

PROGRAMA DE DESENVOLUPAMENT SOCIOECONÒMIC DELS MUNICIPIS DEL BAIX GAIÀ

-C. PLANTEJAMENT DE LA
PROPOSTA ESTRATÈGICA-

MARÇ 2008

ÍNDIX

---

1. INTRODUCCIÓ	1
2. DESPLEGAMENT DE LA PROPOSTA	7
LÍNIA ESTRATÈGICA 1: ESTRUCTURACIÓ DE LA GESTIÓ CONJUNTA PER A LA PROMOCIÓ ECONÒMICA	7
LÍNIA ESTRATÈGICA 2: IMPULS DE L'ORDENACIÓ DEL TERRITORI PER A LA COMPETITIVITAT, LA QUALITAT DE VIDA I LA SOSTENIBILITAT	17
LÍNIA ESTRATÈGICA 3: RENOVACIÓ DEL MODEL TURÍSTIC A PARTIR DE LA VERTEBRACIÓ DEL PARC CULTURAL I LA CREACIÓ DE PRODUCTE	34
LÍNIA ESTRATÈGICA 4: MODERNITZACIÓ DEL SECTOR AGRARI I VALORITZACIÓ DE LA PRODUCCIÓ AGROALIMENTÀRIA	60
LÍNIA ESTRATÈGICA 5: FOMENT DE LA COMPETITIVITAT DELS RECURSOS HUMANS I LA DIVERSIFICACIÓ DE L'ACTIVITAT ECONÒMICA	75
LÍNIA ESTRATÈGICA 6: MILLORA DEL BENESTAR SOCIAL I LA COHESIÓ	88

PLANTEJAMENT DE LA PROPOSTA ESTRATÈGICA

1. INTRODUCCIÓ

El present document s'emmarca en el Programa de Desenvolupament Socioeconòmic dels municipis del Baix Gaià, a enquadrar alhora en les successives directrius de caràcter estratègic a definir per a diferents àrees de la comarca del Tarragonès, sota l'impuls del seu ens més representatiu, el Consell Comarcal del Tarragonès.

De manera sintètica, el projecte, en el seu conjunt, s'inscriu en els següents **objectius**, a banda d'altres de tipus més concret que es poden detectar tot seguit.

Consolidar l'adequació de les polítiques públiques a la realitat territorial i social

Participar activament en la gestió de la promoció econòmica

Cohesionar uns municipis que configuren una realitat particularitzada

Diversificar el teixit econòmic i empresarial i generar ocupació al propi territori

Facilitar un territori ordenat i orientat al desenvolupament sostenible

DONAR VEU A LA PARTICIPACIÓ DELS AGENTS ECONÒMICS I SOCIALS

Preservar el patrimoni com un actiu de primer ordre per al desenvolupament

Cal tenir en compte que existeixen dos documents previs, com són la Diagnosi Socioeconòmica i el Document Intermig de Reflexió Estratègica, fruit de la confluència de diferents tasques i perfils metodològics. **Aquests documents permeten identificar els punts crítics o l'estat del territori i justifiquen el posterior desplegament de la Proposta Estratègica.**

De manera molt sintètica, la zona es tracta per l'equilibri entre singularitat, dependència funcional i pauta accelerada de transformació territorial. Precisament, algunes de les dinàmiques tendencials resulten poc adients des d'un punt de vista d'aspiració a la qualitat, fet que motiva la prioritat d'àmbits com l'ordenació, la competitivitat, la diversificació econòmica, la qualitat de vida i la cohesió social.

Al mateix temps, la zona presenta alguns **elements d'oportunitat significatius**, com poden ser:

- Un entorn territorial atractiu, marcat per les característiques mediterrànies i per recursos patrimonials importants.

- Uns factors de localització favorables en general, en el context de l'Eix Mediterrani i en relació a àrees urbanes significatives.
- L'existència d'experiències d'interès que poden ser un punt de partida per a la diversificació i la consolidació de noves estructures de gestió. Aquest punt es recolza en una certa capacitat econòmica i/o de gestió.
- Una estructura demogràfica i social que tendeix a afavorir el dinamisme.

A partir d'aquestes reflexions, és fonamental una clara orientació estratègica que permeti l'aprofitament de les oportunitats i la minimització de les tendències negatives. Per aquest motiu **és fonamental disposar d'objectius clars i d'una clara voluntat de cooperació, que respecti l'autonomia local i aprofiti les iniciatives en curs, tant del conjunt d'administracions com dels agents privats.**

Per tant, algunes condicions importants són: la implicació dels ajuntaments; la permeabilitat territorial i la complementarietat entre municipis; la prioritització d'actuacions en un context de viabilitat; la introducció del concepte del desenvolupament sostenible; la generació de sinergies entre sectors.

PRINCIPALS OBJECTIUS A ASSOLIR AMB LA PROPOSTA

- Ordenar el territori i afavorir la sostenibilitat.
- Dotar la zona d'un paper territorial actiu.
- Millorar les infraestructures i els serveis.
- Fomentar la qualitat de vida i la preservació del territori.
- Diversificar el teixit econòmic i empresarial.
- Definir un model turístic concret i de qualitat, fent participar el conjunt del territori.
- Desenvolupar un terciari propi.
- Adequar els recursos humans a la competitivitat.
- Valoritzar el patrimoni i generar una identitat col·lectiva.
- Afavorir la cohesió social i la integració dels nous residents.
- Facilitar la dinàmica de creació de petites empreses per part dels potencials emprenedors de la zona.
- Adequar els recursos humans a la competitivitat.
- Facilitar una integració positiva i activa de la immigració, fomentar la cohesió social i l'atenció a problemàtiques específiques.
- Adaptar les estructures tècniques i administratives a una gestió conjunta, a partir d'uns àmbits clarament estratègics (optimitzar estructures ja existents).

El desenvolupament local és una qüestió absolutament transversal, afecta tots els àmbits d'actuació de la vida econòmica i social. La situació actual dels municipis del Baix Gaià, analitzada en profunditat en la diagnosi socioeconòmica, fa necessari treballar de cara al futur de manera més coordinada i eficient en l'àmbit de la promoció econòmica i de la ordenació territorial.

Es tracta per tant, de **crear les estructures de gestió i d'organització necessàries** que facin possible aprofitar amb major eficàcia els recursos que, en bona part, ja es destinen actualment a la zona, per part dels diferents agents territorials de manera individual.

L'assoliment d'uns objectius compartits en l'àmbit de la promoció econòmica no ha d'implicar únicament a les administracions, sinó que ha d'existir una cooperació entre el sector públic i el sector privat i, al mateix temps, entre els mateixos agents privats.

Caldrà enfortir o generar teixit associatiu, fomentant la participació dels diferents sectors productius i dels diferents agents econòmics i socials amb la finalitat d'enriquir el model de desenvolupament que ells mateixos hauran contribuït a dissenyar. S'ha de treballar per defugir de les visions estrictament locals i no s'ha de tenir por del debat. En definitiva, cal apostar per projectes estratègics i econòmicament viables.

La present proposta, doncs, va més enllà d'analitzar un territori, marcar uns objectius, unes línies estratègiques i una llarga llista d'actuacions. Hem volgut donar-li un valor afegit plantejant un model de gestió adaptat a les necessitats reals del territori.

Pel que fa a la proposta estratègica pròpiament dita, aquesta té un clar caràcter jeràrquic una prioritització de les intervencions que es consideren més clares. Es planteja, més concretament, a partir de:

a) **6 línies estratègiques** que marquen les grans orientacions de la proposta estratègica i el model territorial, econòmic i social:

Línia Estratègica 1: ESTRUCTURACIÓ DE LA GESTIÓ CONJUNTA PER A LA PROMOCIÓ ECONÒMICA

Línia Estratègica 2: IMPULS DE L'ORDENACIÓ DEL TERRITORI PER A LA COMPETITIVITAT, LA QUALITAT DE VIDA I LA SOSTENIBILITAT

Línia Estratègica 3: RENOVACIÓ DEL MODEL TURÍSTIC A PARTIR DE LA VERTEBRACIÓ DEL PARC CULTURAL I LA CREACIÓ DE PRODUCTE

Línia Estratègica 4: MODERNITZACIÓ DEL SECTOR AGRARI I VALORITZACIÓ DE LA PRODUCCIÓ AGROALIMENTÀRIA

Línia Estratègica 5: FOMENT DE LA COMPETITIVITAT DELS RECURSOS HUMANS I LA DIVERSIFICACIÓ DE L'ACTIVITAT ECONÒMICA

Línia Estratègica 6: MILLORA DEL BENESTAR SOCIAL I LA COHESIÓ SOCIAL

b) 14 programes que defineixen les orientacions per grans àmbits temàtics, en part seguint el criteri de programes específics:

PROGRAMA 1.1. FOMENT DE LA COL·LABORACIÓ ENTRE ELS AGENTS SOCIOECONÒMICS I OBERTURA D'OPORTUNITATS ESTRATÈGIQUES DE TREBALL

PROGRAMA 1.2. MILLORA DEL POSICIONAMENT COMPETITIU DEL TERRITORI I OPTIMITZACIÓ DE LA PROMOCIÓ

PROGRAMA 2.1. MILLORA DE LES EINES DE PLANEJAMENT I DE LA QUALITAT DELS NUCLIS DE POBLACIÓ

PROGRAMA 2.2. MILLORA DE LES INFRAESTRUCTURES PER A LA MOBILITAT I LA COMPETITIVITAT DEL TERRITORI

PROGRAMA 2.3. MILLORA DE LA GESTIÓ AMBIENTAL ADAPTADA A LES ESPECIFICITATS DE LA ZONA

PROGRAMA 3.1. GESTIÓ COORDINADA I INTEGRADA DE L'ACTIVITAT TURÍSTICA I MILLORA DE LA PROMOCIÓ COM A DESTINACIÓ, EN EL CONTEXT DE LA COSTA DAURADA

PROGRAMA 3.2. MODERNITZACIÓ I AMPLIACIÓ SELECTIVA DE L'OFERTA TURÍSTICA

PROGRAMA 3.3. PROGRAMA ESPECÍFIC D'IMPULS DEL PARC CULTURAL DEL BAIX GAIÀ I VERTEBRACIÓ DE PRODUCTE ASSOCIAT COM A ELEMENT VERTEBRADOR DE LA RENOVACIÓ TURÍSTICA

PROGRAMA 4.1. POTENCIACIÓ DE L'ACTIVITAT AGRÀRIA

PROGRAMA 4.2. MILLORA DE LA QUALITAT I LA COMERCIALIZACIÓ DELS PRODUCTES

PROGRAMA 5.1 MILLORA DE LA FORMACIÓ, L'ORIENTACIÓ I LA INSERCIÓ LABORAL

PROGRAMA 5.2. DINAMITZACIÓ DE LES INICIATIVES EMPRESARIALS I LA DIVERSIFICACIÓ DELS SECTORS INDUSTRIAL I TERCIARI

PROGRAMA 6.1. MILLORA DE LA GESTIÓ D'ÀMBITS ESPECÍFICS DE BENESTAR SOCIAL

PROGRAMA 6.2. FOMENT DE LA COHESIÓ INTERNA I LA IDENTITAT TERRITORIAL

c) **88 actuacions** que concreten l'estructura des del punt de vista operatiu, facilitant la prioritització, la monitorització de la gestió, l'avaluació de resultats i l'eventual reorientació de la proposta. Es troben prioritzades en:

- Actuacions estratègiques.
- Actuacions de prioritat alta.
- Actuacions de prioritat mitja.

Per tant, a banda d'aquest diferent nivell de prioritització de les actuacions, cal apuntar que existeixen **actuacions o projectes estratègics** amb clar procés d'arrossegament per al conjunt de la proposta i un efecte demostratiu per al territori i els agents. Concretament, es tracta d'aquestes:

1.1.1. ESTRUCTURACIÓ D'UNA OFICINA TÈCNICA DE DESENVOLUPAMENT (ICODE – Baix Gaià)

1.1.2. CREACIÓ D'UN CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL DEL BAIX GAIÀ

3.1.1. CONTRACTACIÓ D'UN TÈCNIC ESPECÍFIC DE TURISME I ORGANITZACIÓ GENERAL DEL SECTOR

3.1.2. COORDINACIÓ EFECTIVA DE LES DIFERENTS OFICINES DE TURISME

3.1.3. FOMENT D'ACTIVITATS DE DINAMITZACIÓ TURÍSTICA PER AFAVORIR LA DIVERSIFICACIÓ DE L'OFERTA I L'ALLARGAMENT DE L'ESTADA

3.2.1. MILLORA QUALITATIVA DE L'OFERTA DE RESTAURACIÓ I IMPULS DE LES PROPOSTES GASTRONÒMIQUES DE QUALITAT

3.3.1. IMPULS DEL PARC CULTURAL DEL BAIX GAIÀ

3.3.2. CREACIÓ D'UNA ESTRUCTURA DE CENTRES TEMÀTICS QUE FACILITI L'IMPULS DEL GUIATGE I ELS PAQUETS DE TURISME CULTURAL

4.1.1. CREACIÓ DE L'ESPAI DE PROTECCIÓ AGRÀRIA DEL BAIX GAIÀ”

4.2.1. POTENCIAR LA “CISTELLA DE PRODUCCIÓ DE QUALITAT” A DOMICILI

5.2.1. CREACIÓ D'UN VIVER D'EMPRESES

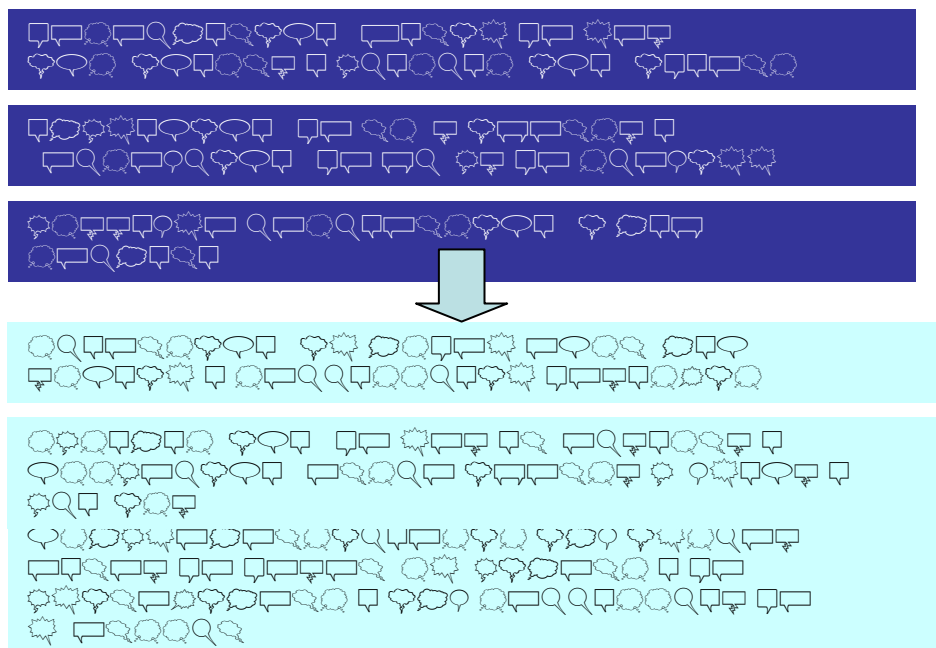
5.2.2. ORDENACIÓ I IMPULS DEL SÒL EMPRESARIAL ESTRATÈGIC

Així doncs, es pot dir que es plantegen actuacions en els àmbits d'actuació més estratègica, que poden ser: ordenació territorial; dinamització econòmica i empresarial i gestió dels recursos humans; cohesió social.

Algunes reflexions importants a fer sobre el desplegament de la proposta són les següents:

- A banda de les actuacions estratègiques, algunes accions de fàcil realització poden tenir generat també un efecte d'arrossegament i cohesió. Lògicament, algunes accions tenen un caràcter complementari en relació a les principals.
- Ha de ser una proposta complementària amb la resta d'orientacions estratègiques sobre el territori del conjunt del Camp de Tarragona. Per tant, ha d'existir una coherència evident. També cal una complementarietat entre els municipis més directament veïns de dins i fora de l'àmbit.
- No és un pla detallat d'acció ni parteix d'una voluntat d'exhaustivitat. Contràriament, parteix de la filosofia de prioritització i d'un criteri general de viabilitat.

Un procés obert a consolidar

- Es tracta d'un document obert, sobre el qual els agents han de fer aportacions i, a mig termini, una eventual reorientació en funció de les noves necessitats que es puguin detectar. Tot i això, es planteja en funció de problemàtiques i oportunitats actuals, però també amb una visió a mig i llarg termini.
- En relació al punt previ, la proposta vol generar la implicació dels agents, donat que es prioritza una proposta de gestió, però són aquests agents els qui tenen la darrera paraula.

2. DESPLEGAMENT DE LA PROPOSTA

Línia Estratègica 1: ESTRUCTURACIÓ DE LA GESTIÓ CONJUNTA PER A LA PROMOCIÓ ECONÒMICA

PROGRAMA 1.1. FOMENT DE LA COL-LABORACIÓ ENTRE ELS AGENTS SOCIOECONÒMICS I OBERTURA D'OPORTUNITATS ESTRATÈGIQUES DE TREBALL

ACTUACIONS ESTRATÈGIQUES:

1.1.1. ESTRUCTURACIÓ D'UNA OFICINA TÈCNICA DE DESENVOLUPAMENT (ICODE – Baix Gaià)

La proposta consisteix en crear una oficina tècnica de desenvolupament que depengui de l'ICODE, que actuï de forma descentralitzada, i en exclusiva per l'àmbit territorial del Baix Gaià.

L'actuació parteix fonamentalment de l'atribució de tècnics que actualment figuren ja en plantilla del Consell Comarcal del Tarragonès. Més concretament, l'oficina tècnica es nodrirà bàsicament dels tècnics que ja treballen a la zona en diferents àmbits i en diferents administracions, es tracta per tant d'una manera de crear una acció coordinada sense massa costos afegits. Es tracta d'aprofitar els recursos que es tenen i coordinar-los adequadament, sota una visió integrada, amb criteris d'equitat, eficiència, eficàcia i viabilitat de les propostes.

És important indicar que una part de les orientacions que es proposen ja es porten a terme des de l'Oficina supramunicipal de l'ICODE localitzada a Creixell. Per tant, es tracta de consolidar aquests serveis –incloent especialment els referits a orientació laboral i inserció- i introduir aquells altres que es despleguen en la proposta.

Aquest plantejament ha de fer compatibles les prioritats conjuntes amb el necessari respecte per a l'autonomia local. En tot cas, cadascun dels municipis pot assumir de manera més directa algunes de les funcions, com és el cas de l'àmbit de turisme on els patronats municipals de la costa tenen molt pes.

Aquesta estructura disposarà d'un Director propi, el paper del qual es detalla en la següent actuació.

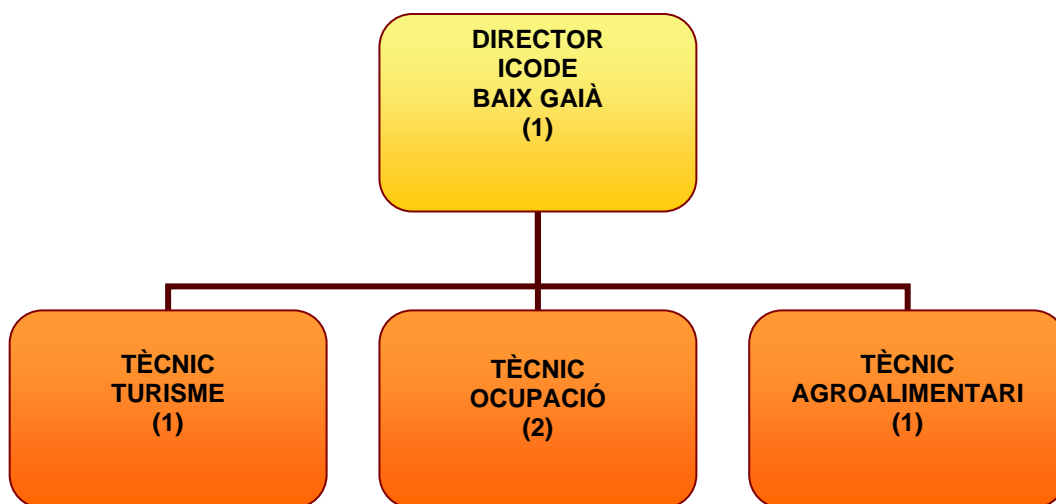
Alguns dels àmbits concrets d'actuació de l'oficina de desenvolupament, amb implicacions en la resta de línies estratègiques de la proposta, són:

- Coordinació de les propostes locals en els diferents àmbits sectorials.
- Detecció d'oportunitats econòmiques i empresarials.
- Assessorament de nous projectes emprenedors i foment de la cultura emprenedora.
- Oficina tècnica i d'informació de turisme.

- Funcionament com a punt de orientació i inserció laboral, que gestioni una borsa de treball adaptada al territori.
- Adaptació de les funcions d'observatori de les dades macroeconòmiques, en especial del mercat de treball., en l'àmbit del Baix Gaià, complementària amb el funcionament del corresponent servei al conjunt de la comarca del Tarragonès.
- Foment del contacte entre els agents econòmics i socials de la zona, amb l'assessorament tècnic de les taules de participació.
- Cerca de finançament per les propostes i l'encaix de les actuacions proposades en les polítiques de desenvolupament més generals, com les del Consell Comarcal, la Diputació, la Generalitat, l'administració de l'Estat o l'europea.

La resta d'actuacions de dinamització socioeconòmica es descriuen concretament en cada una de les línies estratègiques corresponents, ja que l'ICODE Baix Gaià serà el responsable de l'execució i coordinació del present Programa de Desenvolupament.

ORGANIGRAMA PROPOSTAT PER LA OFICINA TÈCNICA ICODE – BAIX GAIÀ

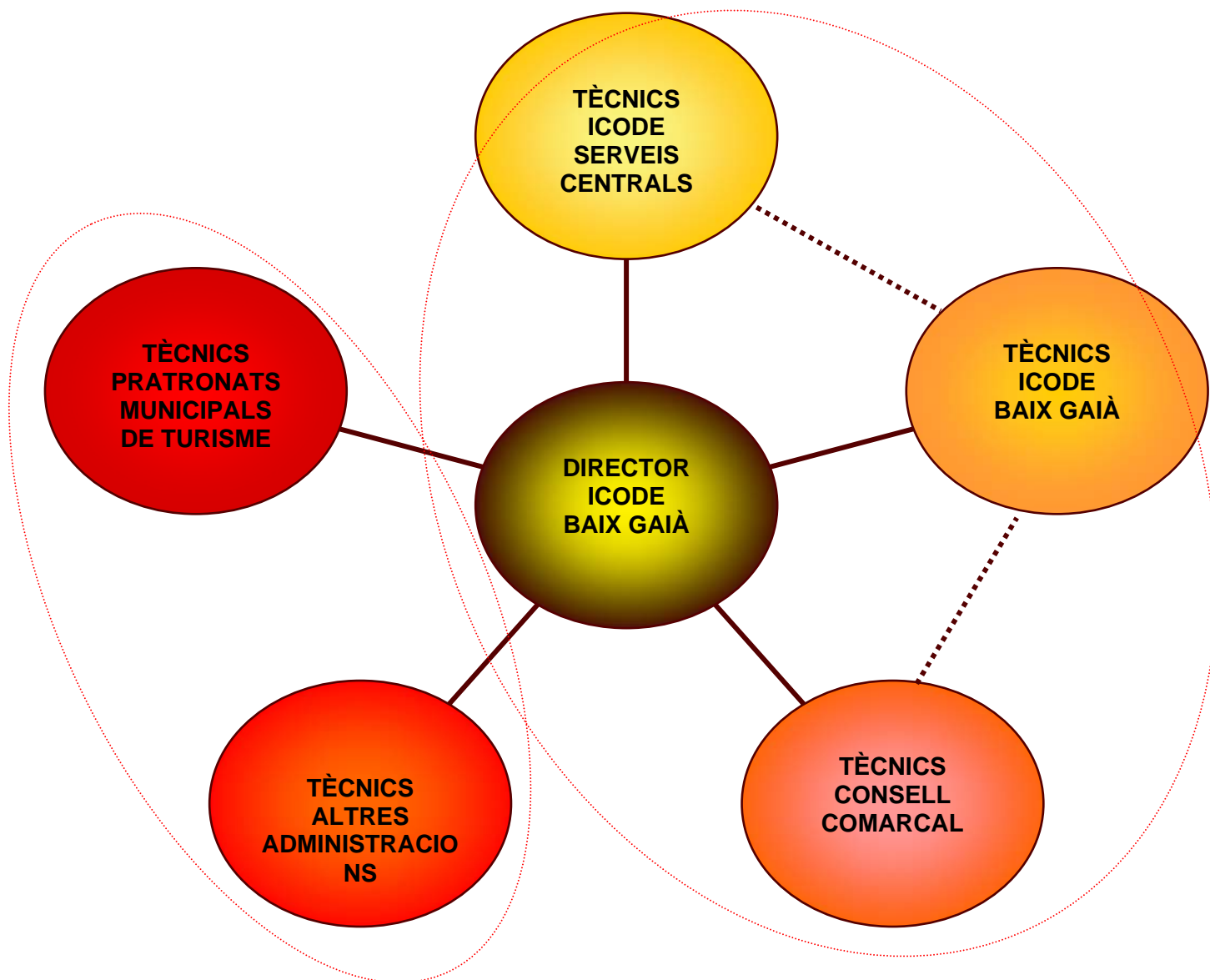
(1) De nova contractació. En els apartats corresponents s'especifica el finançament. L'alternativa preferent, però, és un tècnic actualment al Consell Comarcal, ICODE o ajuntaments, amb experiència, que realitzi aquesta nova tasca.

(2) Actualment el Consell Comarcal té un tècnic contractat específicament per la zona del Baix Gaià ubicat a una oficina a Creixell (precisament dins l'ICODE).

Es considera que l'oficina ICODE Baix - Gaià té tres grans reptes a superar que suposen treballar per aconseguir canviar actituds:

- **En l'apartat tècnic:** millor coordinació entre administracions i optimització de recursos a partir d'objectius comuns i consens.

ESQUEMA DE RELACIONS DE COORDINACIÓ DE L'EQUIP TÈCNIC

- **En l'apartat polític:** visió estratègica global del territori. S'ha de produir un canvi de mentalitat, doncs la conjuntura econòmica actual obliga a actuar estratègicament amb una visió territorial més amplia que la local i capaç d'optimitzar recursos. En desenvolupament s'ha de donar prioritat a la cooperació, superant protagonismes locals i rivalitats polítiques. Un pas en aquesta orientació són els convenis turístics Ajuntaments-Consell Comarcal. En la manera com es gestionen noves dinàmiques de desenvolupament la oficina ICODE –Baix Gaià tindrà un paper decisiu.

- **En el context del sector privat:** canvi de model econòmic, a manifestar per exemple en la nova orientació de l'oferta turística i en la creació de nous serveis competitiu i de qualitat. Fomentar la cooperació entre privats és un dels altres grans àmbits d'actuació de la oficina ICODE – Baix Gaià.

La incorporació d'un director tècnic (de nova contractació o no) amb habilitats directives i experiència per coordinar equips de treball, és la peça clau del funcionament de tot el programa de desenvolupament.

El seu pla de treball el marca el Programa de desenvolupament del Baix Gaià, que constitueix precisament el seu full de ruta. Es proposa marcar-li uns objectius parametritzats, i la seva retribució pot estar composta per una part fixa, i una part variable en funció de l'assoliment dels objectius anuals.

Les principals funcions seran:

- Coordinació de l'equip, format per tècnics contractats per ICODE i professionals d'altres administracions que ja fa temps que actuen al territori.
- Executar i dinamitzar les propostes de les comissions de treball del Consell Econòmic i Social (descriu posteriorment), de les quals en serà el secretari tècnic, i per tant traspasar les directrius de la política econòmica marcada pel Consell Econòmic i Social cap als diferents tècnics implicats.
- Gestió del PARC CULTURAL, el projecte més emblemàtic del Programa de Desenvolupament.

A banda de la coordinació amb els diferents equips tècnics exposats en els apartats anteriors serà molt important mantenir una relació fluida amb d'altres directius, com poden ser per exemple el Gerent del Patronat de Turisme de la Diputació de Tarragona i el Gerent del Pla de Foment de Turisme de la Tarraco Romana. Els criteris han de ser d'eficiència clara en la gestió.

Es preveu el finançament d'aquesta plaça amb el diners que provenen del conveni signat entre els ajuntaments i el Consell Comarcal del Tarragonès per al Pla de foment del Turisme dels Castells del Baix Gaià i cofinançat per la Generalitat de Catalunya.

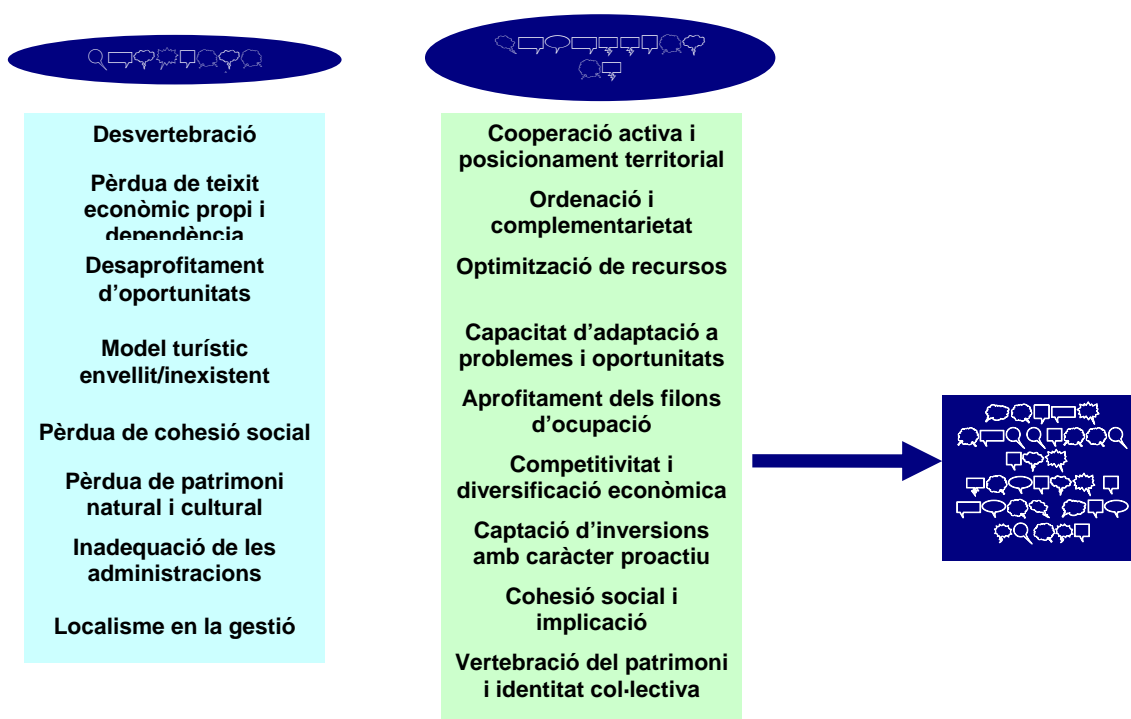
És fonamental plantejar opcions de mancomunació de serveis per al territori, en àmbits com per exemple:

- Gestions per a l'adequació progressiva dels serveis públics (sanitat, educació i altres) a l'àmbit territorial que configuren els municipis del Baix Gaià.

- Control de la població realment existent, especialment en els municipis més grans, per tal d'adaptar la gestió i els equipaments a les necessitats reals.
- Impuls de serveis de neteja i gestió de residus amb aquesta mateixa visió mancomunada.
- Priorització relativa de les actuacions en els nuclis petits de l'interior.
- Fomentar les aliances entre els municipis i el concepte de Baix Gaià (així com les Terres del Gaià en sentit ampli). També el foment de vincles amb altres territoris.
- Definir les prioritats en eines de promoció, com pot ser un web territorial que parteixi del web turístic previst.

En síntesi, és bàsic fer front als aspectes estratègics i d'oportunitat del territori.

Necessitat de posicionament econòmic, social i territorial

1.1.2. CREACIÓ D'UN CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL DEL BAIX GAIÀ

Representa la creació d'un òrgan representatiu –bàsicament consultiu- on es puguin debatre i coordinar les línies estratègiques de desenvolupament econòmic i social amb tots els agents tant públics com privats.

El principal objectiu serà iniciar el debat sobre un model propi de desenvolupament per l'àmbit territorial del Baix Gaià. Es recomana demanar als Serveis de Secretaria del Consell Comarcal que estudi la proposta de creació de l'ens i així concretar els aspectes legals i administratius d'aquesta figura.

Es proposa redactar un estatuts on s'especifiquin tots els detalls. El procediment administratiu serà el següent: el Plenari del Consell Comarcal del Tarragonès ho sotmetrà a l'aprovació; posteriorment s'haurà de trametre a tots els membres convidats a participar, que ho hauran de ratificar. Finalment s'haurà de signar un acta fundacional.

A efectes d'orientar la proposta, i sense entrar en detalls jurídics es proposen les següents directrius:

- El Consell Comarcal del Tarragonès tindrà un caràcter motriu, i seran convidats a participar els onze ajuntaments del Baix Gaià, la Universitat Rovira i Virgili, la Cambra de Comerç de Tarragona, les patronals, els sindicats de treballadors i els representants dels sectors productius, com ara turisme, indústria, artesanía, comerç, serveis, construcció, agricultura i pesca. També hi participaran representants d'entitats culturals, cíviques i naturalistes amb un caràcter representatiu.
- El President del Consell Comarcal serà el President del Consell Econòmic i Social, i la Vicepresidència l'assumirà un representant del sector privat.
- El secretari del Consell Econòmic i Social serà el del Consell Comarcal, que assistirà a les reunions del plenari, del que aixecarà acta i la seva funció bàsica serà la d'assessorar jurídicament a l'ens.
- La participació a l'ens estarà configurada un 50% amb representants del sector públic i un 50% del sector privat. Això afavorirà el procés de vertebració dels sectors productius i la estructuració consensuada de la promoció econòmica i el desenvolupament local.
- Les funcions tècniques les assumirà el director de la oficina de l'ICODE – Baix Gaià.
- En el si del Consell Econòmic i Social es proposa la creació de comissions de treball per àmbits sectorials, tantes com es consideri oportú.
- Les comissions de treball estaran integrades per membres del Consell Econòmic i Social i per el director de l'ICODE – Baix Gaià que actuarà com a secretari tècnic i que serà el responsable d'executar els acords.
- Les comissions de treball elevaran les seves propostes al Plenari del Consell Econòmic i Social, el qual sotmetrà la proposta a votació. Si la proposta s'aprova per la majoria simple dels assistents s'emetrà un dictamen. En ser un òrgan consultiu, el seu dictamen no és vinculant, i serà en tot cas una recomanació.

La decisió d'adoptar aquesta figura s'ha fet pensant en una figura pràctica i participativa, i poder començar a treballar incorporant certs hàbits en part diferents als aplicats fins avui, tals com:

- El marc territorial de treball és el Baix Gaià, i no la suma de onze àmbits territorials municipals.
- Treballar coordinadament i posant en comú mitjans i recursos.
- Consensuar un nou model de desenvolupament integral per al territori.
- Treballar sota les directrius d'un full de ruta (Programa de desenvolupament).
- Incorporar al model la iniciativa privada: la visió empresarial de cada sector i la representativa de la societat civil.
- Actuar amb criteris d'eficiència i equitat.

ACTUACIONS DE PRIORITAT ALTA:

1.1.3. CREACIÓ DE TAULES SECTORIALS PER A FOMENTAR LA COL-LABORACIÓ ENTRE LES EMPRESES

L'objectiu d'aquesta actuació es la vertebració dels diferents sectors productius. Aplicant els criteris d'eficiència, equitat i viabilitat, cal aprofitar el conjunt d'estructures associatives existents en els diferents àmbits. També és necessari afavorir l'associacionisme en les branques sectorials que no existeixin.

L'atenció tècnica als gremis i associacions sectorials ha de portar a establir les propostes concretes i les iniciatives empresarials fomentades en el marc de cada sector. Serà fonamental la implicació institucional a l'enfortiment del teixit empresarial, donant joc prioritàriament a qui participi en aquests processos.

També resoldrà la representativitat al Consell Econòmic i Social, doncs cada sector podrà escollir el seu representant i actuar com interlocutor davant l'administració al voltant de les seves problemàtiques específiques.

En principi, i sense ànim exclouent, es proposa la creació d'aquestes comissions de treball:

- Ordenació territorial, infraestructures, urbanisme i medi ambient (inclouria àmbits més concrets com ara l'àmbit de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació).
- Turisme.
- Ocupació i formació.
- Promoció econòmica.
- Acció local i ciutadania.

1.1.4. IMPULS D'UN PLA DE COMUNICACIÓ PER A LA DIFUSIÓ DEL MODEL DE DESENVOLUPAMENT

S'ha d'elaborar una estratègia integral per difondre entre la població el model de desenvolupament basat en un procés de participació ciutadana. Es contempla en el pla de comunicació una sèrie d'actuacions concretes com són:

- Organització de les Primeres Jornades de Desenvolupament Socioeconòmic del Baix Gaià.
- Impuls de xerrades de presentació i/o de caràcter sectorial pels diferents municipis.
- Convocar les "taules de participació" en diferents municipis.

El Programa de Desenvolupament no és un document tancat. De fet, és un procés que no s'acaba mai i per tant s'ha de retroalimentar amb la informació que es recull en aquestes accions.

PROGRAMA 1.2. MILLORA DEL POSICIONAMENT COMPETITIU DEL TERRITORI I OPTIMITZACIÓ DE LA PROMOCIÓ

ACTUACIONS DE PRIORITAT ALTA:

1.2.1. IMPULS DEL CONTACTE AMB ALTRES ZONES AMB PROBLEMÀTIQUES I OPORTUNITATS SIMILARS PER A LA FORMACIÓ DELS AGENTS SOCIALS I ECONÒMICS I EL FOMENT DE LA SEVA INTERRELACIÓ

Cal apuntar que es tracta de fomentar tant contactes com missions o desplaçaments a l'exterior, dues modalitats d'intervenció dins una mateixa filosofia.

Pensant més aviat en la segona part, es tracta d'organitzar estades d'intercanvi, amb una zona prèviament estudiada, per analitzar sobre el terreny algun dels aspectes que interessin treballar al Baix Gaià. Alguns d'aquests poden ser la vertebració costa-interior, la figura de Parc Cultural que es detallarà abastament com a projecte estratègic en una altra línia estratègica o les millores i modernització en algun àmbit de treball sectorial.

Els viatges per al coneixement d'experiències s'han de programar preferentment com a seminaris dirigits a extraure conclusions i debatre les diferents possibilitats. Amb aquest anàlisi, l'equip tècnic redactarà noves propostes d'actuació i adaptarà dinàmiques de treball per incorporar-les a la realitat del seu treball quotidià.

Més que de copiar, es tracta d'adaptar experiències que han donat bons resultats en altres llocs, analitzant les causes dels problemes, les conseqüències i la reacció aplicada. En definitiva, conèixer com s'ha organitzat el desenvolupament i com s'han finançat les actuacions en territoris similars o bé amb semblances concretes.

D'altra banda, el fet de generar estones de convivència fora del territori i les problemàtiques habituals genera un efecte de cohesió de grup, permetent avançar en la configuració d'un *nucli dur* d'agents que pugui impulsar més específicament les actuacions.

Alguns exemples de visites poden ser:

- L'Empordà, considerant la complementarietat i vertebració costa-interior, especialment en l'apartat de producte turístic. Allà es pot comprovar la diferenciació i complementarietat de propostes culturals (p.ex. en el marc de la Ruta Dalí) i gastronòmiques (que incorporen els productes alimentaris de qualitat).
- Per tal de treballar la qüestió dels Parcs Culturals, es podria visitar algun dels parcs culturals de l'Aragó, per exemple el Parc Cultural del Rio Vero, a la Serra de Guara, el del Bajo Martín o el del Maestrazgo, els quals aglutinen recursos territorials i centres temàtics diversos, configurant el territori com un museu obert i que en alguns casos s'agrupen en xarxes transnacionals. Cal recordar que a finals de la dècada dels noranta, el Govern Aragonès va aprovar la *Ley de Parques Culturales* inspirada en les experiències francesa i italiana, que va ser pionera a l'estat espanyol.

ACTUACIONS DE PRIORITAT MITJA:

1.2.2. IMPULS D'UNA MARCA TERRITORIAL DE PROMOCIÓ I IDENTIFICACIÓ

Es tracta bàsicament d'impulsar una marca territorial –no turística- amb una imatge corporativa associada. La zona presenta evidents elements d'identificació conjunta, però també un clar dèficit de vertebració i sobretot de coneixement a l'exterior. Per tant, aquesta iniciativa pot ajudar a la vertebració territorial interna, per sobre de les particularitats entre àrees.

A més de les accions vinculades als aspectes de gestió, cal cohesionar la població i implicar-la en les orientacions de conjunt. La marca pot ser un element de cohesió i animació, fomentant la implicació amb un determinat model de territori, però també de promoció a l'exterior.

És compatible amb les estratègies de promoció turística, tot i que no es planteja amb aquesta visió sectorial. També pot complementar denominacions específiques de productes i serveis del territori.

L'estructura de dinamització ha de fer una tasca d'encàrrec de disseny i de regulació de la seva utilització. Caldrà tenir en compte també la determinació de continguts fonamentals de les estratègies de promoció d'àmbits sectorials o específics.

Evidentment, la utilització de la marca implicaria activitats culturals, turístiques i altres diverses. Cal insistir en la compatibilitat amb qualsevol marca i eina de promoció turística, donat que no es tracta d'una marca restringida al turisme i no existeix una voluntat de diferenciació del Baix Gaià com a marca turística al marge de la Costa Daurada.

ICODE ha de fer una tasca d'encàrrec de disseny i de regulació de la seva utilització.

Línia Estratègica 2: IMPULS DE L'ORDENACIÓ DEL TERRITORI PER A LA COMPETITIVITAT, LA QUALITAT DE VIDA I LA SOSTENIBILITAT

PROGRAMA 2.1. MILLORA DE LES EINES DE PLANEJAMENT I DE LA QUALITAT DELS NUCLIS DE POBLACIÓ

ACTUACIONS DE PRIORITAT ALTA:

2.1.1. MILLORA COORDINADA DELS NUCLIS ANTICS DE LES POBLACIONS

Un aspecte concret de transformació qualitativa i de projecció per al territori ha de ser la millora, identificació i promoció del conjunt de nuclis antics de les poblacions.

Es tracta d'una actuació que pot generar nous vincles positius entre les poblacions del territori, així com promoure l'orientació vers un nou model territorial i turístic. A més, aquests nuclis seran punt de trobada social, comercial, de serveis i equipaments per als residents als respectius municipis, incloent les urbanitzacions que es troben separades.

Alguns dels aspectes específics a contemplar són:

- La prioritització en aquests espais de les intervencions de política d'habitatge orientades al mercat de lloguer, així com de suport a la millora estètica del parc d'habitatges.
- L'enllumenat específic de determinades construccions en el conjunt de pobles.
- La millor identificació i preservació de les siluestes dels nuclis, a considerar en la normativa de planejament (p.ex. relació entre edificacions de dins i fora dels nuclis).
- El foment relatiu de la localització comercial i d'activitats econòmiques en general.
- La prioritització de les activitats culturals i d'animació turística, així com la promoció específica del conjunt de nuclis.
- La intervenció específica en l'àmbit de la mobilitat i la senyalització.

Implicaria, en els casos de major degradació, la configuració de plans especials per al nucli corresponent. En la mesura de les possibilitats, caldria plantejar-ho com una actuació integrada del conjunt de nuclis antics, a desenvolupar per fases combinant nivell de conservació i atractiu.

2.1.2. REDACCIÓ D'UN PLA DIRECTOR URBANÍSTIC PER A L'ÀMBIT DEL BAIX GAIÀ

El Departament de Política Territorial i Obres Públiques té prevista la inclusió de quasi tots els municipis del Baix Gaià en algun dels diferents Plans Directores Urbanístics (PDU) que estan en procés de redacció a la zona, a excepció de Renau i Salomó.

En tot cas, els Plans no coincideixen amb el context d'estudi i treball que podem considerar Baix Gaià, la qual cosa tendeix a generar potencials desajustament en les expectatives de creixement de les poblacions i en la configuració del conjunt del territori.

Cal realitzar la gestió corresponent davant el Departament de Política Territorial i Obres Públiques per tal que es tendeixi a la realització d'un Pla adaptat al context del Baix Gaià –el reflectit en el present projecte-. Evidentment, caldrà incorporar tots aquells elements d'anàlisi ja realitzats o bé que es trobin en curs.

Un PDU comporta l'establiment de coherència en el planejament local, pel que fa a les previsions de creixement i la seva orientació territorial, la definició d'aspectes de volumetria d'edificis i similars, la coordinació d'espais oberts, la protecció de sòls agraris, el traçat de determinats vials, etc. En el cas del Baix Gaià, cal preservar prioritàriament la qualitat del conjunt i donar un valor fonamental als espais oberts, sense un criteri excessivament restrictiu pel que fa a petits nuclis rurals de l'interior.

Inclou la necessitat de partir del consens sobre l'horitzó màxim de creixement de la població, considerant que ja la normativa local (els POUM) ho fa en el context de cada municipi.

A banda de les consideracions específiques d'ordenació, sostenibilitat i competitivitat, constitueix un altre element per a la construcció d'una identitat conjunta.

En cas que no sigui possible la seva realització concreta, caldrà estar atent a la coherència entre els diferents Plans Directores que puguin afectar la zona.

2.1.3. ADEQUACIÓ DE LA NORMATIVA URBANÍSTICA DELS MUNICIPIS

És necessari consolidar la continuïtat en el desplegament de la normativa de planejament dels municipis (POUM), lògicament a partir de criteris consensuats. És evident que cal facilitar el control del creixement i la qualitat del territori.

En la mesura de les possibilitats, caldria defensar uns criteris poc expansius, considerant especialment la disponibilitat d'opcions d'habitatge en el sòl actualment urbanitzable i fins i tot en els buits urbans. En tot cas, es tracta de plantejar les actuacions d'expansió de les poblacions segons els criteris acordats amb visió de conjunt, i considerant la diferent vocació i dinàmiques d'evolució de cadascun dels municipis.

Inclou lògicament l'ordenació del Sòl No Urbanitzable, així com el control de les residències en aquest sòl (a realitzar per part dels agents forestals). Aquesta intervenció ha de tenir caràcter específic i coordinat, podent constituir fins i tot un element singular del territori.

També cal incorporar la delimitació espacial de riscos i les zones de protecció que s'escaiguin en la programació urbanística del sòl.

Des del punt de vista operatiu, es pot facilitar la realització de trobades de treball entre arquitectes i tècnics dels diferents municipis.

ACTUACIONS DE PRIORITAT MITJA:

2.1.4. ALTRES ACCIONS DE MILLORA INTEGRAL I QUALITATIVA DELS NUCLIS DE POBLACIÓ

Es vincula directament amb l'actuació integrada de millora dels nuclis antics, tot i que en aquest cas es refereix al conjunt dels nuclis de població. En part complementa, per tant, aquella actuació. Englobaria components com ara:

- La creació i/o millora de zones verdes i àrees enjardinades. Cal prioritzar la planta autòctona i els sistemes de reg automatitzat i que permetin l'estalvi d'aigua. La creació de zones verdes d'abast local és un element de qualitat en els nuclis de població, però ajuda també a la creació o millora de punts de trobada social i pot tenir un efecte de millora del conjunt.
- El foment d'embelliment de façanes i l'eliminació d'elements superflus en alguns casos.
- L'aplicació d'elements comuns de mobiliari urbà i senyalització, a banda dels criteris d'enllumenat, consum, contaminació lumínica, estètica, etc.
- La realització d'intervencions de millora paisatgística en l'entorn dels nuclis, prioritzant els casos de contacte amb àrees industrials i grans infraestructures.

Cal prioritzar les millores en els punts de contacte entre les poblacions i l'entorn, així com especialment el context fluvial o les seves proximitats (p.ex. el Catllar, la Riera de Gaià).

Es complementa també amb la realització d'actuacions integrades que facilitin la renovació de les xarxes de serveis en les poblacions (dins el concepte de *renovació de poblacions*).

2.1.5. REORDENACIÓ I ADEQUACIÓ QUALITATIVA DE LES URBANITZACIONS DEL BAIX GAIÀ

L'impacte territorial de les urbanitzacions és molt important en nuclis com el Catllar (28 urbanitzacions), la Pobla de Montornès o Creixell. En molts casos, són més les persones que hi viuen que en els nuclis històrics d'aquests pobles. Això comporta dificultats per l'ajuntament a l'hora de planificar els serveis, deteriora molt la imatge de la zona i dificulta la cohesió social del conjunt del territori però també de cadascun dels municipis afectats.

Es proposa que les administracions locals, a banda de promoure un únic Pla Director per a la zona, instin els municipis a introduir en el seu planejament urbanístic mesures específiques per reordenar les urbanitzacions i que es replantegi prioritàriament el model de creixement urbanístic compacte.

Alguns aspectes a considerar i criteris proposats dins aquesta filosofia són:

- La limitació expressa a la creació de nous nuclis o urbanitzacions.
- La cerca de finançament específic per a les intervencions de millora.
- L'elaboració d'un pla integral d'equipaments i de millora dels serveis públics.
- La millora de la imatge i la creació de jardins, amb implicació dels veïns i prioritització de les entrades a les urbanitzacions, que han de tenir una imatge relativament homogènia.
- L'aplicació estricta de la normativa vigent en àmbits com els abocaments o la prevenció d'incendis. S'hauria d'acompanyar d'un manual de bones pràctiques urbanístics que contempli criteris de certa homogenització estètica de les construccions.
- El coneixement d'experiències aplicades en altres territoris.

Es complementa amb el foment de la cooperació entre municipis i les actuacions de foment de la cohesió i la identitat territorial.

Es planteja com una mena de programa específic, a emmarcar en les directrius que a Catalunya es gestionen per a la millora dels nuclis amb deficiències d'urbanització. Complementa les actuacions sobre els nuclis antics i el conjunt dels nuclis de població tradicionals (bàsicament els caps de municipi).

PROGRAMA 2.2. MILLORA DE LES INFRAESTRUCTURES PER A LA MOBILITAT I LA COMPETITIVITAT DEL TERRITORI

ACTUACIONS DE PRIORITAT ALTA:

2.2.1. ADEQUACIÓ DE LES INFRAESTRUCTURES DE MOBILITAT A LES NECESSITATS DEL TERRITORI

Es proposa instar a les administracions competents en cada cas a efectuar la realització i/o millora de les infraestructures següents i la seva adequació a les necessitats del territori:

- Nou eix viari contemplat al PTPCT entre Reus- Perafort -Torredembarra. Fonamental per aproximar el Baix Gaià a diferents polaritats estratègiques del Camp, entre les quals l'estació ferroviària la Secuita-Perafort.
- Arranjament de l'eix entre Torredembarra i l'Alt Camp per la Riera de Gaià i Salomó.
- Millores de la xarxa viària local, incloent les pistes que fan funció de comunicació entre nuclis. Cal fomentar sobretot un criteri de connexió transversal per tal de complementar la xarxa existent.
- Promoure l'estudi tècnic pel trasllat la línia fèrria Barcelona – València, paral·lela a la costa i que travessa totes les poblacions costaneres, cap a l'interior, aprofitant el traçat d'altres infraestructures com el TGV o l'AP-7.
- Proposta de disseny conjunt de l'antic traçat de la N-340 per l'interior dels nuclis. Cal recordar que el Pla Territorial Parcial del Camp de Tarragona preveu la configuració urbana per a aquest vial.
- Instar a la reducció de l'impacte de les infraestructures i mesures ambientals correctores, com per exemple la reforestació d'espais.
- Millorar la permeabilitat ferroviària en relació als nuclis.

També, en la mesura de les possibilitats, cal efectuar enllaços adients entre les grans infraestructures i els nuclis de població, així com prioritzar en general la millora de vials enfront de la creació de noves vies, amb un criteri de preservació del territori.

En general, es tracta de determinar amb visió de conjunt les necessitats pròpies, amb una tasca institucional continuada, la cerca de suports externs i una voluntat d'adaptació al propi marc territorial, sovint castigat per les infraestructures de pas.

2.2.2. ACCIONS INTEGRADES DE MILLORA DE LES XARXES DE SERVEIS

L'actuació recull aquelles dinàmiques de millora de xarxes (vinculades al cicle de l'aigua, energètiques, tecnològiques i altres) que requereixen intervencions conjuntes i afecten els nuclis de població.

Cal tenir en compte que en molts casos els municipis aprofiten la necessitat d'adequació de xarxes amb la millora dels vials. S'emmarca plenament en la filosofia de la *renovació de poblacions*.

Lògicament, la present actuació recull aquells aspectes que no es troben afectats per altres actuacions de la present Proposta Estratègica, amb la voluntat de poder realitzar un seguiment adient de les intervencions.

ACTUACIONS DE PRIORITAT MITJA:

2.2.3. GESTIÓ PER A LA MILLORA DE LA MOBILITAT

Es tracta, novament perseguint l'adequació a les necessitats del territori, de facilitar la millora del transport públic en general. Alguns components clars:

- Increment de serveis de transport públic per carretera en el context de vertebració de l'Autoritat del Transport Metropolità del Camp i el Pla de Transport. Cal millorar les freqüències en general, a partir de serveis ja existents. S'emmarca en la singularitat del territori del Baix Gaià. Cal prioritzar la connexió amb Torredembarra, Tarragona, Barcelona.
- Gestió de les opcions d'implementació de sistemes a la demanda per als nuclis de menor densitat (nuclis rurals, determinades urbanitzacions). Cal veure les opcions de complementarietat amb el transport escolar, així com millorar el transport públic des de les urbanitzacions als centres urbans en aquells casos en que ho faci viable i aconsellable la massa crítica.
- Millora de la connectivitat i el servei ferroviari (amb una visió territorial més amplia). Cal tenir en compte:
  - La necessitat de desenvolupament de les rodalies entre Sant Vicenç de Calders i el nucli del Camp de Tarragona i, per extensió, el seguiment de les opcions d'integració en unes rodalies ferroviàries pròpies del Camp.
  - La concreció de la utilització de l'antiga línia ferroviària Reus-Roda, prioritzant els usos per a transport de passatgers en la mesura de les possibilitats.
  - Les gestions continuades per a la continuïtat dels serveis en la línia Roda-Valls-Lleida.

En part, s'ha de plantejar sota la filosofia d'un pla de mobilitat propi. Es requereix el suport d'administracions superiors i la coordinació amb l'Autoritat del Transport Metropolità del Camp de Tarragona.

En funció de les orientacions de dinamització juvenil, es pot impulsar també amb caràcter pilot un servei de bus jove. Es pot plantejar com a servei de recollida per a activitats concretes.

Pel que fa a la mobilitat en els nuclis de població, cal impulsar bàsicament:

- Millores viàries i intervencions de pacificació del trànsit: peatonalitzacions puntuals, sistemes d'una direcció, sistemes de reducció de la velocitat, etc.
- Places d'aparcament en l'entorn immediat de les zones de major complexitat en la seva configuració (bàsicament nuclis antics i principals equipaments col·lectius).

2.2.4. MILLORA INTEGRAL DE LA XARXA DE CAMINS

Es tracta d'adequar la xarxa de camins amb visió global i coordinada, incloent la xarxa de camins prioritaris i de connexió entre nuclis de població, així com d'accés a recursos singulars de la zona.

Cal incloure una prioritització de l'accès per a pagesos i bombers, regulant l'accés motoritzat en funció de la normativa vigent.

Cal concretar operativament (dins grup sectorial de territori i actuació específica de l'estructura pròpia de dinamització). S'ha de plantejar en realitat com un pla plurianual.

Els camins específicament agraris han de tenir un tractament específic en el context d'aquell sector. Es complementa amb aquells i també amb les pistes de vocació forestal, orientades a la prevenció i extinció d'incendis.

2.2.5. ADEQUACIÓ DE LES INFRAESTRUCTURES ENERGÈTIQUES

Inclou l'actualització de les xarxes energètiques i les instal·lacions complementàries per tal de mantenir la fiabilitat del subministrament, element necessari per a la qualitat de vida però també per a la competitivitat de les empreses. Més concretament, cal:

- Realitzar auditories energètiques d'abast municipal.
- Determinar les necessitats en subestacions per a l'adient subministrament a les empreses i el territori en general. Més concretament, cal preveure una connexió adient per a les zones industrials.
- Insistir en la reducció de microtalls i baixades de tensió davant FECSA-ENDESA.
- Consolidar les intervencions del PERC en les zones rurals.

També cal impulsar l'extensió de la gasificació en funció de les possibilitats, així com estendre les energies renovables, a partir del compliment de la normativa i la seva prioritització en els equipaments públics.

Cal recordar que l'enllumenat s'engloba en les altres actuacions de millora qualitativa dels nuclis de població (en el context dels Plans Municipals d'adequació).

PROGRAMA 2.3. MILLORA DE LA GESTIÓ AMBIENTAL ADAPTADA A LES ESPECIFICITATS DE LA ZONA

ACTUACIONS DE PRIORITAT ALTA:

2.3.1. DESENVOLUPAMENT D'UN PROJECTE INTEGRAL D'EDUCACIÓ AMBIENTAL

Amb la voluntat d'estendre a tots els col·lectius socials la consciència del desenvolupament sostenible, englobaria aquests grans components:

- Redacció d'una ordenança reguladora a partir de l'aprovació dels diferents municipis, així com la definició de normes de convivència complementàries. Es refereix a aspectes com abocaments, sorolls, manteniment dels habitatges, etc.
- Edició conjunta d'una publicació conjunta sobre bones pràctiques de sostenibilitat i orientació al model territorial consensuat. Inclou la divulgació de criteris bàsics del Programa a la població en relació a aquest model territorial (o bé aquells criteris que puguin ser consensuats entre entitats de la zona).
- Promoció de criteris d'estalvi energètic i de racionalització de recursos, incloent la creació de cisternes i el desplegament de sistemes alternatius de generació energètica (incloent p.ex. minieòlica).
- Millora de la implicació ciutadana en la cura de l'entorn: realització de jornades de neteja del territori, plantació d'arbrat i similars.
- Implicació de les empreses en la gestió del propi residu (i per extensió seguiment del seu nivell de compliment de la normativa vigent i divulgació de bones pràctiques en el context empresarial).

2.3.2. REALITZACIÓ DE LES ACTUACIONS PRIORITÀRIES DE SANEJAMENT I DEPURACIÓ

Inclou l'impuls dels sistemes de depuració adaptats a la necessitat de cada població, englobant petits sistemes complementaris en els nuclis on siguin necessaris, vetllant en tot cas per la seva adequació a les necessitats actuals i les que es puguin generar a mig termini (veure POUM respectius).

Cal prioritzar la construcció de les depuradores i col·lectors previstos en el Pla de Sanejament (horitzó 2014), amb criteris clars de priorització. També és necessari:

- Millorar les instal·lacions ja existents amb necessitats d'adequació.
- Completar les intervencions prioritàries de sanejament en el context local, englobades en part en la renovació de poblacions. Cal tendir a la segregació de les xarxes de pluvials i residuals.

- Facilitar la tendència a la duplicitat d'equips també en les EDAR i al pas de totes les aigües residuals per les instal·lacions.

2.3.3. IMPULS DE LA GESTIÓ DELS ESPAIS NATURALS I LA RECUPERACIÓ D'ESPAIS SINGULARS

Cal dotar progressivament la zona de les eines de gestió dels seus espais naturals: Plas Especials i Plans Rectors d'Usos i Gestió (PRUG). Paral·lelament, cal analitzar la necessitat d'ampliació dels espais protegits, adaptant els esmentats documents a aquests àmbits. És necessari considerar el notable interès biogeogràfic i paisatgístic d'alguns espais.

En el cas del litoral, cal fomentar en la mesura de les possibilitats la discontinuïtat entre nuclis de població, com a primer pas per a la preservació dels espais. Es complementa amb intervencions de forestació i les referides a la millora dels nuclis.

Algunes actuacions a potenciar en aquest context són: la restauració de bosc de ribera al Gaià, la delimitació de cordons dunars, el manteniment de punts d'informació, la coordinació del voluntariat i la recuperació de flora i fauna autòctons.

Concretament, la zona de la desembocadura del Gaià, a tall d'exemple, podria englobar aquestes actuacions, algunes de les quals es troben en part en curs:

- Recuperació de la zona d'aiguamolls entre la desembocadura i el club marítim d'Altafulla.
- Creació d'una zona d'aparcament darrera de la zona d'aiguamolls i adequar els accessos a peu cap a la platja.
- Creació d'una zona forestal proper a la zona d'aparcament i alhora com "Arborètum del Camp de Tarragona" i habilitació d'una zona de lleure i punt d'informació.
- Impuls d'horts ecològics comunitaris.
- Creació d'un itinerari per la plana de Tamarit adequant-lo als diferents usos.
- Cercar la fórmula més adequada per la gestió de l'EIN implicant al sector públic, sector privat i societat civil.
- Adequació de l'entorn de l'alzina monumental.
- Reordenació dels espais de RENFE i estudiar la possibilitat d'adequar el dipòsit d'aigua com a mirador de la plana de Tamarit.
- Condicionament i aprofitament del niu d'ametralladores de la Roca de Gaià.

També cal plantejar la delimitació dels espais no inclosos en el PEIN o Natura 2000, però que poden tenir interès paisatgístic, agrícola o forestal, a nivell preferentment supramunicipal. Es complementa amb:

- La recuperació de torrents des del punt de vista ambiental i paisatgístic (p.ex. zona de Renau), així com la recuperació i manteniment de fonts.
- La neteja de punts d'abocament incontrolats i la restauració ambiental, integració paisatgística i recuperació social de les àrees degradades (Clots de la Barquera, estanys del Mas de Neri, talussos i altres àrees marginals a l'entorn de l'AVE, etc).
- La millora d'indrets puntuals d'interès paisatgístic que poden tenir un aprofitament turístic qualitatiu, a més de l'estructuració d'una xarxa de miradors i/o àrees de lleure a localitzar en relació a ermites i punts singulars. Cal prioritzar alhora les intervencions en el context de l'Anella Verda.

És necessari també tenir en compte les implicacions de regulació d'espais oberts del Pla Territorial Parcial. El compliment d'aquestes orientacions ja representaria una important millora per al territori, sobretot des del punt de vista de regulació de construccions.

S'ha de recordar la necessitat d'anar vertebrant amb una visió a llarg termini el context del riu i les Terres del Gaià en general. Els objectius són: connectivitat biològica i territorial; preservació d'hàbitats i recuperació de biodiversitat; protecció i revalorització del paisatge; serveis d'educació ambiental i lleure respectuosos; descongestió d'espais més sensibles (Xarxa 2000); revalorització de patrimoni.

ACTUACIONS DE PRIORITAT MITJA:

2.3.4. REALITZACIÓ D'UN DOCUMENT DE PROPOSTA DE GESTIÓ DE LES UNITATS DE PAISATGE DE LA ZONA

Cal desenvolupar les directrius del Catàleg del Paisatge del Camp de Tarragona pel que fa a les unitats de paisatge que afecten la zona, aplicant en cada cas els criteris corresponents. La realització d'un document d'actuació permetria prioritzar les intervencions més necessàries i realitzar el seguiment adient.

Aniria lligat amb el Pla Director Urbanístic i la Gestió del Sòl No Urbanitzable lligat al mateix i a la normativa dels diferents municipis.

Implicaria l'aprovació dels criteris per a la zona i el suport dels criteris aportats des de les entitats d'estudi i protecció del territori, mitjançant la realització de jornades amb la participació de totes elles i una orientació al consens.

Inclou aspectes com:

- La concreció d'aspectes comuns i altres elements concrets de gestió de les unitats de paisatge.
- La definició de criteris d'adaptació de determinades instal·lacions.
- La realització d'intervencions de gran abast de recuperació de punts concrets (bàsicament punts de pressió urbana, d'activitats o infraestructures), complementàriament a intervencions paisatgístiques de reduïda dimensió, com la instal·lació de tanques o mobiliari de fusta en determinats camins o espais.
- El seguiment de la integració d'edificacions lligades al sector agrari en sòl no urbanitzable i del complement de regulacions en moviments de terra, entre altre aspectes.

Cal considerar que, de manera indirecta, moltes de les actuacions del Programa representen millores del context paisatgístic del territori.

2.3.5. ACCIÓ ESPECÍFICA EN EL CONTEXT DEL PANTÀ DE GAIÀ

L'estratègia per a la valorització d'aquesta àmplia zona del Terme Municipal del Catllar comprèn la realització d'un conjunt d'actuacions –recollides en l'Agenda 21 del municipi- en diverses àrees: al passeig del riu, al parc del Gaià, als Aiguamolls del Gaià, a la Farga i a l'àrea de la Pineda.

Per aquest motiu es recomana seguir les propostes de l'Auditoria Ambiental de l'esmentada Agenda 21 (Annex I). D'altra banda, caldria plantejar una recuperació progressiva de l'espai fluvial en un àmbit supramunicipal, seguint aquests mateixos criteris.

Plantejar actualment la recuperació del cabal ecològic del riu en el sentit tradicional és poc realista. Per una banda, hi ha una realitat clara com és la filtració a partir del pantà i la captació per part de les indústries químiques.

D'altra banda, la pròpia geologia facilita en entrar al terme de la Riera de Gaià la filtració de l'aigua, evitant que arribi al mar. Per això es fa necessari:

- Apostar per la recuperació puntual de les actuals zones d'aiguamoll que permetin mantenir un interès natural, paisatgístic, educatiu i de lleure respectuós. Això permetria, de manera puntual, la reconfiguració i naturalització del relleu de la llera del riu.
- Pel que fa a l'espai de l'embassament, contemplar la intervenció amb la integració ambiental i paisatgística de la infraestructura, per aplicació de substrats alternatius i aforestació amb les comunitats potencials de la zona. Aquesta intervenció permetria crear un petit bosc de ribera, en la línia de la resta d'intervencions en l'àmbit fluvial.

Es complementaria amb intervencions en els espais immediats al context fluvial, com és el cas de la Torre d'en Guiu: accessos peatonals, neteja, vegetació autòctona, enllumenat, creació d'una làmina d'aigua. A partir d'aquí, realització d'activitats lúdiques i d'educació ambiental i disponibilitat d'un equipament divulgatiu.

En conjunt, les intervencions plantejades han de servir per:

- Donar servei a les diferents necessitats socials.
- Integrar el riu i torrents afluents al seu pas per les zones més freqüentades.
- Descongestionar altres sectors més sensibles ecològicament.

Cal estudiar l'obligatorietat de realitzar avaluacions d'impacte ambiental en cada possible ampliació del sòl urbà i la redacció d'un Pla Especial de millora del riu Gaià. Es pot estudiar la possibilitat del patrocini de REPSOL, a partir de les negociacions continuades sobre el cabal ecològic per al riu.

2.3.6. CONSOLIDACIÓ DE LES ACCIONS PER A LA MILLORA DE LA QUALITAT DE L'AIGUA

Es tracta de millorar la qualitat físico-química, sanitària i organolèptica de l'aigua de la xarxa pública, instal·lant aparells moderns de potabilització i descalcificació.

Pel que fa específicament a la millora de la qualitat d'aigua de pous, cal seguir aquestes passes:

- Estudi d'aportacions anuals i determinació de capacitat d'extracció.
- Impulsar una major freqüència del seguiment analític.
- Localització i gestió de les fonts de contaminació potencial i real.
- Determinació de noves potencialitats d'ús dels pous, paral·lelament a la disponibilitat d'aigües del Consorci.

2.3.7. MILLORA DE LA DISTRIBUCIÓ, I FOMENT DE L'ESTALVI D'AIGUA

Integren aquesta acció –molt directament vinculada amb la millora de les infraestructures i l'educació ambiental, incloent les mesures d'estalvi- aquests components:

- Seguiment de les possibles noves necessitats de captació de recursos hídrics, paral·lelament al dimensionament econòmic i demogràfic.
- Anàlisi de les necessitats i prioritats en abastament i distribució, que pot ser coordinada amb les previsions en la xarxa de sanejament.
- Continuitat en el manteniment de les xarxes i infraestructures existents que presentin aptituds per a la continuïtat en el servei.
- Millora i substitució progressiva de les xarxes de distribució segons les necessitats i prioritats determinades.

Paral·lelament, cal analitzar quines són les àrees on s'ha de procedir a substituir la xarxa de distribució amb més urgència, amb l'objectiu de minimitzar les pèrdues dels sistemes.

També cal promoure la instal·lació de comptadors d'aigua fora dels habitatges per tal de dur a terme un control dels consums reals d'aigua potable.

2.3.8. MILLORA DEL CONTROL DE LA QUALITAT DE L'AIRE

L'acció consisteix en l'establiment de contactes amb el Departament de Medi Ambient per tal de localitzar a la zona una estació automàtica de control de la Xarxa de Vigilància i Control de la Contaminació Atmosfèrica (XVCA). En aquest sentit, cal fer valer davant el Departament l'evolució recent i les perspectives d'implantació industrial, així com les dinàmiques de creixement de la població i la mobilitat en general.

A partir del seu funcionament, cal efectuar un seguiment tant de les pròpies dades que se'n desprenguin com de les possibles eines informàtiques de seguiment associades que es puguin implementar des del Departament.

Particularment, és necessari efectuar un seguiment específic d'aquells elements contaminants de major presència potencial.

2.3.9. MILLORA DE LA GESTIÓ FORESTAL

Es planteja en part com un pla de prevenció d'incendis amb visió de conjunt, superant l'estricta suma de plantejaments de caràcter municipal en aquest àmbit.

Inclou lògicament la millora de les infraestructures de prevenció i extinció d'incendis i la continuïtat en les intervencions en rius i boscos a càrrec de l'Estat i la Generalitat, i gestió o manteniment de les mateixes.

Amb prioritització plurianual, cal contemplar:

- La creació de zones dissuassòries dels espais de major interès natural.
- Les accions de prevenció d'incendis forestals en l'entorn immediat de les urbanitzacions.
- La neteja i manteniment dels terrenys forestals en el creuament de les línies elèctriques.
- La protecció i millora de forests d'utilitat pública i privada (amb preservació dels exemplars d'interès).
- Intervencions selectives de forestació en espais deteriorats i zones de pressió i/o risc.
- La realització de l'inventari de basses agrícoles utilitzables en cas d'incendi.
- La definició d'un protocol que reguli el funcionament dels serveis, com boques de reg i hidrants en les urbanitzacions. Inclou el control d'hidrants i altres elements de la xarxa.
- La realització de neteges selectives amb el suport de plans d'ocupació. Pot tenir vinculació amb determinades iniciatives en l'apartat de recursos humans i dinamització empresarial. Inclou la recollida periòdica dels residus obtinguts, avaluant la possible adquisició conjunta d'una trituradora de branques.
- La consolidació de l'equipament organitzatiu de l'Associació de Defensa Forestal (ADF) existent en els municipis interiors.

2.3.10. OPTIMITZACIÓ DE LA RECOLLIDA DE RESIDUS SÒLIDS URBANS

D'entrada, cal avaluar la necessitat i/o possibilitats d'adhesió de nous municipis en els serveis consorciats del Tarragonès.

A partir d'aquí, és fonamental consolidar la recollida selectiva, incloent la fracció orgànica.

També, de manera vinculada amb la voluntat d'incrementar la qualitat de l'oferta turística i l'atractiu de la zona, cal millorar els serveis de recollida a les zones amb major afluença de visitants, així com consolidar la implantació de contenidors soterrats en el conjunt de nuclis de població.

D'altra banda, cal continuar la clausura de punts d'abocament i definir les necessitats de servei de deixalleria per al conjunt del territori, incloent l'opció d'una deixalleria mòbil –veure Alt Camp- que doni servei sobretot als nuclis de població interiors i urbanitzacions. Amb la mateixa filosofia de mancomunació i d'orientació al tractament integral dels residus domèstics, cal estructurar un servei periòdic d'estrils vells pels nuclis de població.

Es complementa amb una política de comunicació i d'educació ambiental, així com amb l'establiment d'un règim de sancions.

Línia Estratègica 3: RENOVACIÓ DEL MODEL TURÍSTIC A PARTIR DE LA VERTEBRACIÓ DEL PARC CULTURAL I LA CREACIÓ DE PRODUCTE

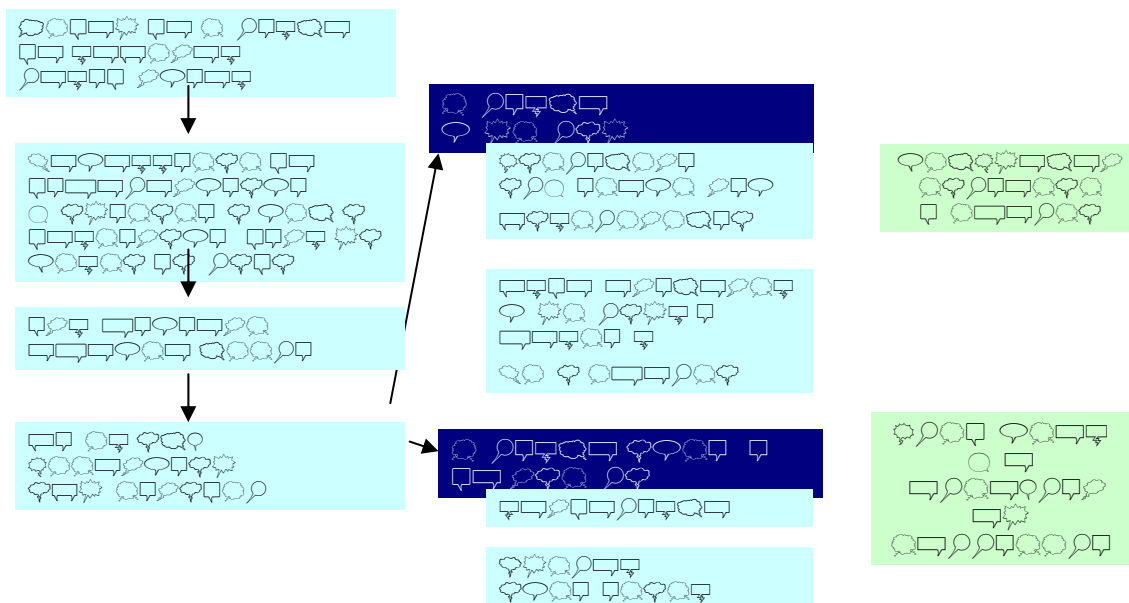
El Baix Gaià, a banda de la seva desvertebració interna –extensiva també a l'oferta turística- ha presentat un model territorial marcat per dinàmiques tendencials existents majoritàriament en el conjunt de la Costa Daurada.

Concretament, el model turístic de la zona ha estat fonamentalment marcat per la segona residència vinculada al binomi *sol i platja*, en les seves diverses modalitats, i per la posada en valor d'uns recursos determinats, com és el cas de la gastronomia.

Com a resultat d'aquestes dinàmiques tendencials, **es detecten pautes d'envelliment del model en general i de l'estructura de l'oferta en particular**, restant pendents d'aprofitament qualitatiu molts recursos d'elevat potencial i una renovació del parc d'establiments, així com la vertebració de productes de qualitat. En aquest context, la integració de recursos del conjunt del territori és una altra assignatura pendent.

Tot i les reflexions prèvies, és evident que hi ha potencials de vertebració suficients com per afavorir un posicionament competitiu i complementari del Baix Gaià en el context de la Costa Daurada. En aquest sentit, l'impuls del Parc Cultural constitueix un element motriu de primer ordre.

Turisme: una dinàmica sectorial orientada a un model tradicional

La proposta de la present línia estratègica parteix d'aquesta previsió en relació al Parc Cultural, incorporant com a actuacions els principals components del mateix i establint una complementarietat amb la resta d'eines de planificació i modernització del sector.

En el conjunt d'actuacions dels programes 3.1 i 3.2 pot constituir un element de suport de primer ordre l'existent Agrupació de municipis turístics del Baix Gaià. Es tracta que l'esmentada Agrupació pugui assumir també les orientacions de model turístic vàlides per al conjunt del territori.

PROGRAMA 3.1. GESTIÓ COORDINADA I INTEGRADA DE L'ACTIVITAT TURÍSTICA I MILLORA DE LA PROMOCIÓ COM A DESTINACIÓ, EN EL CONTEXT DE LA COSTA DAURADA

ACTUACIONS ESTRATÈGIQUES:

3.1.1. CONTRACTACIÓ D'UN TÈCNIC ESPECÍFIC DE TURISME I ORGANITZACIÓ GENERAL DEL SECTOR

Aquest tècnic s'integrarà a la Oficina de l'ICODE i desenvoluparà un pla de treball anual, que contemplarà entre d'altres funcions:

- Dinamitzar la "Taula de participació en l'àmbit turístic".
- Executar les tasques administratives.
- Manteniment de la pàgina web.
- Manteniment del Sistema d'Informació Geogràfica a implementar en l'àmbit turístic.
- Suport a la realització de treballs i estudis i seguiment de la realització dels mateixos.
- Suport a les accions de promoció i creació de productes turístics.
- Avaluació del Programa i d'aquelles altres directrius complementàries – Pla de Foment- que incideixen sobre els sectors.
- Atendre les visites dels agents turístics.

D'alguna manera, es tracta de desenvolupar les accions que es marquen en el Pla de dinamització de Turisme del Baix Gaià.

Es proposa sol·licitar al Departament d'Innovació, Univesitats i Empresa de la Generalitat una ajuda en el programa "Agents d'ocupació i desenvolupament local" per la convocatòria 2009, amb la finalitat de disposar de finançament per a la contractació d'aquesta figura.

En general, es tracta d'orientar el turisme vers un model orientat a la pròpia realitat territorial, que pugui seguir en part les pautes o filosofia d'un Pla de Foment i que prioritzi la vertebració associativa en el sector –a partir de la intervenció de l'esmentat tècnic-, la preparació dels recursos humans, la vertebració de producte i territori i una clara orientació a la qualitat. No existeix tant una voluntat d'exhaustivitat com de complementarietat en les propostes.

3.1.2. COORDINACIÓ EFECTIVA DE LES DIFERENTS OFICINES DE TURISME

L'objectiu prioritari en aquest apartat és disposar d'un parc d'oficines i punts d'informació amb qualitat –partint si és necessari de la millora dels actuals punts-, així com disposar almenys d'una oficina principal en els municipis d'interior.

És evident que ha d'existir un paper del Patronat de Turisme de la Diputació de Tarragona, juntament amb el Consell Comarcal i els agents de la zona.

Dins la voluntat de reorientació i complementarietat del model turístic, cal establir una pauta coordinada de funcionament de les oficines i punts d'informació. Els aspectes fonamentals per a dur a terme aquesta coordinació són:

- Tots els municipis, així com el sector privat, seran representats en la Comissió de Turisme del Consell Econòmic i Social del Baix Gaià, on s'aprovarà un pla anual de coordinació de la xarxa d'oficines de turisme a partir de la proposta de l'oficina tècnica ICODE–Baix Gaià.
- Els tècnics de les oficines locals de turisme (junt amb el seu Ajuntament respectiu), seran els encarregats d'implementar aquest pla de coordinació, amb el suport de l'ICODE.
- El finançament de la xarxa d'oficines de turisme anirà a càrrec dels Patronats Municipals, en el context del Pla de Foment de Turisme que gestiona el Consell Comarcal, en el marc del conveni de col·laboració signat a tal efecte, que n'especifica el contingut i l'abast de la proposta i una addenda anual amb el contingut econòmic de la col·laboració.
- Les tasques de coordinació de les diferents oficines de turisme aniran a càrrec de la oficina ICODE–Baix Gaià, i els seu màxim responsable serà el director de la oficina, que tindrà el suport del tècnic de turisme contractat a tal efecte.
- Les oficines de Turisme seran els aparadors del territori. S'haurà per tant de pensar en una imatge corporativa i actuar en part com a franquícies d'una marca, sempre amb respecte a l'autonomia i particularitat de les propostes locals. Per tant, s'hauran d'establir una sèrie de protocols d'actuació i d'atenció al visitant que s'hauran de complir en totes les oficines homologades de la xarxa.
- Les oficines han d'actuar com a autèntics centres d'acollida dels visitants, dinamitzant l'activitat turística i direccionant els fluxos turístics cap a les diferents propostes d'activitats, centres d'interpretació o serveis turístics. En la mesura de les possibilitats, han de ser també punts de contractació de productes i activitats, així com nodes de vertebració de rutes i itineraris.

- Amb la col·laboració activa dels agents locals, socials i econòmics (cooperatives, restauració, etc) s'establirà un segon nivell de punts d'informació, que també actuaran coordinadament i formaran part de la xarxa d'oficines. Està pensat per les poblacions petites de l'interior que no tenen oficina de turisme. Aquestes s'ubicaran en cooperatives, botigues, centres d'interpretació o qualsevol altre fórmula imaginativa adaptada a les necessitats de cada municipi. Aquests punts d'informació compaginaran la venda de productes agroalimentaris o artesanals en el cas de les cooperatives, amb la informació turística.
- Sense anar en detriment del punt previ, caldrà determinar el punt prioritari a l'interior per tal de localitzar una oficina de turisme amb les mateixes potencialitats que puguin existir en els municipis litorals i/o en altres comarques. Aquesta oficina haurà de constituir una veritable porta d'entrada a la zona i haurà de prioritzar comparativament els recursos i productes corresponents a aquesta àrea interior, sense deixar de banda la resta de l'oferta.
- Es nomenarà un responsable tècnic de cada una de les oficines de turisme que serà l'interlocutor que assistirà a les reunions periòdiques de treball de la xarxa integrada d'oficines.

En resum, es tracta de disposar d'una xarxa ampliada, millorada i jerarquizada, emmarcada clarament en una filosofia de conjunt.

Cal recordar la necessitat de reordenar els recursos en funció de les necessitats efectives de la zona amb una visió integrada del territori, defugint les visions estrictament locals. També és necessari emmarcar l'actuació en les noves pautes de màrqueting i de comunicació.

3.1.3. FOMENT D'ACTIVITATS DE DINAMITZACIÓ TURÍSTICA PER AFAVORIR LA DIVERSIFICACIÓ DE L'OFERTA I L'ALLARGAMENT DE L'ESTADA

Es tracta de realitzar la contractació de serveis de dinamització cultural compartits, complementàriament a la utilització de recursos i entitats del propi territori en l'animació. Es tracta de dur a terme divulgació dels recursos patrimonials i activitats de la zona, així com de desenvolupar activitats culturals i de lleure que permetin dinamitzar les estades i ajudar a la vertebració de productes de qualitat.

Concretament, es proposa la contractació de serveis de dinamització cultural a realitzar en espais singulars del territori i també als efectes de realitzar aquesta animació i determinades tasques de guiatge en els diferents centres d'interpretació que formin part del Parc Cultural.

Cal recordar que en la línia estratègica de Diversificació de l'activitat econòmica i recursos humans es fa referència al suport a la creació d'una cooperativa de serveis de dinamització cultural, així com a l'oferta formativa específica en la dinamització cultural.

També cal establir contactes específics amb el Patronat de Turisme de la Diputació de Tarragona per al seu suport a la realització d'aquestes activitats i l'enquadrament en les orientacions estratègiques de la marca Costa Daurada.

ACTUACIONS DE PRIORITAT ALTA:

3.1.4. IMPULS D'UN PLA DE MÀRQUETING I COMUNICACIÓ PER AL POSICIONAMENT DEL BAIX GAIÀ COM A DESTINACIÓ DINS LA COSTA DAURADA

Aquest és un instrument imprescindible (i complementari al projecte del Parc Cultural) a l'hora de planificar qualsevol actuació en l'àmbit turístic a la zona. Determina tots els detalls des del disseny de productes, la política de preus, l'anàlisi de l'entorn, de la competència, del mercat i dels seus segments, analitza la demanda real i la potencial.

Complementàriament al web turístic, cal impulsar aquests components:

- Planificació temporal i territorial dels objectius comunicatius a la cerca de turistes i visitants potencials. Inclou la prioritització de fires i certàmens als quals ja s'acudeix actualment sota el paraigua de la Costa Daurada, així com el contacte periòdic i prioritzat amb els mitjans de comunicació.
- Creació d'una imatge gràfica que complementi l'impuls d'una marca territorial –no estrictament turística-. Aquesta imatge ha de permetre identificar el territori i transmetre els seus principals valors dins una orientació clara al patrimoni –incloent lògicament el patrimoni natural- i la cultura. Inclou la regulació d'ús de la mateixa. Ha de ser complementària amb la utilització dels elements d'identificació local i, evidentment, amb els materials i estratègies de promoció de la marca Costa Daurada. La regulació d'ús afecta el material promocional dels establiments privats.
- Contacte i difusió de continguts a la premsa especialitzada, a partir de la redacció i disseny de dossiers de presentació a càrrec de l'equip tècnic. Els continguts poden ser segmentats en funció del públic-objectiu (p.ex. gastronomia).
- Edició de material promocional dels productes creats, prioritzant l'orientació supralocal i introduint en tots els casos el conjunt de recursos principals de la zona, encara que sigui de manera complementària. Ha d'existir material específic per a productes singularitzats.

Aquesta constitueix una de les actuacions on l'Agrupació de municipis turístics del Baix Gaià pot actuar com a agent coordinador d'una part significativa dels continguts i materials.

3.1.5. FORMACIÓ ESPECÍFICA DELS AGENTS TURÍSTICS PER A LA SEVA ADEQUACIÓ AL MODEL D'OFERTA DESITJAT

L'adaptació a les noves exigències de la demanda i l'increment de la competència entre destinacions turístiques obliga a efectuar formació continuada dels agents turístics.

El Patronat de Turisme de la Diputació ofereix un ampli ventall formatiu en l'àmbit turístic. Es tracta de difondre aquesta oferta formativa entre el sector mitjançant la taula de participació prevista.

Periòdicament, caldrà definir cursos en els àmbits de major interès per al sector, com per exemple: atenció als diferents tipus d'establiments, informàtica, gestió d'empreses, guiatge, comerç –incloent agrobotigues-, socorrisme, etc.

Complementa les previsions definides en la línia estratègica de Recursos Humans.

Intervindran en el disseny i realització de l'oferta formativa l'ICODE i el Consell Comarcal i els Patronats de Turisme, mentre que poden tenir un paper complementari la Diputació de Tarragona (SAM), la Cambra de Comerç de Tarragona i la CEPTA. Cal implicar també lògicament els centres formatius existents en els municipis de la zona.

ACTUACIONS DE PRIORITAT MITJA:

3.1.6. GESTIÓ DEL SISTEMA D'INFORMACIÓ GEOGRÀFICA EN L'ÀMBIT TURÍSTIC

Es tracta d'una de les previsions estratègiques de foment del sector a la zona, per la qual cosa es considera adient la seva incorporació en la present proposta. Cal recordar que el Consell Comarcal del Tarragonès ha encarregat un SIG turístic al UPC.

S'ha de dotar l'oficina tècnica de l'equipament necessari per a la seva actualització, així com dels recursos humans que de manera puntual siguin necessaris.

Actualment es considera una eina de gestió imprescindible, donat que permetrà combinar diferents bases de dades per generar informes, ajudar a la presa de decisions i incorporar informació diversa.

Existeix la possibilitat de fusionar la informació en un marc territorial més ampli, en funció de les necessitats. També pot constituir una base per a la configuració d'un SIG que incorpori altres variables del territori, amb la mateixa filosofia de simplificar i modernitzar la gestió.

3.1.7. CREACIÓ I CONSOLIDACIÓ D'UN WEB DE PROMOCIÓ TURÍSTICA

Tot i que els webs locals d'alguns dels municipis ja disposen de cert potencial en aquest àmbit, es tracta novament d'afavorir una progressiva configuració com a xarxa, amb l'objectiu de definir una oferta àmplia i diversa basada en la complementarietat temàtica i territorial.

La presència a la xarxa és imprescindible com a eina de treball en turisme. Contractar un domini que identifiqui el territori és el primer pas. A partir d'aquí, és fonamental donar informació actualitzada, dinàmica i real.

Els continguts han de ser molt clars i la navegació fàcil, prioritzant novament la configuració de producte –amb la possibilitat de reserva i/o contractació- i no únicament la divulgació de recursos.

A més, es proposa que sigui una eina de dinamització continuada, incorporant continguts com l'agenda d'actes lúdics i culturals, propostes puntuals o de caràcter singular, anuncis d'un determinat perfil d'establiments i activitats, espais d'intercanvi, referències de premsa i revistes especialitzades, etc.

A partir d'aquí, es pot plantejar a mig termini la configuració d'un portal territorial que sigui un element de dinamització econòmica i de cohesió social i territorial, incorporant serveis públics, xarxa ciutadana i, de manera específica, continguts referits a la dinamització empresarial i la diversificació econòmica.

3.1.8. PLA INTEGRAL DE SENYALITZACIÓ TURÍSTICA DEL BAIX GAIÀ

Es planteja en realitat com un pla per a l'homologació del conjunt d'elements de senyalització existents, afegida a aquells elements de necessària incorporació, els quals han de respondre a una imatge unificada.

Actualment la senyalització, tant direccional com informativa presenta moltes mancances i no està efectuada sota una visió integrada. Això, a més de provocar confusions, dificulta la comprensió del territori en el seu conjunt i en els seus recursos concrets. D'altra banda, es dona un desequilibri en aquesta senyalització, amb un excés de senyalització en uns casos i un defecte en uns altres.

Evidentment, ha d'incorporar la imatge gràfica corporativa de la zona, de manera vinculada amb el pla de comunicació i atenent a les diferents modalitats de recursos i oferta.

La prioritització adient dels elements de senyalització permetrà donar un caràcter realment pràctic a la mateixa i evitar qualsevol excés.

Es proposa el següent procediment:

1. Reunió dels responsables de la xarxa d'oficines per fer les bases que han de regir la proposta.
2. Contractació d'un projecte tècnic seguint les bases plantejades per l'equip tècnic: "Pla integral de senyalització turística del Baix Gaià". Inclou el coneixement directe de les pautes informatives en el context de la Ruta del Cister, que pot ser un element de suport per a la seva adaptació a la zona per la integració de recursos i territoris diversos i per la seva capacitat de recolzament a la pròpia imatge de la marca.
3. Contractació de la senyalització, definint les diferents modalitats (direccional, local, etc) i tipologies de senyals.
4. Col·locació de la senyalització. En aquest apartat es proposa utilitzar alguna de les fórmules plantejades en la línia estratègica 6. "Diversificació de l'activitat econòmica" per a col·lectius amb especials dificultats d'inserció.

És evident la compatibilitat de la configuració de conjunt amb els elements d'imatge propis de cada municipi i amb la marca turística Costa Daurada, que poden ser incorporats en els elements de senyalització.

3.1.9. PROMOCIÓ DE LES RELACIONS AMB ÀMBITS TURÍSTICS PROPERS PER A UN MILLOR POSICIONAMENT COMPETITIU

Fomentar les relacions dintre de la mateixa zona, és a dir, entre municipis, i amb zones properes, és fonamental per donar una imatge de maduresa turística. S'ha de comprendre que als turistes no els interessin les rivalitats entre pobles, ni tenen perquè entendre les divisions administratives. A més, la vertebració d'iniciatives conjuntes i/o complementàries ajuda a enfortir l'interès de l'oferta i la vertebració de producte.

Evidentment, les vinculacions més immediates han de ser les establertes amb el context més immediat, com és la Tarraco Romana i el Tarragonès, en el context de la Costa Daurada. Cal, per tant, afavorir la coordinació d'ofertes a partir del vincle amb l'Ajuntament de Tarragona i la Diputació. Es poden fer aquestes observacions diferenciades:

- La vinculació amb la Tarraco Romana és evident, tal i com s'especifica en la creació de producte al voltant del patrimoni romà. Els projectes es poden incloure dins del Pla de Foment del Turisme per la Ciutat de Tarragona que serà finançat per la Generalitat de Catalunya i la Secretaria General de Turisme.
- En el context de la Costa Daurada, cal preveure la complementarietat amb el conjunt de zones litorals, però també amb els espais d'interior cada cop més vertebrats i reconeguts (Conca de Barberà, Priorat). Es tracta d'avançar en propostes de caràcter temàtic, per exemple a l'entorn dels productes de qualitat o dels espais naturals.

D'altra banda, no es pot oblidar les opcions de vertebració progressiva del concepte Terres del Gaià, que integra la conca de l'esmentat riu seguint la Conca de Barberà, l'Alt Camp i el Tarragonès. Cal aportar a aquest context la singularitat que representen elements com la platja i el Castell de Tamarit i l'Espai d'Interès Natural de la desembocadura del Gaià, però també el conjunt de l'oferta del territori.

En aquest sentit, cal donar continuïtat a la vertebració impulsada mitjançant jornades com les efectuades a Santes Creus (novembre de 2008).

PROGRAMA 3.2. MODERNITZACIÓ I AMPLIACIÓ SELECTIVA DE L'OFERTA TURÍSTICA

ACTUACIÓ ESTRATÈGICA:

3.2.1. MILLORA QUALITATIVA DE L'OFERTA DE RESTAURACIÓ I IMPULS DE LES PROPOSTES GASTRONÒMIQUES DE QUALITAT

La Guia Gastronòmica elaborada per al conjunt del Baix Gaià i la vertebració d'un grup consultiu de treball en l'àmbit turístic han de ser el punt de partida per a l'impuls específic de la gastronomia i la restauració, incorporant aquests elements:

- Manteniment i millora de l'oferta tradicional, incloent el suport a la renovació dels establiments, orientats bàsicament a una oferta gastronòmica tradicional (sobre la qual caldria determinar alguns aspectes de consens a partir del grup de treball).
- Foment a la creació d'un determinat perfil de nous establiments, complementant al mateix temps la localització territorial en funció de les possibilitats. S'emmarca en l'increment qualitatiu i l'ordenació del conjunt de l'oferta turística i amb la disponibilitat d'eines de planejament que li puguin donar suport. Preferiblement, l'oferta gastronòmica hauria de tenir en aquest cas un perfil més innovador però incorporar també productes del territori.

Es complementa amb la promoció de la Ruta Gastronòmica definida a partir del treball efectuat de la Guia en curs de publicació.

La consideració del nivell de prioritat fa referència al potencial gastronòmic com a factor d'atracció de visitants –en part ja constatada de manera tradicional i que respon al perfil de visitant diari- i com a element de vinculació amb altres sectors. També pot constituir un punt amb capacitat d'arrossegament sobre altres modalitats d'oferta.

ACTUACIONS DE PRIORITAT ALTA:

3.2.2. MILLORA QUALITATIVA DE L'OFERTA D'ALLOTJAMENT

En el context de l'organització del sector i de la dinamització empresarial de la zona, caldria definir localitzacions preferents (atenent a les necessitats), la definició del perfil prioritari d'allotjaments a crear i les fonts de suport i finançament, etc. Sobre aquest punt, cal recordar la previsió d'impulsar ajuts econòmics per a aquelles àrees territorials que no s'emmarquen en la iniciativa Leader en curs d'implementació.

Els grans components d'aquesta millora qualitativa són:

- Modernització dels establiments existents, primant en tots els casos l'orientació a la qualitat i no tant a la capacitat. Evidentment, inclou l'adequació d'aquests establiments a la normativa vigent en diferents àmbits, així com el suport a la renovació dels apartaments i el conjunt de l'oferta d'acollida. Pel que fa als càmpings, cal fer un seguiment i proposta de les millores dotacionals que poden incrementar la seva competitivitat (incloent una major forestació i la major amplitud de parcel·les).
- Foment d'una determinada oferta hotelera al litoral, espai on predomina l'oferta d'apartaments i segones residències en general. Els municipis de la zona poden definir normatives per a la definició del dimensionament i característiques dels establiments.
- Creació selectiva d'allotjaments rurals i allotjaments amb encant a l'interior (entenen també en aquesta consideració l'interior dels municipis litorals, sempre que es tracti de localitzacions adients i considerant les limitacions legals per a determinats establiments en municipis de més de 2.000 habitants). Els únics allotjaments rurals existents a la zona a dia d'avui estan ubicats al Catllar, Renau, Vespella i Salomó i només representen 30 places. Aquest fet dificulta la captació d'un determinat perfil de turista i visitant i fins i tot la definició d'un model adaptat prèviament al mateix.

El contacte directe de l'estructura tècnica de dinamització amb els potencials inversors pot afavorir una major garantia d'èxit en aquest apartat, ajudant des d'un inici a fer entendre el model territorial a aquests inversors. Al mateix temps, cal divulgar des d'aquest equip tècnic i el grup de treball els elements comuns a introduir.

En la mesura de les possibilitats, cal fomentar l'associacionisme dels establiments per a la realització d'iniciatives conjuntes i una interlocució més favorable amb el conjunt d'agents i administracions. A més, cal fomentar que els establiments no es vegin entre ells com una competència.

Es proposa iniciar contactes amb empresaris turístics per explicar el nou model de desenvolupament del turisme basat en la cultura i el patrimoni per intentar atraure nous inversors a la zona que generin llocs de treball qualificats.

L'orientació a la realització de convencions i la implementació d'instal·lacions *spa* poden constituir elements d'increment qualitatiu i de diferenciació, considerant els factors de localització.

De manera comparativa, cal afavorir bàsicament les àrees interiors en general.

3.2.3. PROMOCIÓ D'UN PROCES DE MILLORA DE LA QUALITAT DELS PRODUCTES, SERVEIS I ESTABLIMENTS TURÍSTICS

Es vincula amb els continguts del punt previ i amb la definició d'uns criteris propis de qualitat i d'adhesió al model turístic que es vol per a la zona, pensant en el Baix Gaià com un tot format per peces territorials complementàries.

Ha de ser clara la voluntat de millora i diferenciació qualitativa, tant en relació a la realitat actual com en relació a altres territoris. L'establiment d'un sistema de classificació objectiu pot incentivar la millora de la qualitat dels productes, serveis i establiments turístics. Les passes a seguir són les següents:

1. L'equip tècnic redacta unes bases que determinen les característiques que han de complir tant els productes, com els serveis com els establiments turístics.
2. Es porta la proposta a la Comissió de turisme del Consell Econòmic i Social, creada a tal efecte, on siguin representats tant el sector públic com el sector privat i es complementa, debat i consensua una proposta.
3. Es fan públics el barems, i es marca un temps prudencial per tal que els establiments o promotors de serveis i productes que ho desitgin puguin adequar-se als mateixos.
4. Es classifiquen els establiments i se'ls atorga una distinció que faran visible en el seu establiment o en la promoció dels seu producte o servei. Quan s'elabora qualsevol tipus d'acció promocional es fa atenent a aquesta classificació.
5. Control. Es procedeix a fer inspeccions sorpresa als establiments i a comprovar que els productes o serveis segueixen complint els criteris establerts.
6. Anualment es requalifica als establiments i es publica la nova llista amb la classificació.

Caldrà determinar si es realitza a càrrec de tècnics de l'ICODE o bé de tècnics independents, així com la possibilitat que una part dels establiments pugui restar al marge de l'acció. Es prioritza la qualitat i homogeneïtat o tipificació d'un determinat perfil d'establiments.

És imprescindible per dur a terme aquesta actuació la implicació del sector privat i el consens d'una proposta que persegueixi la millora continuada de la qualitat.

ACTUACIONS DE PRIORITAT MITJA:

3.2.4. CONDICIONAMENT DE ZONES D'APARCAMENT I ALTRES REALITZACIONS PER A LA MILLORA DELS ESPAIS D'ACTIVITAT TURÍSTICA

Els desplaçaments turístics a la zona s'efectuen bàsicament en cotxe propi. En la majoria de municipis, el creixement urbanístic ha fet difícil saber on es pot deixar el vehicle per iniciar la descoberta del territori. Es tracta de facilitar l'arribada al recurs turístic o al centre històric de la vila de manera còmoda.

Es vincula amb la millora conjunta dels nuclis antics i les actuacions diverses per a la millora del conjunt dels nuclis de població.

Cal recordar que existeix una altra actuació en la línia d'ordenació del territori que fa referència a la mobilitat a l'interior dels nuclis de població. En aquest cas, per tant, es fa referència prioritàriament a l'entorn immediat dels punts d'interès o bé al punt d'accés als nuclis antics.

És necessari completar la creació d'aparcament amb la instal·lació de la senyalització informativa, la creació de zones arbrades i d'ombra i una clara orientació als espais immediats, preferiblement peatonalitzats.

Constitueix en realitat un objectiu, amb una evident capacitat de decisió a càrrec de cada municipi. Tot i això, es poden definir amb visió de conjunt els emplaçaments prioritaris.

3.2.5. CREACIÓ D'UN PROGRAMA DE TURISME ACTIU QUE AJUDI A COMPLEMENTAR I VERTEBRAR L'OFERTA

Es planteja de manera complementària al foment del senderisme, que compta amb una actuació diferenciada i que ha de tenir un paper central en l'orientació al turisme actiu i la creació de producte.

Des del punt de vista operatiu, es planteja la consulta directa a experts i empresaris en diversos tipus d'activitats sobre les opcions d'actuació a la zona. Àmbits clars poden ser els cavalls o la bicicleta. Es refereix de manera més concreta a aquelles iniciatives que complementin l'impuls del Parc Cultural i, més concretament, la ronda verda.

A mig termini es pot plantejar la viabilitat d'un parc per a la realització d'activitats de turisme actiu com a complement a l'oferta turística existent i com a punt disuassiu en relació a àrees del territori que puguin presentar impactes negatius potencials.

El riu Gaià i el seu entorn immediat han de tenir un tracte i una atenció especial en tota l'oferta, però han de restar al marge de la influència directa de determinades activitats.

D'altra banda, cal fomentar la complementarietat en les estades entre aquestes modalitats i la resta de l'oferta singular del territori, incloent aspectes culturals com el fet casteller. La creació de determinats productes amb un cert caràcter heterogeni pot afavorir una diversificació del perfil de visitants, complementant els diferents interessos presents en un grup o família.

PROGRAMA 3.3. PROGRAMA ESPECÍFIC D'IMPULS DEL PARC CULTURAL DEL BAIX GAIÀ I D'OFERTA DE PRODUCTE ASSOCIAT COM A ELEMENT VERTEBRADOR DE LA RENOVACIÓ TURÍSTICA

ACTUACIONS ESTRATÈGIQUES:

3.3.1. IMPULS DEL PARC CULTURAL DEL BAIX GAIÀ

Aquesta actuació concreta sobretot el procés immediat de creació i gestió del Parc, mentre que en actuacions posteriors es despleguen la major part de realitzacions físiques del mateix, configurant precisament aquesta filosofia de Programa Específic.

Els municipis del Baix Gaià es troben ubicats en una zona que ha tingut un fort creixement. El model urbanístic desenvolupat en els darrers anys s'ha caracteritzat per l'ús extensiu del territori. El resultat ha estat un canvi en el paisatge, a banda d'una clara dependència econòmica respecte a la construcció i determinades activitats turístiques.

En un territori que registra una elevada pressió paisatgística, és important vetllar per a la preservació dels espais naturals, tant de cara a la millora de la imatge turística, com de la qualitat de vida dels seus residents. Això és especialment important si es constaten en realitat potencials patrimonials evidents en totes les seves modalitats o manifestacions.

D'altra banda, la necessitat de diversificar la economia marca un punt d'inflexió en el plantejament de futur de la zona, que ha de fer compatible el creixement amb l'equilibri i amb el respecte per l'entorn, considerant sobretot les dificultats per al desenvolupament que encara manifesten els municipis interiors. Tot això fa que es plantegi la necessitat de cercar una millor fórmula de vertebració territorial, que cohesioni la identitat territorial i entengui el desenvolupament sota uns altres paràmetres.

Alguns sectors socials, d'orientació conservacionista, proposen la protecció del territori sota la figura de Parc Natural. Altres col·lectius parlen de la creació d'un Parc Agrari, figura bàsicament centrada en l'ordenació i modernització del sector. Altres ciutadans –lògicament coincidents en part amb els anteriors- plantegen una adient preservació de l'espai agrari des d'un punt de vista d'ordenació urbanística. Es tracta, en tot cas, de trobar una fórmula que a més dels valors naturals també integri els recursos d'interès turístic, abastament analitzats en els treballs turístics de referència realitzats recentment per la Universitat Rovira i Virgili. D'aquesta manera es pot establir un vincle clar entre natura, cultura i patrimoni, amb potencial real de generació de riquesa en el territori.

La interrelació entre aquests recursos és justament allò que explica la estructura social i paisatgística d'aquest territori. És per això, i per posar en valor els recursos que expliquen aquest paisatge i aquest territori, que es proposa considerar el Baix Gaià com un PARC CULTURAL. Els impactes transversals obtinguts i les sinèrgies que provoca fan que aquesta sigui possiblement l'actuació més estratègica del programa de desenvolupament, pel que té de nova orientació per al territori en general.

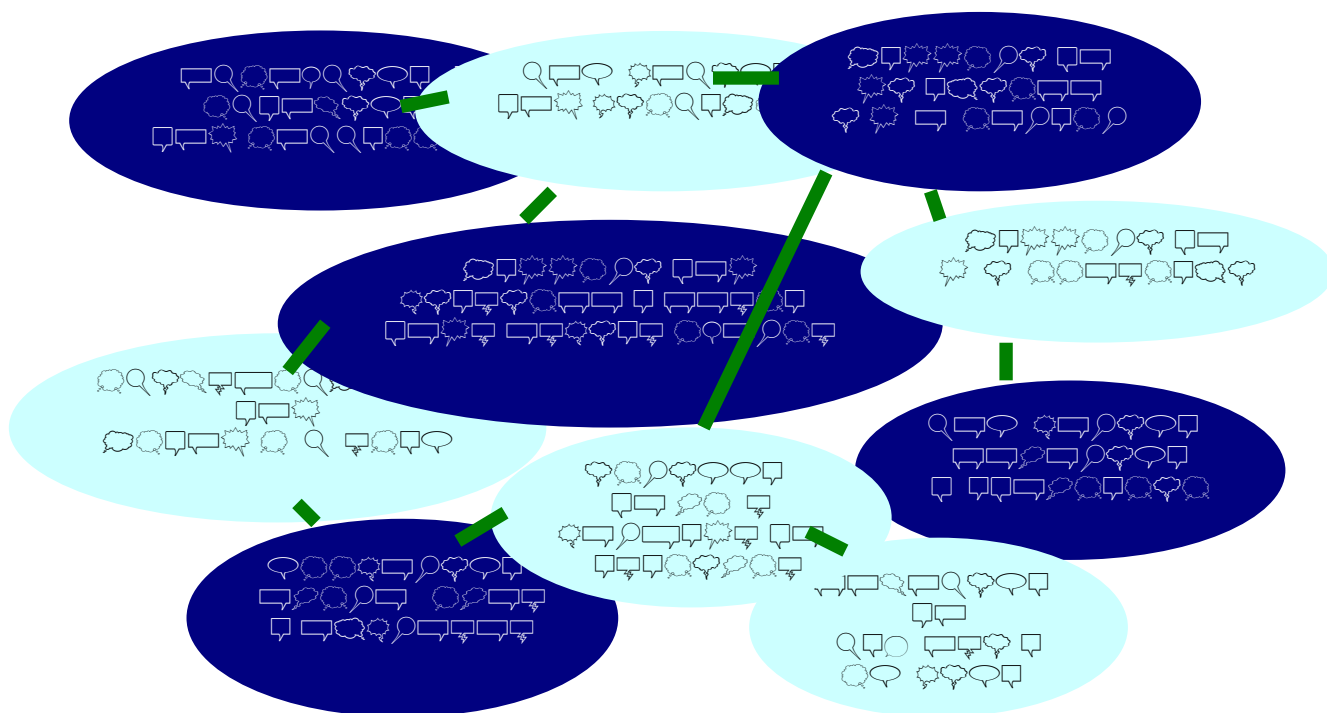
Precisament, un element evident de justificació i suport és la presentació de l'estudi *Estratègies per la Dinamització del Turisme als municipis del Baix Gaià*, a càrrec de la Universitat Rovira i Virgili (gener de 2008). Bàsicament incorpora aquestes línies:

- Coordinació de la gestió turística.
- Valorització del patrimoni.
- Creació de productes turístics.

En l'esmentat estudi es proposa precisament considerar el conjunt territorial com un gran Parc Cultural que faciliti la comprensió i la interpretació dels valors, comptant amb un seguit de centres, recorreguts i òrgans de gestió (aquests que regulin i programin les activitats).

En l'àmbit de l'estat Espanyol, només la comunitat autònoma aragonesa ha legislat sobre els parcs culturals (Ley 12/1997, de 3 de diciembre, de parques culturales de Aragón). Un Parc Cultural està constituït per un territori que conté elements rellevants de patrimoni cultural, integrats en un marc físic de valor paisatgístic o ecològic singular, i que gaudirà de promoció i protecció en el seu conjunt, amb especials mesures de protecció.

El Parc Cultural com a projecte de la màxima importància estratègica

El conveni va sorgir de la necessitat d'impulsar les activitats turístiques en aquest àmbit territorial per tal de mantenir, consolidar i fins i tot potenciar el turisme als municipis costaners i fer participar els municipis d'interior, de forma particular, del desenvolupament d'activitats turístiques amb l'objectiu de valoritzar el patrimoni i generar noves oportunitats d'activitat econòmica. Per tant, es desprèn una necessitat mútua de col·laboració, la costa ofereix experiència i atractiu consolidat i l'interior ofereix patrimoni, autenticitat i tranquil·litat. Cal recordar que en aquest àmbit es tenen en compte els nuclis d'Argilaga (la Secuita) i Tamarit, Ferran i la desembocadura del Gaià a Tarragona.

Els objectius del Parc Cultural són: consolidar l'activitat turística; posicionar el Baix Gaià dins la Costa Daurada; diferenciar-se a través de la cultura; integrar els municipis d'interior i l'oferta de costa. Complementàriament, es tracta de:

- Protegir, conservar i difondre el patrimoni cultural i natural sense perjudici de la normativa i dels sistemes de gestió vigents.
- Estimular el coneixement del públic, promovent la informació i la difusió turística dels valors patrimonials.
- Contribuir a l'ordenació del territori, corregint desequilibris.
- Fomentar el desenvolupament sostenible.

El Parc cultural del Baix Gaià és una manera d'aproximar el territori al visitant amb un conjunt de centres d'interpretació que focalitzen l'interès i ajuden a interpretar l'entorn amb uns recorreguts que expliquen els diferents arguments territorials, i uns òrgans de gestió que regulin i programin les activitats.

El Consell Comarcal del Tarragonès ha presentat el projecte de "Parc Cultural del Baix Gaià" a la convocatòria corresponent a l'eix 4 (Desenvolupament local i urbà) del Programa Operatiu FEDER 2007 – 2013, amb l'objectiu d'obtenir recursos financers per a desenvolupar la proposta. Per a l'esmentada convocatòria s'ha encarregat a la URV la redacció del projecte tècnic que articula la proposta tècnica.

Per executar aquest projecte és recomana redactar un document que s'assimili a un Pla Director del Parc Cultural, amb els següents objectius:

- Definir i senyalar l'estat de conservació dels elements del patrimoni cultural i natural.
- Senyalar el règim de protecció que procedeixi de cada un dels elements patrimonials.
- Promoure mesures de conservació, restauració, millora i rehabilitació dels elements del patrimoni cultural que ho precisin.
- Fomentar l'acció cultural i l'activitat econòmica en termes de desenvolupament sostenible, senyalant les activitats compatibles amb la protecció del patrimoni.
- La promoció del turisme cultural, a partir de la creació de productes concrets i la implicació dels agents privats.

El Pla Director contindrà la següent informació:

- Memòria: Diagnosi integral del territori que inclogui un inventari complet dels elements patrimonials.
- Definició de les actuacions estructurants i vertebradores del territori, i de les actuacions significatives en els principals elements del patrimoni.
- Estudi econòmic i financer de les actuacions previstes.

En els models existents en altres territoris, els òrgans de gestió són el Consell Rector del Patronat i la Gerència. Atès que no hi ha legislació específica, es proposa que les funcions de Consell Rector les faci el Consell Econòmic i Social del Baix Gaià i les de Gerència, el Director de la oficina d'ICODE-Baix Gaià. Així s'avança ja en la primera línia estratègica.

És a partir del projecte de Parc Cultural que s'articulen tot un seguit de propostes en l'àmbit del turisme cultural, valoritzant un patrimoni declarat per la Generalitat Be d'interès cultural l'any 1985 i promogudes pel Consell Comarcal.

L'eix aglutinador del projecte és la Ruta dels Castells del Baix Gaià. El disseny d'aquesta actuació, portada a terme pel Consell Comarcal del Tarragonès, té un alt valor estratègic dintre del conjunt de propostes, doncs més enllà del seu valor patrimonial, històric o cultural, els castells generen identitat col·lectiva.

Aquesta proposta s'ha presentat a la Generalitat per acollir-se al Pla Estratègic de Turisme de Catalunya 2005-2010, i està pendent d'aprovació. Això representaria el finançament necessari per desenvolupar la proposta.

Més concretament, la sol·licitud de Pla de Foment dels Castells del Baix Gaià, inclou aquests elements, inclosos en part en el present Programa com a actuacions diferenciades, i que constitueixen fases en el procés de creació i impuls del Parc:

- Creació d'imatge gràfica.
- Millora de la senyalització de la Ruta dels Castells.
- Projecte de museïtzació del Castell del Catllar.
- Disseny de la Ronda Verda del Baix Gaià, complementària a una xarxa de miradors i la vertebració de rutes de natura.
- Impuls d'un Sistema d'Informació Geogràfica en l'àmbit turístic.
- Creació d'una Guia de Serveis Turístics.
- Edició d'una Guia Gastronòmica.

Actualment se centren els esforços en aquests projectes: Oficina de Gestió (a localitzar a la Nou de Gaià) i Oficina d'Atenció i informació (a localitzar al Catllar).

Cal remarcar que la proposta no és només una xarxa de centres d'interpretació, sinó també de recursos i espais interpretatius, englobant elements com els Miradors del Baix Gaià.

**PLA DE FOMENT “CASTELLS
DEL BAIX GAIÀ”: SÍNTESI**

- Voluntat de fomentar l'economia social l'autoocupació, gestionar programes supramunicipals de desenvolupament i promoció del turisme, a més de gestionar programes supramunicipals de desenvolupament econòmic i d'ocupació.
- El municipi del Catllar té una implicació específica pel fet de preveure's en el mateix la implantació del Centre d'Interpretació previst al Pla.
- Es crearà (o bé ha de funcionar) una comissió de seguiment formada per un tècnic de l'ICODE i un tècnic de l'ajuntament coordinador dels municipis. La comissió durà a terme una tasca de gestió, coordinació i suport per a l'execució del Pla.
- Els ens locals poden fer altres actuacions complementaris amb el propi finançament.
- Per a l'execució del conveni no és necessari l'establiment d'una organització especial per a la seva gestió. Els serveis tècnics de l'ICODE actuaran com a secretaria tècnica, que serà l'òrgan gestor del programa i el que n'exercirà la direcció. Els diferents coordinadors dels ajuntaments aportaran, mitjançant la comissió de seguiment, les seves iniciatives d'actuació.

És important el coneixement directe d'algunes experiències d'interès, com el Museu Comarcal de la Conca de Barberà, la zona del Territorio Museo a Aragó (Altas Cinco Villas), les zones europees vinculades a una xarxa transnacional amb aquesta mateixa orientació (i que inclou algun dels espais aragonesos), o els Ecomuseus del Moianès, les Valls d'Àneu i els Ports.

En bona part, es tracta de crear nexes d'unió entre els municipis del litoral i l'interior. Això s'aconsegueix amb la promoció del conjunt d'elements, però també , mitjançant vies d'accés restringit als vehicles motoritzat de manera que es relligui tot un seguit de recursos turístics a mesura que s'avança per l'itinerari o ronda.

Això ha d'afavorir la vertebració del territori i el posicionament en un segment que valori aquesta modalitat de descoberta del territori i el conjunt de valors del mateix.

Aquesta orientació, lògicament, implica aspectes com la minimització de pendents, la disponibilitat de zones d'ombra i miradors, la localització de punts d'aigua i la creació de serveis de bar o restaurant. Per tant, s'esmenten aspectes que tenen a veure amb la vertebració territorial, la dinamització de diverses activitats i una clara orientació a la diferenciació.

ELS IMPACTES EN L'ESTRUCTURA DE L' ECONOMIA DEL BAIX GAIÀ DEL PARC CULTURAL

La proposta, sorgida de l'estudi realitzat per la Universitat Rovirar i Virgili, presenta un **fort component innovador**, doncs no es troben ofertes similars en l'entorn proper i les que existeixen s'han desenvolupat en zones estrictament rurals o de muntanya molt aïllats com és el cas dels Parcs Culturals de l'Aragó.

Tampoc en trobem en zones urbanitzades o de litoral amb oferta turística de sol i platja amb l'objectiu d'integrar propostes culturals de l'interior cap a la costa, així com que l'oferta cultural de la costa s'expandeixi pel conjunt del territori. Una excepció és la constituïda per aquells municipis que integren diversos nuclis de població, com és el cas per exemple de Vandellòs-l'Hospitalet de l'Infant o de Mont-roig del Camp.

Els impactes que el Parc Cultural pot tenir es posen de manifest en diversos àmbits:

- Ocupació: creació de llocs de treball endògens: Guies turístics, treballadors de manteniment dels equipaments i de la ronda verda, treballadors en el sector de la restauració.
- Noves iniciatives empresarials a l'interior: restauració, allotjament rural, comerç de productes agroalimentaris, serveis turístics, serveis a les persones i a les empreses. Això s'especifica en la línia estratègica 6 diversificació econòmica.
- Formació: noves necessitats formatives que, tal i com s'explica en la línia estratègica 5, poden anar adreçades a col·lectius amb especials dificultats d'integració en el mercat laboral o a sectors que tendeixen a destruir molts llocs de treball, com la construcció.

En conjunt, per tant, es tracta d'afavorir la creació d'una nova identitat conjunta, a partir d'un element central com és la recuperació prioritzada i la valorització del patrimoni, així com l'ordenació i vertebració del territori implicat, cercant els objectius indicats.

3.3.2. CREACIÓ D'UNA ESTRUCTURA DE CENTRES TEMÀTICS QUE FACILITI L'IMPULS DEL GUIATGE I ELS PAQUETS DE TURISME CULTURAL

Tots els recursos i els equipaments, en el context d'un Parc Cultural, es relacionen en xarxa de manera que es difonen per tot el territori i permeten la difusió turística i facilita la incorporació de noves propostes a mesura que vagin sorgint.

A la previsió de museïtzació del Castell del Catllar, emmarcada de manera directa en la vertebració de la Ruta dels Castells, i precisament amb aquesta temàtica, cal afegir aquestes opcions més clares en curs i/o estudi:

- Centre d'Interpretació Cal Cabaler (Creixell). Referit a diversos aspectes del municipi.
- Centre d'Interpretació de l'Aigua i els Molins (la Riera de Gaià).
- Centre d'Interpretació dels Balls Parlats (Salomó).
- Centre d'Interpretació de les Festes i les Tradicions (Torredembarra).

Es preveu també la valorització dels castells d'Altafulla i Tamarit i altres elements singulars del patrimoni arquitectònic de la zona.

Els equipaments han de respondre a dues condicions: que s'emmarquin en el projecte de valorització turística del conjunt del territori, i que s'asseguri la materialització en el temps i condicions establertes de les bases d'ajut. En la mesura de les possibilitats, cal actuar amb un criteri de prioritització per tal que algun/s del/s centres puguin ser elements clars d'atracció per al territori.

La xarxa que es vagi generant ha de ser objecte de gestió, promoció i venda integrada, però també ha de ser possible una visita singularitzada i d'interès suficient cadascun dels centres per separat. L'estructura tècnica i la configuració d'un grup de treball sectorial són elements de suport evidents, però és necessària la clara implicació dels diferents municipis, incorporant aspectes com l'adequació a la normativa, l'accessibilitat, la senyalització i, evidentment, l'adequació a la filosofia i continguts de conjunt.

En la mesura de les possibilitats, caldria introduir criteris de coordinació amb els museus del territori, i amb el conjunt d'elements de dinamització cultural en general. Aquesta coordinació ha de ser flexible, integrant elements del conjunt del territori o bé corresponents a cadascun dels municipis on es localitzin els centres.

Pel que fa al guiatge i la creació de paquets turístics vinculats, cal partir del criteri d'estructuració de les visites, plantejant la figura del guia conjunt, amb criteris de massa crítica territorial i professionalitat (mitjançant l'evident formació associada).

La vertebració progressiva com a xarxa ha de permetre la tematització d'itineraris en funció dels recursos clau.

ACTUACIONS DE PRIORITAT ALTA:

3.3.3. MILLORA DELS EMPLAÇAMENTS TURÍSTICS DIRECTAMENT VINCULATS AL PARC CULTURAL I ALS ESPAIS FLUVIALS

El riu Gaià i el seu context immediat, pel fet de donar nom i sentit al territori, ha de tenir un tracte i una atenció especial en tota l'oferta. La millora de determinats punts ha de permetre un major atractiu turístic i també ha de ser un element de millora. Es contempla

- Preservació dels espais lliures a partir de la disponibilitat de les figures de gestió però també de millora de punts concrets, amb el recolzament d'entitats ambientalistes i d'estudi, excursionistes, pagesia, etc.
- Creació d'àrees verdes i de lleure en les zones de contacte amb l'entorn fluvial i/o paisatgístic, considerant el sòl de protecció paisatgística. Un exemple és la previsió d'obertura del Catllar al riu, recollida ja a l'Agenda 21 d'aquell municipi.
- Estructuració d'una xarxa d'àrees de lleure i miradors, seguint les previsions inicials de vertebració del Parc Cultural.
- Intervencions de recuperació forestal (en vinculació amb la línia de recursos humans).
- Intervencions concretes per fomentar la discontinuïtat entre nuclis litorals (p.ex. zona Creixell). Inclou accions de forestació.
- Intervencions de millora paisatgística de nuclis litorals: surtidors, rotondes adaptades a la visió de conjunt, enllumenat de punts singulars.

Es tracta de disposar d'entorns atractius per a l'activitat turística, però també d'espais públics i zones verdes, especialment en els punts de contacte entre els nuclis i l'entorn i també en els emplaçaments de major turística, en aquest cas amb un criteri coordinat d'estètic i de senyalització.

3.3.4. POTENCIACIÓ DE LES ACTIVITATS DESENVOLUPADES ALS ESPAIS D'INTERÈS NATURAL I LES LOCALITZACIONS SINGULARS: PROGRAMA COMPARTIT DE DINAMITZACIÓ CULTURAL

En el marc de la progressiva configuració del territori i els seus serveis i recursos com a xarxa, cal realitzar activitats de dinamització cultural i turística amb caràcter descentralitzat, que afavoreixin determinats emplaçaments. Els perfils d'activitats a desenvolupar —a partir de la seva identificació segons el potencial de vertebració i coordinació amb el conjunt del territori— poden ser:

- Activitats de divulgació del propi patrimoni natural, arquitectònic i cultural, aprofitant la singularitat dels emplaçaments.
- Un determinat perfil de concerts i activitats en espais singulars, com l'auditori de Vespella o el Castell del Catllar.

- Festes i activitats de millora del territori i foment de la consciència ecològica i la cohesió social: neteges i plantades d'arbres amb caràcter itinerant i amb realització d'àpats populars. Poden comptar amb suport logístic dels diferents municipis.
- Festes gastronòmiques i altres celebracions populars per a l'increment de la cohesió de la població.

És important, d'altra banda, facilitar la continuïtat d'aquelles iniciatives que ja tenen lloc en el context local, com ara les visites guiades que organitza l'Associació Mediambiental l'Hort de la Sínia o les de Muntanyans.

Es complementa amb l'impuls de gestió dels espais naturals, incloent els localitzats en el litoral (desembocadura del Gaià, Muntanyans de Torredembarra, Gorgs de Creixell). L'existència d'entitats de caràcter proteccionista i divulgatiu ha de ser un element de suport a la gestió.

Aquestes propostes s'articulen com un producte específic del Parc Cultural especificat en el Programa anterior i que han d'afavorir una diversificació de l'activitat turística. Un determinat perfil d'activitats ha de ser prioritzat en el context de la promoció de l'oferta cultural conjunta del territori.

Novament, cal fer esment a la importància de tendir a una oferta coordinada entre el conjunt del territori i entre les modalitats de recursos que presenta.

ACTUACIONS DE PRIORITAT MITJA:

3.3.5. REHABILITACIÓ I CONDICIONAMENT D'ALTRES RECURSOS PATRIMONIALS DE MANERA PRIORITZADA I ASSOCIADA AL PARC CULTURAL

El territori del Baix Gaià presenta una elevada diversitat de patrimoni cultural i arquitectònic-territorial. Aquest darrer es pot vertebrar a partir d'un seguit d'eixos, com són: patrimoni romà; castells; nuclis de població; construccions rurals i espai agrari; espais naturals i platges.

És evident que, al marge de la pròpia significació patrimonial, avançar en la configuració d'una oferta potent de turisme cultural requereix disposar d'una base suficient de recursos amb bon nivell de recuperació i adaptació a la visita. Cal considerar un elevat nivell d'exigència per part del visitant potencial.

A banda de les intervencions en els castells, cal apostar per la potenciació del patrimoni romà, pel seu potencial aglutinador i la seva projecció:

- La potenciació de l'Arc de Barà i la vila romana dels Munts d'Altafulla són els dos pols d'atracció fonamentals del Baix Gaià quant a la valorització del conjunt del patrimoni romà) reconegut com a Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO). Cal fer actuacions d'ordenació en els dos casos. En quant a l'Arc de Barà, es considera la porta d'entrada de la Tarraco Romana, ubicat en la Via Augusta, i actualment en una rotonda inaccessible de la N-340. El planejament urbanístic de l'ajuntament preveu la reordenació de l'espai.
- Pel que fa a la Vil·la dels Munts d'Altafulla, cal millorar la senyalització direccional, millorar la zona d'aparcament i executar el seu Pla Director, que preveu la restauració de l'edifici dels banys i contempla la construcció d'un edifici de serveis i centre d'interpretació en el conjunt arqueològic. També preveu la museització del jaciment, la creació d'itineraris i la programació d'activitats i materials didàctics. Cal també aprofundir en l'actuació referent a les visites teatralitzades que han tingut molt d'èxit.
- Aquests projectes es podrien incloure dins del Pla de Foment del Turisme per la Ciutat de Tarragona que serà finançat per la Generalitat de Catalunya i la Secretaria General de Turisme.

A partir d'aquí, cal prioritzar intervencions seguint el catàleg de bens patrimonials del Pla Director del Parc Cultural, on s'especificarà la manera de posar-los en valor de forma conjunta prioritzant les accions en funció de les seves potencialitats o la contribució en la creació de la imatge turística que es vol per al territori.

És fonamental planificar i jerarquitzar les actuacions de recuperació del patrimoni, tenint en compte lògicament el parer dels experts i entitats. Cal incorporar els entorns immediats de les construccions. Un exemple és la millora de la Torre de Renau, que inclouria la catalogació d'elements d'interès, l'ordenació i plantació de vegetació i l'eliminació d'elements superflus, filosofia extensiva a altres actuacions.

Caldria incorporar també localitzacions singulars com el Roc de Sant Gaietà en la seva configuració inicial.

Un aspecte d'interès pot ser la recuperació de masos, barraques i marges de pedra seca, basses, etc. En definitiva, el petit patrimoni rural present en el territori. Existeix la possibilitat d'adaptar equipaments públics a algun dels espais en alguns dels masos inventariats en els municipis de l'àmbit.

Es pot incorporar una senyalització direccional i patrimonial amb caràcter global i afavorir la complementaritat amb l'actuació específica de promoció dels nuclis antics, incloent intervencions físiques però també d'animació.

En l'àmbit de promoció, caldrà tenir en compte material específic (que ha de ser disponible a cada oficina) i la formació adient dels informadors. En una fase de consolidació caldrà plantejar la difusió d'audioguies per als castells i monografies dels diferents àmbits o eixos patrimonials (castells, natura, etc), complementant material ja existent com la publicació i DVD referida al patrimoni de la zona, i que recull informació dels castells, els balls parlats i altres elements.

3.3.6. FOMENT DEL SENDERISME COM A MITJÀ D'UNIÓ DE NODES I DE CREACIÓ DE PRODUCTE

Dins la filosofia de xarxa amb un seguit de nodes a vertebrar, és necessari disposar de sistemes de canalització de fluxes entre aquells, complementant a més la necessitat de producte de qualitat.

En aquest sentit, el senderisme constitueix una activitat del major potencial per la seva acollida entre un perfil de turistes i visitants d'alt nivell cultural i econòmic i per la seva sostenibilitat en relació a l'entorn.

Es tracta de prioritzar la creació de productes senderistes específics a partir dels allotjaments rurals i els patronats de turisme, constituint els propis establiments, les oficines d'informació i els centres temàtics que es vagin creant com a punts d'acollida i distribució. Els senders existents i a recuperar i el conjunt d'itineraris locals de petit recorregut considerats com a xarxa hauran de ser l'element conductor o de suport de l'activitat.

Dins les diverses opcions a impulsar, els itineraris locals han de constituir un element de primer ordre per a l'atracció d'un perfil ampli d'usuaris, que es poden englobar en el concepte de turisme familiar. Els itineraris, de durada màxima d'una hora, han de permetre sortir i arribar al mateix lloc, i són especialment compatibles amb el turisme gastronòmic tant al litoral com a l'interior. També són compatibles amb el foment de l'activitat física i la descoberta de l'entorn a càrrec de la població local. Un exemple és l'anomenat "Sender de les Bruixes", d'Altafulla, en fase de disseny.

Evidentment, l'impuls d'aquesta activitat es beneficiarà d'actuacions d'ordenació i de caràcter ambiental que es recullen en el conjunt del Programa.

Els criteris de creació de producte han de ser els mateixos del conjunt del sector. En general, és necessari:

- Afavorir les àrees de major qualitat.

- Clarificar, mantenir i millorar les xarxes de senders amb suport de les diferents administracions.
- Tendir a la prioritització o jerarquització de vies.
- Facilitar l'interès tant dels itineraris locals com d'aquells de nivell superior que integrin en part els primers. Aquesta filosofia ha de permetre paular els productes en funció de la durada i el nivell de dificultat.

Es vincula amb la creació d'itineraris naturals autoguiats, l'edició de material educatiu i la senyalització adient. Existeix l'opció de tematització d'itineraris en funció dels recursos clau.

3.3.7. ACTUALITZACIÓ I POTENCIACIÓ DEL GAIÀ FOLK COM A MODEL PER A LA DINAMITZACIÓ SOCIOCULTURAL AMB PROJECCIÓ SOBRE EL TURISME

El Gaià Folk és una mostra de música i cultura popular del Baix Gaià, plenament integrada en el calendari cultural i festiu de la zona i que constitueix un element de promoció i d'integració territorial. És sobretot una iniciativa mancomunada pionera, coordinada per l'associació Cultural Baix Gaià, on hi participen associacions, administracions i artistes. Per als artistes d'aquestes contrades és una bona oportunitat per donar a conèixer les seves propostes.

També es promou amb l'objectiu de generar dinàmiques d'intercanvi cultural entre les poblacions de la zona i en relació a l'exterior. La proposta és, sens dubte, un atractiu de cara a la gent que està de visita i una bona oportunitat per donar a conèixer les potencialitats de cada municipi (patrimoni, cultura, gastronomia i productes locals, comerç, etc).

A banda dels actes impulsats pel Gaià Folk en el mateix cartell s'hi poden trobar actes adherits, que són organitzats per entitats i que aprofiten el ressò del festival. Aquests anys també hi ha hagut trobades de diables, de bastons, de gegants, de puntaires, etc, prioritant sempre la cultura popular.

Per tots els punts anteriorment exposats, es proposa la potenciació del Gaià Folk, com a element clau per a la dinamització de la cultura i el turisme cultural a la zona. Es considera molt important la tasca que pot efectuar en la cohesió social i en el reforçament de la identitat territorial, a banda d'incrementar els vincles entre poblacions i persones i atreure visitants. A més, constitueix una oferta complementària amb bona part dels recursos del territori i les propostes que es recullen en la present línia estratègica.

Concretament, es tracta de:

- Incrementar la dotació econòmica i tècnica.
- Prioritzar les localitzacions de major interès des del punt de vista tècnic i patrimonial.
- Augmentar el radi territorial de promoció de les activitats amb un criteri d'adaptació a la capacitat d'acollida.

- Establir una coordinació temporal que permeti una major complementarietat amb altres iniciatives territorials.

D'altra banda, cal facilitar l'extensió de la filosofia a altres àmbits culturals –p.ex. altres modalitats musicals, teatre, cinema, debats- i una vinculació més directa amb la filosofia de creació de producte turístic. La realització del Festival de Jazz del Baix Gaià s'inscriu plenament en aquesta visió.

Per exemple, aquelles actuacions que es puguin realitzar en recintes tancats i puguin comportar l'adquisició d'una entrada es poden englobar en productes que incorporin altres activitats en el mateix dia i/o fins i tot l'oferta d'allotjament i restauració.

Línia Estratègica 4: MODERNITZACIÓ DEL SECTOR AGRARI I VALORITZACIÓ DE LA PRODUCCIÓ AGROALIMENTÀRIA

PROGRAMA 4.1. POTENCIACIÓ DE L'ACTIVITAT AGRÀRIA

ACTUACIÓ ESTRATÈGICA:

4.1.1. CREACIÓ DE L'ESPAI DE PROTECCIÓ AGRÀRIA DEL BAIX GAIÀ

S'han estudiat diverses fórmules per protegir i potenciar l'agricultura i les zones agrícoles més intensives del Baix Gaià davant les múltiples pressions territorials. Una de les opcions analitzades ha estat la del Parc Agrari, seguint models en vigència com l'existent al Baix Llobregat, a partir dels propis agents de la zona.

D'entrada, es considera que en l'àmbit objecte de proposta no es donen les condicions adients per a la reproducció de l'esmentat model, considerant factors com els tipus de conreus vigents o la localització actual dels propietaris que segueixen en actiu. Per tant, s'ha optat per, sense renunciar als objectius, establir una acció a partir de dos components principals:

- a) Introduir en el Pla Director i els POUM municipals les millors terres en la qualificació de sòl de protecció natural, agrària i paisatgística (SPNAP).
- b) Establir un programa de suport a la promoció i desenvolupament del sector agrari, amb els objectius que s'esmenten tot seguit.

Els objectius de l'Espai són en principi:

- Aconseguir un espai periurbà de qualitat agrària amb un alt valor paisatgístic en harmonia amb l'espai urbà que l'envolta.
- Dotar l'Espai de Protecció agrària d'infraestructures i serveis eficients que consolidin la viabilitat de les explotacions agràries.
- Promoure un model agrícola i ramader econòmicament viable i ambientalment sostenible.
- Promoure un model de transformació i comercialització dels productes agroalimentaris concertat i/o participat amb el sector productiu.
- Desenvolupar el potencial educatiu i d'usos amb l'objectiu de difondre els seus valors ecològics, ambientals, productius, culturals i de recerca sense interferències amb l'activitat agrària.

És important que aquest projecte tingui una bona coordinació tècnica, per la qual cosa es proposa que el tècnic agroalimentari de nova contractació especificat en la següent actuació pugui iniciar la dinàmica sectorial amb l'objectiu de consensuar la proposta i elaborar els fonaments del "Pla de Gestió de l'Espai de Protecció Agrària".

És important iniciar una dinàmica per consensuar el model entre els agents socials implicats que pot suposar una embranzida econòmica i una bona oportunitat de mercat per tal de relançar l'activitat agrícola de la zona.

També és important establir un marc de col·laboració i recerca amb l'IRTA per fomentar l'agricultura integrada i l'agricultura respectuosa amb l'entorn i estratègies per tal de recuperar espècies agrícoles mediterrànies locals i comarcals que es troben en desús.

El projecte encara ha de madurar, i per tant es considera que el més important és generar una dinàmica sectorial i que els objectius aquí exposats es debatin en la Taula Sectorial de l'agricultura que es constituirà a tal efecte. Convidats especials, a banda dels agricultors, que seran els beneficiaris de la proposta, han de ser els sindicats a graris i l'IRTA, per la seva experiència en la recerca i gestió de molts programes relacionats amb l'agricultura mediterrània, i el tècnic de l'Associació de Defensa Vegetal d'horticultura, que ja fa temps que treballa a la zona amb 20 productors.

Quant a la protecció i potenciació del propi Espai, aquesta actuació relaciona altres propostes efectuades en aquesta mateixa línia estratègica, com la creació d'actuacions conjuntes de comercialització o la potenciació de la "cistella de producció integrada" a domicili.

També es vincula directament amb el conjunt de línies estratègiques referides a turisme, creació del Parc Cultural i diversificació econòmica. En aquest sentit, es proposa la potenciació d'itineraris naturalistes dins l'espai, equivalents a aquells que ofereix l'Associació Mediambiental la Sínia a la desembocadura del Gaià, per involucrar també al sistema educatiu d'infantil, primària i secundària.

Tot aquest plantejament no serà efectiu si els objectius descrits no queden reflectits en els documents de planejament territorial, incloent els respectius Plans d'Ordenació Urbanística Municipal dels diferents consistoris implicats. Es tracta de definir la qualificació especial de protecció per a les zones agràries de major qualitat i projecció. D'aquest punt, amb recolzament dels agents del sector, en pot sortir un mapa de les zones agràries de qualitat, a divulgar a la resta d'agents i al conjunt de tècnics.

Es tracta, en definitiva, de preservar la base agrícola tradicional i introduir una certa diversificació en el sector. El manteniment dels espais agraris ha de facilitar, complementàriament, la configuració d'una mena de bossa agrària conjuntament amb zones veïnes de l'Alt Camp i el Baix Penedès, tendint a facilitar la necessària associació entre territori i productes de qualitat.

ACTUACIÓ DE PRIORITAT ALTA:

4.1.2. CONTRACTACIÓ D'UN TÈCNIC AGROALIMENTARI QUE DINAMITZI LES INICIATIVES EN EL SECTOR

Amb el mateix criteri de priorització de figures tècniques que actualment ja es trobin en actiu a la zona, consisteix en la disponibilitat d'un tècnic específic per al sector. En cas que sigui necessari, caldrà plantejar l'accés a la figura d'un Agent d'Ocupació i Desenvolupament Local (amb suport del Departament de Treball). Cal que treballi amb un doble objectiu:

- Responsabilitzar-se del projecte de desenvolupament de l'Espai de Protecció Agrària del Baix Gaià.
- Dinamitzar el sector agroalimentari, mitjançant la Taula Sectorial de l'agricultura.

Dins aquests objectius s'emmarca, de manera transversal, l'impuls i difusió d'iniciatives de tota mena que puguin beneficiar el sector, especialment vinculades amb la resta d'actuacions d'aquesta línia estratègica.

En aquest sentit, és fonamental donar sortida a les línies d'ajut per al sector del qual disposen les diferents administracions, singularment la Generalitat de Catalunya. Particularment, és fonamental orientar les accions a la comercialització, per tal de millorar la generació de valor afegit a benefici del productor i incrementar la competitivitat del petit detallista, estimulant alhora el consumidor final.

Paral·lelament, haurà de dur a terme una tasca de detecció d'opcions emergents en el sector, com poden ser (a tall d'exemple):

- El foment d'ocupacions amb possibilitats en el sector, en àmbits com ara: eficiència de reg, seguretat alimentària, seguretat de subministrament, funcionalitat dietètica, reducció d'impacte ambiental, agrocarburs, etc. En aquest àmbit, és necessària una avaluació específica de les opcions en els biocombustibles i també de conreus que puguin tenir un paper significatiu en la protecció del paisatge.
- La captació d'activitats singulars per als masos inventariats que puguin constituir un element d'impuls per a les pròpies explotacions i el seu entorn més immediat.
- El suport singular a pagesos amb dedicació parcial, que puguin tenir un efecte positiu en la disponibilitat de producte suficient i, sobretot, en la protecció de l'espai agrari.

També cal fer incidència en aspectes com la millora de la vigilància rural i l'establiment de vincles entre el sector i l'oferta gastronòmica i de restauració. En aquest apartat, es proposa convidar a la taula sectorial agrària representants de la restauració. La formació d'un grup específic permetria assolir punts de trobada entre ambdós sectors.

El tècnic agroalimentari i el tècnic de turisme seran els encarregats de vehicular les propostes. L'objectiu fonamental és millorar la introducció a les cartes dels restaurants dels productes de la zona.

Per tant, els restauradors han de poder disposar del producte amb regularitat i s'han de canalitzar adequadament les comandes, doncs es tracta de producte fresc que ha d'estar a la disposició en el temps i quantitat adequats. La distribució dels productes es farà mitjançant la cooperativa de distribució prevista en el programa 4.2.

ACTUACIONS DE PRIORITAT MITJA:

4.1.3. MILLORA DE LES INFRAESTRUCTURES AGRÀRIES BÀSIQUES

La millora de la xarxa de camins agraris, complementàriament al conjunt de la xarxa de camins –tractada en la línia estratègica d'Ordenació- és fonamental per a la continuïtat del sector a la zona, a partir d'aquests criteris:

- Definició de característiques mínimes d'amplada i superfície, prioritzant el manteniment, i priorització periòdica de les intervencions des de cada municipi. A partir d'aquí, és important una coordinació a realitzar des del grup de treball del sector.
- Coordinació amb els propietaris del control i tancament dels camins de tercer ordre (que accedeixen precisament a les propietats). Cal evitar l'intrusisme en les àrees de major dedicació agrària, facilitant l'accés a carters i bombers. És necessari el suport de la senyalització.
- Adaptació dels usos a la Llei d'Accés Motoritzat al Medi Natural, prioritzant en aquest cas –bàsicament camins de segon i tercer ordre- la funció agrària.
- Divulgació de la xarxa entre professionals com carters, bombers, etc. Establir un tipus de senyalització que divulgui el territori però alhora permeti evitar un intrusisme en les àrees de major dedicació agrària.

També a partir de la tasca del tècnic sectorial i del grup de treball, cal fomentar la modernització d'altres infraestructures amb influència sobre el sector, com ara:

- Projectes de regadiu viables, prioritzant les intervencions en reg de suport (millora de rendiments).
- Desplegament d'infraestructures energètiques amb orientació agrària.
- Suport a les TIC d'utilització agrària, prioritzant l'extensió de la banda ampla rural.
- Minimització de l'impacte d'altres infraestructures sobre els espais agraris (interlocució Consell Comarcal-empreses).

4.1.4. MODERNITZACIÓ DE LES ESTRUCTURES DEL SECTOR

Per tal d'incentivar la millora de la qualitat dels productes cal començar pel propi conreu. És per això que es proposa la potenciació de l'Associació de Defensa Vegetal hortícola dels pobles del Baix Gaià. Actualment hi ha una vintena de productors associats en els municipis de Torredembarra, Altafulla, la Riera de Gaià, Vespella, la Nou de Gaià i la Pobla de Montornès, a banda de la plana de Tamarit.

Altres aspectes per avançar en aquesta modernització són:

- Impuls als Plans de Millora, Incorporació de Joves Agricultors i Contractes Globals d'Explotació.
- Introducció d'oferta formativa per a la modernització del sector. Inclou: divulgació de processos de producció integrada i producció ecològica i pràctiques agràries de menor impacte ambiental, tècniques de conservació, assessorament sobre l'Espai de protecció agrària, etc. En funció de la massa crítica es pot plantejar amb abast comarcal o fins i tot supracomarcal, considerant en la semblança que presenta el sector a les comarques veïnes.
- Divulgació al sector dels resultats de la recerca (transferència tecnològica).
- Foment de la renovació de l'estructura de les cooperatives.
- Simplificació de gestions per als agents del sector.
- Divulgació de les TIC i els elements positius que poden aportar al sector.
- Extensió de les certificacions per a la producció agrària ecològica i integrada, amb el suport dels ajuts específics del DAR.
- Orientació continuada sobre les opcions de conreu.

4.1.5. IMPULS DELS CONTRACTES GLOBALS D'EXPLOTACIÓ PER A LA VIABILITAT DEL TREBALL EN EL SECTOR

El Contracte Global d'Explotació (CGE) promou un acord de col·laboració entre l'administració i l'explotació agrícola que permeti integrar determinats ajuts de desenvolupament rural englobats en tres àrees.

L'impuls dels CGE ha tingut caràcter pilot en comarques com la Conca de Barberà (2007), i ha de tenir extensió al conjunt de Catalunya. La finalitat és incentivar les explotacions a desenvolupar un projecte d'explotació que integri les funcions econòmiques, mediambientals i socials de l'agricultura, fomentar la viabilitat de les explotacions agràries i assolir un desenvolupament rural sostenible.

Les finalitats auxiliables implicaran compromisos generals o obligatoris i també compromisos particulars, en funció d'orientacions i recomanacions de millora d'acord amb una diagnosi. Aquests compromisos gaudiran d'un ajut determinat i específic en cada cas. Els compromisos particulars s'engloben en aquestes àrees:

- Millora de la competitivitat de l'explotació: inversions innovadores en les explotacions agràries; incorporació de joves; assegurança de les produccions agràries; assessorament tècnic específic al sector agrari; millora de la qualitat alimentària.
- Gestió sostenible de l'activitat agrària: pràctiques agroambientals; inversions per a la protecció i millora del medi ambient i higiene i benestar animal; inversions en la conservació del paisatge.

- Diversificació de l'economia i qualitat de vida a les zones rurals: transformació i comercialització de productes agraris; diversificació de les activitats en l'àmbit agrari: Agroturisme i artesanía; serveis de substitució de mà d'obra per un temps determinat; inversions en millora de l'habitatge.

Per tant, es tracta d'una eina de primer ordre per a la modernització i competitivitat agrícola. Existiran uns determinats criteris de selecció, que inclouen agricultors joves que es vulguin instal·lar, d'acord amb els criteris d'elegibilitat establerts per l'ordre de bases reguladores dels ajuts a la instal·lació de joves agricultors, actualment vigents.

Es vincula directament amb l'acció prèvia i amb la voluntat de preservació de l'espai agrari.

4.1.6. MODERNITZACIÓ DE L'ACTIVITAT RAMADERA

Cal regularitzar i ordenar les activitats ramaderes en general, considerant d'entrada el baix dinamisme pel que fa a instal·lacions d'aquesta branca. En cas que sigui necessari, cal facilitar l'atorgament de llicències únicament a les activitats que compleixin els requeriments urbanístics.

A mig termini, aquestes activitats poden restringir-se a zones concretes definides en els POUM de nova implantació, mitjançant la regulació dels usos permesos. Inclou la possibilitat de plantejar de manera col·lectiva la definició d'una zona específica per a l'activitat ramadera.

D'altra banda, l'ordenació i la millora de les granges i els residus ramaders implica vetllar per l'aplicació del Pla de Gestió de Dejeccions Ramaderes i la nova Llei d'Activitats (Llei d'Intervenció Integral de l'Administració Ambiental o IIAA).

Paral·lelament, des de l'equip tècnic cal introduir un criteri de detecció d'opcions sobre l'activitat: comercialització de carn de qualitat, plantes de compostatge pròpies, opció de suport a la gestió forestal, etc.

PROGRAMA 4.2. MILLORA DE LA QUALITAT I LA COMERCIALIZACIÓ DELS PRODUCTES

ACTUACIÓ ESTRATÈGICA:

4.2.1. POTENCIAR LA “CISTELLA DE PRODUCCIÓ DE QUALITAT” A DOMICILI

Aquest punt és fonamental, donat que la qualitat en els productes agroalimentaris constitueix la única garantia de futur i, de fet, defineix el segment de mercat que aquests productes poden ocupar, amb una evident influència sobre el productor i la resta d'agents implicats.

La millora de la qualitat i la diferenciació de la producció agrària mitjançant produccions de qualitat respectuoses amb l'entorn on són produïdes cada dia agafen més importància i quota de mercat. És per això que es planteja una actuació amb certs paral·lelismes amb intervencions que tenen lloc –amb èxit– en altres zones.

Aquesta actuació pretén apropar les produccions agràries de la zona, en aquest cas sobretot les corresponents a l'horta respectuoses amb l'entorn (incloent el conreu ecològic, integrat i fins i tot biodinàmic), al domicili del consumidor final. Es proposa bàsicament l'orientació a productes integrats, com a element afegit de diferenciació i de suport a l'orientació competitiva del sector a la zona. La possibilitat d'afegir productes com el vi i l'oli a les cistelles resulta del màxim interès per la qualitat i atractiu del producte global.

A banda de la qualitat dels productes, un avantatge comparatiu amb que compta el Baix Gaià és la proximitat d'importants mercats potencials, així com una previsible adaptació dels nivells de demanda a les produccions existents, si més no pel que fa als productes més característics.

El fet de plantejar la distribució a domicili es configura com una clara oportunitat de negoci per als pagesos, amb el suport d'una cooperativa de distribució de productes. Això implicaria disposar d'una estructura necessària per tal d'arribar al consumidor i escurçar el nombre d'intermediaris, però també la creació d'alguns llocs de treball afegits.

L'aspecte organitzatiu implica:

- La redacció d'un pla d'empresa en detall, amb la possibilitat de suport del Programa Inicia finançat pel Departament de Treball.
- La consideració específica de l'apartat logístic, incorporant la recepció de la comanda, la fórmula física d'arribada al client, el cobrament, etc. És evident que en un inici cal potenciar el mercat de proximitat.
- El plantejament d'una fórmula jurídica alternativa en cas que sigui necessari.

La cooperativa o empresa de distribució pot actuar també com a central de la xarxa d'agrobotigues que es proposa en l'apartat següent. El seu paper seria d'intermediari entre els productors i els punts de venda, la qual cosa implica disposar de l'equipament necessari.

El projecte de l'Espai de Protecció Agrària i el tècnic responsable de la seva gestió contractat a tal efecte descrit en l'anterior programa, han de servir per donar suport tècnic i logístic a la iniciativa.

Constitueix un projecte de caràcter específic a desenvolupar a curt plaç, per tal de procedir a l'estudi de resultats a curt-mig termini i a la determinació de la viabilitat real de la iniciativa. En aquest sentit, serà interessant visitar algunes experiències que ja estan en funcionament.

ACTUACIONS DE PRIORITAT ALTA:

4.2.2. CONTINUÏTAT DE LES INVERSIONS DE MILLORA DE LA TRANSFORMACIÓ

L'actuació s'orienta bàsicament a les cooperatives, i inclou especialment la continuïtat de les inversions en maquinària i obra civil. Concretament, cal consolidar les accions en instal·lacions de recepció, elaboració i conservació, així com afavorir les orientades a l'embotellat.

L'orientació de futur del sector implica l'ajut prioritari a aquelles empreses que inverteixin en transformació. S'inscriu en la filosofia del PDR, i és necessari conèixer les opcions de suport financer per a aquelles àrees no englobades en la nova iniciativa Leader.

Per tant, és necessària una tasca de divulgació d'ajuts i la concreció de la prioritització en la seva distribució.

4.2.3. MILLORA DE LA QUALITAT DELS PRODUCTES AGROALIMENTARIS DEL BAIX GAIÀ

Incentivar la millora de la qualitat ha de ser un dels objectius prioritaris d'aquest sector. Proposem que el tècnic sectorial faci un plantejament ajustat a les produccions agroalimentàries de major qualitat –i certa diferenciació, si més no relativa- del Baix Gaià i se'n defineixi un Programa específic d'actuacions per aconseguir-ho.

Els criteris de traçabilitat i millora de la qualitat han de ser fonamentalment aplicats sobre productes com el vi, l'oli i els productes hortícoles, implicant les respectives denominacions d'origen i qualitat. Alguns dels components han de ser:

- La identificació prèvia dels productes amb majors opcions.
- L'impuls de veedors i la realització de sessions tècniques.
- La desincentivació relativa dels productes de menor qualitat.
- El foment de les modalitats de producció més característiques de la zona.
- El suport dels tècnics de les cooperatives.
- El coneixement d'experiències com les desenvolupades al Priorat en el món de l'oli.

Cal aprofitar els recursos que el DAR posa a disposició de la pagesia per millorar els seus productes, i no s'ha de perdre de vista que a la veïna comarca del Baix Camp hi ha un dels centres de recerca agroalimentària amb més prestigi del país, ens referim a l'IRTA de Mas Bové.

Es complementa amb el conjunt d'orientacions comercials: suport a l'assistència a fires, ampliació de mercats externs, increment de l'embotellat, vinculació amb la gastronomia, possibles ajuts per tal de moderar el pes dels intermediaris.

4.2.4. MILLORA DE LA IDENTIFICACIÓ DELS PRODUCTES DE QUALITAT

D'entrada, és important una promoció genèrica dels productes de la zona de manera paral·lela a les iniciatives de protecció i qualitat del territori i a la disponibilitat d'una marca territorial. Això implicaria la seva consideració en l'etiquetat i en l'edició de material promocional, no només dels productes sinó del territori en el seu conjunt.

Paral·lelament, es proposa també:

- El contacte amb la Diputació de Tarragona per tal d'avaluar les opcions d'impulsar alguna qualificació de Producte Local de Qualitat a la zona.
- El suport a la participació en fires, prioritzant evidentment la qualitat però també els sistemes de producció de major sostenibilitat.
- L'establiment d'acords puntuals de promoció amb zones veïnes.
- La promoció dels productes en la pròpia zona i el seu entorn més immediat (p.ex. resta del Tarragonès).
- La intervenció en productes específics amb cert marge o recorregut de millora comercial (p.ex. la fruita).
- El disseny d'envasos específics de reduït tamany, afavorint preus comparativament millors.
- L'impuls de marques més potents com a alternativa a accions complexes com l'estructuració de cooperatives de segon grau.

4.2.5. CREACIÓ D'UNA XARXA D'AGROBOTIGUES

Cal optimitzar i enfortir el paper dels punts de venda directa al propi territori, afavorint d'entrada l'adequació dels punts de venda de les cooperatives. Es tracta de facilitar la seva adaptació a unes determinades característiques i a la imatge de la zona. S'ha de tenir en compte que aglutinen la majoria de pagesos en actiu a la zona.

Per tant, les localitzacions corresponen bàsicament als municipis que compten amb cooperativa. Es tracta de Torredembarra i Altafulla, com a municipis fonamentals per la seva dinàmica turística i de segona residència i el seu potencial demogràfic, i de les poblacions del Catllar, Salomó, la Riera de Gaià i la Nou de Gaià a l'interior.

Cal facilitar la coordinació en els horaris d'obertura, fent que es trobin en funcionament els diumenges i dies d'elevada afluència de visitants en general.

S'inclouen també com a elements positius d'inversió els punts de venda en els propis cellers, molins d'oli o establiments agroalimentaris que puguin tenir un caràcter visitable.

Cal complementar la cistella bàsica de productes –a la qual es fa referència anteriorment- amb altres que puguin complementar els ingressos i es corresponguin amb l'origen i les característiques del territori.

D'altra banda, les agrotigues han d'actuar com a punts complementaris d'informació sobre els recursos del territori, mentre que les oficines i punts d'informació turística han de realitzar una divulgació i exposició dels productes del Baix Gaià, així com informar de les instal·lacions visitables.

L'escenari ideal és que a cada poble hi hagués com a mínim un punt de referència on es poguessin trobar els productes del Baix Gaià. Alhora, però, és important que el producte central de cada botiga sigui el més característic de la població respectiva.

És important definir clarament el paper de cadascun dels agents implicats:

- La inversió correspon a cada cooperativa o establiment.
- L'impuls es realitzarà conjuntament entre la Taula Sectorial i l'ICODE, amb el recolzament dels Ajuntaments respectius (especialment en el cas de les poblacions interiors).
- La coordinació recaurà en l'ICODE, mitjançant el tècnic orientat al sector.

Cal recordar que dins el FEADER es preveu el suport a zones periurbanes no incloses en la nova iniciativa Leader, de manera molt centrada en la millora en agrotigues.

4.2.6. FOMENT DELS VINCLES ESTRATÈGICS ENTRE L'AGRICULTURA I EL SECTOR DE LA RESTAURACIÓ I EL TURISME

D'entrada, cal convidar a la Taula Sectorial de l'agricultura representants del sector de la restauració, per tal que es pugui establir una identificació d'opcions i una prioritització de necessitats.

Entre els elements de millora cal estendre la degustació de productes i el tast combinat, a partir dels vincles concrets amb la gastronomia de la zona.

Inclou la difusió de les propostes gastronòmiques que incloguin productes de la zona als diferents allotjaments i establiments de restauració, tant de la costa com de l'interior.

Cal englobar en aquestes propostes les opcions de promoció d'un model de calçotada diferenciat per a la zona, que pugui incorporar de manera clara altres productes de qualitat.

És important recordar que existeixen a la zona orientacions específics en l'àmbit gastronòmic. Concretament, la Ruta Gastronòmica del Baix Gaià, un dels elements amb clar potencial vertebrador de l'oferta territorial, s'engloba en el projecte de la Gastroteca de la Generalitat de Catalunya.

ACTUACIONS DE PRIORITAT MITJA:

4.2.7. POTENCIACIÓ D'UN MERCAT ITINERANT DE PRODUCTES LOCALS

Responent al model vigent en moltes àrees rurals franceses, es proposa la realització d'aquesta iniciativa, que aglutina en un mateix espai parades de venda, taules per a la degustació de productes, petit escenari per a la realització d'actuacions i espai d'aparcament. En la mesura de les possibilitats, caldria disposar d'una vela per tal de disposar d'un espai cobert, amb l'opció que sigui patrocinada des de l'àmbit públic i/o privat.

Evidentment, caldrà identificar els municipis amb majors opcions i atractiu de localització, i caldrà disposar del suport de l'Ajuntament respectiu, del Consell Comarcal i, en cas que sigui possible, de la Diputació de Tarragona.

S'ha d'impulsar a partir d'un calendari anual perfectament definit. Es proposa el seu inici en èpoques d'especial afluença –incloent Setmana Santa i alguns ponts-, mentre que en temporada estival es pot dur a terme tots els dissabtes, per tal de facilitar l'afluència de visitants.

És necessari incentivar els productors a la seva participació en aquesta iniciativa.

Novament, l'ICODE ha de realitzar en aquest àmbit una tasca d'impuls i coordinació.

4.2.8. REALITZACIÓ I EDICIÓ D'UN CATÀLEG DELS PRODUCTES AGROALIMENTÀRIS DEL BAIX GAIÀ

Aquesta proposta vol determinar quina és exactament la oferta de productes agroalimentaris de la zona per tal de fer-ne una valorització adequada. S'inscriu en la filosofia de marca territorial.

S'ha d'elaborar una fitxa per cada producte i una altra per cada productor. Amb aquesta informació bàsica es tindrà amb precisió quins productes agroalimentaris es produeixen a la zona. Un cop elaborat el catàleg, s'ha de procedir a la seva publicació a efectes de difondre els productes.

L'edició d'un catàleg de productes té un doble objectiu:

- Recollir tots els productes en una publicació servirà per donar-los a conèixer entre els seus potencials consumidors (s'ha de dirigir preferentment a les zones de mercat properes de Tarragona i Barcelona).
- Reforçar la identitat territorial i valoritzar unes produccions sovint oblidades.

Aquesta actuació està estretament relacionada amb el programa que vol relacionar els productes agraris de la zona amb la gastronomia. Seria recomanable que a banda dels productes es publicuessin algunes receptes de la Guia gastronòmica del Baix Gaià a punt de ser editada.

4.2.9. FOMENT DE L'ENOTURISME AL BAIX GAIÀ EN L'ÀMBIT DE LA DO TARRAGONA

Es planteja bàsicament a partir de la visita als cellers cooperatius, amb la voluntat d'aprofitar la capacitat d'arrossegament del concepte de la Cultura del Vi. En la mesura de les possibilitats, cal anar vinculant altres establiments tant del sector agrari com de l'activitat turística.

És fonamental considerar aquests aspectes:

- Definir els elements visitables, incloent la possibilitat d'incloure alguna explotació, així com la pròpia organització de les visites: calendari, característiques dels grups, etc.
- Aconseguir la venda al propi celler, que en alguns territoris arriba al 30% del total.
- Integració en itineraris territorials i productes turístics.

Cal conèixer de manera directa aquelles iniciatives que tenen lloc en comarques com la Conca de Barberà, el Priorat o la Terra Alta, però també en la zona adjacent de l'Alt Camp.

4.2.10. FOMENT DE LA CULTURA DE L'OLI AL BAIX GAIÀ

Es proposa en part sota els criteris de l'actuació prèvia. En aquest cas es tracta de divulgar les tasques vinculades a l'elaboració de l'oli i les bondats i característiques del producte, a partir de la singularització dels elements que puguin ser més característics de la zona.

El foment de la Cultura de l'Oli implica també:

- L'impuls del màrqueting, incloent l'embotellat i la venda en nous mercats (reduint la venda directa a dojo). Cal prioritzar la venda després de la collita i avançar les dates de les fires.
- La divulgació de la Cultura de l'Oli entre la ciutadania del Baix Gaià i l'entorn més immediat (bàsicament la resta del Tarragonès i el Baix Penedès).
- L'optimització dels canals de venda de la resta de productes.
- La promoció d'una oferta de tast estructurada, que aglutini els clients dels allotjaments rurals. Implica suport de les cooperatives i cofinançament. Inclou foment de visites a molins o cooperatives com a producte turístic.
- El foment d'envasat entre diverses cooperatives.

Línia Estratègica 5: FOMENT DE LA COMPETITIVITAT DELS RECURSOS HUMANS I LA DIVERSIFICACIÓ DE L'ACTIVITAT ECONÒMICA

PROGRAMA 5.1 MILLORA DE LA FORMACIÓ, L'ORIENTACIÓ I LA INSERCIÓ LABORAL

ACTUACIONS DE PRIORITAT ALTA:

5.1.1. IMPULS D'UN PLA DE FORMACIÓ INTEGRAL PER AL BAIX GAIÀ

La formació permet incrementar la qualificació dels treballadors, la competitivitat empresarial i l'adaptació als diferents cicles econòmics, i cada territori té perfils de població amb mancances específiques.

En aquest sentit, s'ha detectat que, tot i que el nivell formatiu mig del Baix Gaià és similar al català, alguns col·lectius presenten seriosos problemes per a l'adaptació al mercat laboral, considerant especialment les capacitats per a la realització de tasques concretes i especialitzades.

És necessari per a la zona disposar d'una estructura consolidada per a la formació i per a l'adequació entre necessitats del teixit econòmic i mercat de treball. S'emmarca en les tasques habituals a desenvolupar des de l'equip tècnic de l'ICODE.

D'alguna manera, es tracta d'adaptar l'oferta formativa a les orientacions del present programa i a les altres orientacions estratègiques que tinguin incidència sobre el territori.

És necessari aprofitar la disponibilitat al Consell Comarcal del Tarragonès de dues tècniques que diagnostiquen la situació i plantegen relacions amb les empreses per inserir treballadors per tal d'identificar les necessitats concretes del Baix Gaià i, a partir d'aquí, proposar un pla formatiu. Concretament, cal incorporar aquests components:

- Les prioritats pel que fa a necessitats del teixit empresarial en l'àmbit del Baix Gaià però també en l'entorn més proper. També és necessari considerar les necessitats del mercat de treball en general, donada l'elevada mobilitat de la zona en general i la relativa proximitat de l'àrea metropolitana de Barcelona, on les demandes són d'una extraordinària diversitat.
- Els col·lectius sobre els quals cal intervenir específicament i de manera prioritària per a la seva inserció, considerant alhora grups de la màxima competitivitat –que cal que es fixin al territori en la mesura de les possibilitats- i també aquells amb majors opcions de resta fora del mercat.
- El plantejament de les diferents opcions de tipus formatius amb caràcter innovador, incloent la formació a domicili.

- Accions de formació especialitzada per a formadors, donat que es detecten mancances en aquest sentit.

L'oferta formativa de la zona ha de ser considerada de manera global, incorporant els seus grans components:

- a) Oferta reglada: p.ex. representa la incorporació de nous cicles formatius vinculats a àmbits amb projecció, sempre amb un criteri supracomarcal de demanda al Departament. S'emmarca en la filosofia de vinculació als sistemes productius existents i també als quals es vol donar recolzament.
- b) Oferta formativa no reglada i amb orientació professional. Cal realitzar cursos amb caràcter descentralitzat en àmbits d'evident demanda: oficis diversos, atenció a establiments d'hostaleria, guiatge, atenció a les agrotigues, comerç especialitzat, etc. Es proposa la realització de cursos amb caràcter descentralitzat, incloent temàtiques com l'alfabetització tecnològica.
- c) Escoles Taller i altres modalitats, partint també de demandes concretes i d'un context supracomarcal.
- d) Altres opcions: p.ex. gestió de punts de suport de la UOC, URV, etc.

Amb l'objectiu de la competitivitat territorial i la inclusió social, cal facilitar específicament la configuració d'itineraris formatius personalitzats, com a garantia per a una millor inserció en el mercat de treball. També cal impulsar les dinàmiques emprenedores i l'oferta formativa vinculada de manera concreta a la gestió de les empreses.

En general, l'oferta formativa ha de ser vertebrada en funció d'orientacions estratègiques concretes. A tall d'exemple, i a conseqüència de la execució del projecte del Parc Cultural, es preveu que caldrà formació específica en els següents àmbits: adequació, gestió i manteniment dels equipaments i el patrimoni del Parc Cultural; activitats complementàries als equipaments turístics; activitats complementàries als serveis turístics; centres d'informació i d'interpretació.

La filosofia ha de ser vertebrar una oferta de formació continuada, optimitzant les possibilitats de suport existents en aquest àmbit. En aquest sentit, el contacte amb el Consorci per a la Formació Continua de Catalunya pot aportar suport financer, i se li pot plantejar per al Baix Gaià alguna iniciativa que tingui caràcter pilot, atesa la singularitat territorial i social de la zona.

A partir de l'estructura de dinamització, cal disposar d'una estructura concreta de coordinació i de determinació de prioritats en l'àmbit formatiu. També realitzar una divulgació de l'oferta formativa, especialment en l'apartat ocupacional, per a la seva optimització.

La inclusió en iniciatives com el Pacte de Santes Creus tant del Consell Comarcal del Tarragonès com dels principals ajuntaments de la zona pot ser un altre factor per a la disponibilitat de finançament, però també per a l'orientació a les polítiques actives d'ocupació, mitjançant la concertació i participació dels principals agents del territori.

Evidentment, és necessari optimitzar la disponibilitat d'aquest tipus d'eines en realització a les experiències realitzades fins ara. Entre els aspectes a millorar hi ha el seguiment de les necessitats reals del teixit empresarial en aquest àmbit.

5.1.2. CONSOLIDACIÓ DE LA BORSA DE TREBALL I OBSERVATORI DEL MERCAT LABORAL ADAPTAT A LA REALITAT DE LA ZONA

En un context econòmic tan canviant com l'actual, les dades sobre el mercat de treball varien amb molta rapidesa. Per prendre les decisions sobre l'àmbit laboral és important de disposar de dades recents.

Es proposa, aprofitant els serveis centrals del Consell Comarcal del Tarragonès, recollir i disposar a l'abast dels tècnics de la zona de les dades del mercat laboral per tal d'orientar correctament les polítiques actives en favor de la ocupació.

Cal recordar que actualment existeix un Agent d'Ocupació i Desenvolupament Local (AODL) específicament orientat a la inserció laboral i el servei ASOLIT (Assessorament i Servei d'Orientació Laboral i Inserció del Tarragonès) en el context de l'ICODE.

De la mateixa manera, es proposa crear i consolidar una borsa de treball específica per a la zona del Baix Gaià, per tal d'intentar posar en contacte la oferta i la demanda de treball i per tal de millorar les prestacions dels serveis existents (p.ex. SOC).

Al mateix temps, és necessari divulgar els serveis i sistema de funcionament al conjunt de la població, mitjançant l'edició d'un tríptic.

ACTUACIONS DE PRIORITAT MITJA:

5.1.3. MILLORA DE LA SITUACIÓ OCUPACIONAL DE COL·LECTIUS ESPECÍFICS

Inclou dos àmbits bàsics d'actuació, sobre els quals cal canalitzar amb un criteri de discriminació positiva determinades demandes laborals:

- a) Millora de l'ocupació femenina:
  - Prioritzar dones majors de 45 anys (creixió d'ajuts específics, tasques de motivació).
  - Priorització de la seva presència en els projectes territorials i el foment de l'ocupació des de l'àmbit públic: incentivar la seva participació en els projectes territorials.
  - Detecció i seguiment dels col·lectius amb vocació emprenedora.
  - Recolzament a les opcions de conciliació laboral-familiar.
- b) Iniciatives per a joves que puguin caure en la subocupació (vinculat a la millora de l'oferta formativa, l'impuls de pràctiques i el suport als oficis):
  - Establiment de contactes individualitzats i continuats amb empreses.
  - Programes ocupacionals de garantia social i fomenta de treballs d'utilitat social en general.

Implica gestionar ajuts d'altres administracions. En general, s'emmarca plenament en les tasques de l'equip de dinamització.

5.1.4. ACCIONS DE MILLORA DE LA QUALITAT DE L'OCUPACIÓ

Inicialment, cal definir de manera consensuada els components d'aquesta qualitat, i avaluar l'estat real del territori, gestionant les opcions de suport de la Cambra de Comerç de Tarragona en aquesta anàlisi.

Cal conèixer la situació en conceptes com l'estabilitat (extensió dels contractes indefinits), incentius directes i indirectes, conciliació.

A partir d'aquí, cal divulgar les opcions –sovint sense cost econòmic real- al teixit d'empresarial, a partir de la realització de jornades informatives i visites.

Pot incloure foment de l'ocupació de la qualitat en la construcció o altres sectors específics (cursos in situ, afavoriment comparatiu d'empreses autòctones en licitacions, formació per a treballadors estrangers).

Complementa les funcions d'observatori de treball i l'impuls de mesures d'inserció per a col·lectius específics.

PROGRAMA 5.2. DINAMITZACIÓ DE LES INICIATIVES EMPRESARIALS I LA DIVERSIFICACIÓ DELS SECTORS INDUSTRIAL I TERCIARI

ACTUACIONS ESTRATÈGIQUES:

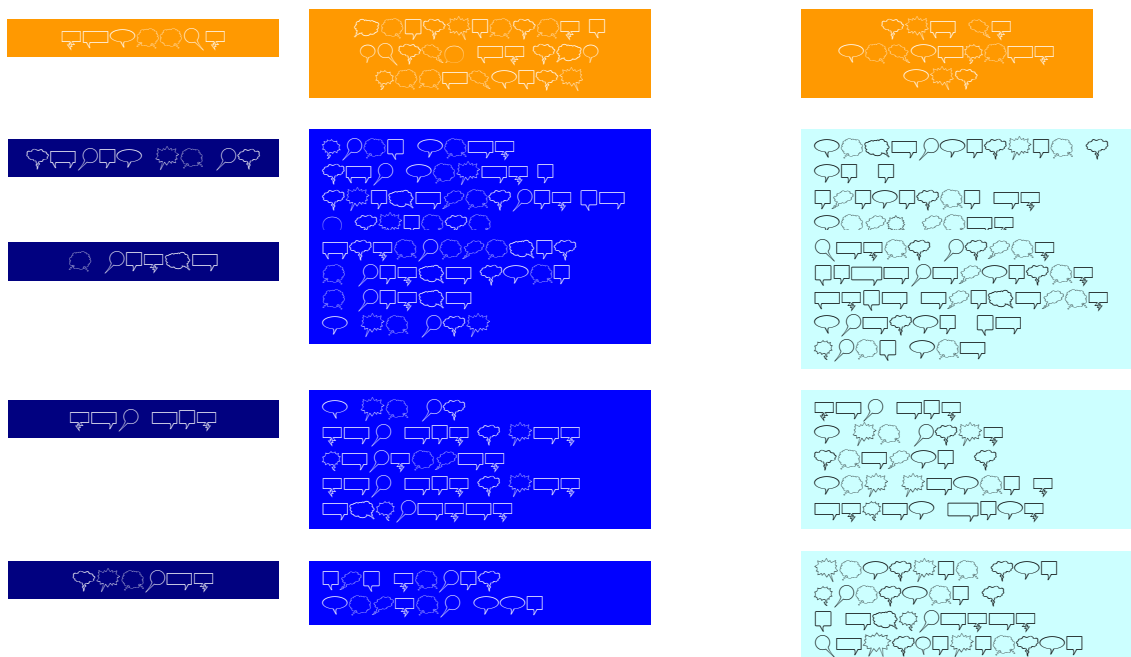
5.2.1. CREACIÓ D'UN VIVER D'EMPRESSES

La realitat actual del territori fa especialment important impulsar les opcions d'autoocupació i de creació d'un teixit de petites empreses que puguin ser element de modernització i d'autocontenció laboral. No es pot oblidar que existeixen a la zona realitats singulars com una elevada mobilitat a l'exterior, el caràcter cíclic de l'ocupació en alguns sectors o la manca de teixit terciari competitiu en algunes branques.

D'altra banda, no es pot oblidar que els sectors que tradicionalment han generat més ocupació a la zona són també factors de destrucció de treball en períodes de recessió.

Es proposa fomentar l'esperit emprenedor i l'activitat econòmica endògena, aquella que està més arrelada al territori, amb l'objectiu de crear llocs de treball i donar resposta a demandes i necessitats socials i empresarials. També es tracta de donar sortida als filons d'ocupació detectats a la zona i a aquells altres que poden tenir projecció. Entre aquests àmbits hi poden haver activitats d'equipament de la llar (p.ex. instal·ladors), serveis a les persones (p.ex. atenció a la gent gran, estètica, serveis culturals), serveis a les empreses (arquitectes, disseny, assessoria). En alguns dels casos és fàcil plantejar un àmbit de treball de les empreses que superi àmpliament el Baix Gaià.

Àmbits d'oportunitat econòmica i empresarial

L'objectiu concret d'un viver d'empreses és donar suport a les empreses en la fase de creació i inici de l'activitat –orientativament dos o tres anys- per tal que amb posterioritat aquestes es puguin assentar definitivament en el territori. Es tracta de disposar d'una estructura física d'acollida però també d'un seguit de serveis d'acompanyament, que poden trobar-se enquadrats en l'estructura de dinamització del territori.

L'actuació, precisament, consisteix en detallar una estructura mínima de funcionament per a la viabilitat del projecte, que tot seguit haurà de ser concretada en un projecte tècnic. Ara per ara, cal contemplar aquests components, a desplegar per l'equip dinamitzador de l'ICODE-Baix Gaià, amb el possible suport de l'ajuntament o ajuntaments més interessats en la seva localització:

- La detecció real d'un col·lectiu suficient d'emprenedors potencials a la zona.
- El coneixement d'iniciatives d'aquest tipus que ja funcionen, per exemple el viver de REDESSA (Reus), o els de Montblanc, l'Hospitalet de l'Infant, Camarles i Flix, a banda de les previsions en municipis com Gandesa. Es tracta d'entrevistar-se amb els seus responsables per copsar la seva opinió, els avantatges i inconvenients de cada opció i així poder començar a plantejar quina tipologia de viver seria el més adequat per la zona.
- La concreció de la millor localització, considerant aspectes com l'accessibilitat o la proximitat al conjunt del teixit empresarial. En principi, sembla adient la seva localització propera al nucli Torredembarra-Altafulla o, en el seu defecte, la resta de municipis litorals, per una raó evident de massa crítica. En aquest sentit, una altra opció clara és Creixell, on existeix aquesta intenció i on es localitzen ja actualment serveis de l'ICODE. Concretament, el viver es localitzaria adjacent a aquestes oficines.
- Les característiques bàsiques de la construcció, que en principi ha de donar cabuda a tallers –per a les activitats industrials-, despatxos –per a les activitats de serveis i altres serveis i espais comuns. Cal afegir a aquests components l'àmbit d'administració, així com els serveis del Parc Cultural. Existeix també l'opció de desdoblar els espais corresponents a tallers i a oficines de serveis, contemplant les opcions territorials indicades.
- Els elements de gestió necessaris. A banda del valor afegit de la localització, cal considerar elements fonamentals del contingut del viver la disponibilitat de tècnics de suport en tutoratge, millora de la formació i suport a la gestió en general. Caldrà definir també un reglament de funcionament i admissió.

D'entrada, la manca de disponibilitat de recursos econòmics per a la construcció física de la infraestructura, sumada a la disponibilitat de naus de lloguer, fa que calgui considerar aquesta opció com la més viable. Existeix la possibilitat de posada ràpida en funcionament sense una inversió significativa.

A més, és factible plantejar el lloguer de les naus per a un període de deu anys, amb la garantia de l'Estat i com a manera de donar solidesa a les inversions en el sector.

No obstant això, l'objectiu a mig termini ha de ser la disponibilitat d'un emplaçament que sigui referència directa en l'àmbit de la dinamització per al conjunt del territori.

El foment del clima emprenedor que ha d'acompanyar l'impuls del viver ha de contemplar aquests components: xerrades sobre opcions d'empreses amb caràcter itinerant; cursos per a les passes de creació d'empreses; agilització de tràmits; campanya de comunicació específica per al viver; concurs d'idees empresarials – un cop en funcionament; xerrades a centres educatius i formatius, etc.

S'emmarca amb l'estructuració d'un servei de promoció econòmica i dinamització empresarial cada cop més sòlid i polivalent, que ha d'actuar amb un criteri d'avançament en relació als reptes del futur.

Finalment, no es pot oblidar que aquesta voluntat de recolzament a les iniciatives empresarials ha de donar cobertura a tot l'àmbit territorial.

5.2.2. ORDENACIÓ I IMPULS DEL SÒL EMPRESARIAL ESTRATÈGIC

La subcomarca del Baix Gaià no té cap especialització industrial clara, malgrat de disposar de factors de localització favorable. Fins i tot l'activitat logística, en part per un factor com és el preu del sòl, es troba limitada a alguna empresa de dimensió significativa, com és el cas de l'alemanya Schlecker.

A banda d'unes orientacions poc clares des del punt de vista d'estructuració del sector, la localització empresarial tendeix a ser dispersa i poc competitiva, dificultant l'aparició d'espais realment competitius que s'orientin a la filosofia de parcs empresarials (amb multiplicitat d'empreses i sectors i elevada dotació de serveis en general, incloent aquells orientats al propi espai). Una pauta de localització habitual ha correspost a la creació de zones industrials de caràcter local, on s'han situat empreses de cadascun dels municipis.

En conjunt, cal plantejar una dinamització del sector industrial que vagi acompanyada d'una localització fonamentada en espais estratègics i competitius, partint de l'actualització d'aquells emplaçaments que ja han experimentat un cert creixement per la seva accessibilitat.

L'aposta per una zona estratègica (Torredembarra-Altafulla) i una altra complementària (Roda de Barà) ha de tenir caràcter coordinat, i es tracta d'una aposta a cavall de l'ordenació i la competitivitat econòmica i empresarial. La resta de zones industrials han de tenir un caràcter local i complementari, i les poblacions més interiors (cas de la Nou de Gaià, Salomó, Vespella) han de renunciar a actuacions en el seu terme municipa, que puguin anar en detriment de la qualitat del conjunt del territori. Cal integrar també la previsió de sòl empresarial de Creixell.

Alguns requeriments per a la configuració d'aquesta estructura són:

- L'acord per al consens entre els municipis, acostant-se a una orientació mancomunada (veure models de les Camposines, a la Terra Alta, i el Molló, a la Ribera d'Ebre). En tot cas, una eventual manca de consens per al funcionament consorciat no hauria d'anar en detriment d'aquesta visió de conjunt.
- La prioritització de la dotació de serveis per a la configuració definitiva del parc empresarial principal (com a ampliació de l'actual polígon de Torredembarra).
- La definició de les localitzacions més idònies en la normativa urbanística, a partir de criteris d'accessibilitat, competitivitat i gestió ambiental.
- La modulació del disseny de parcel·la en funció de la dimensió i característiques empresarials desitjades i dins un paper municipal regulador. Inclou la regulació de criteris paisatgístics i constructius de les naus (extensiu al conjunt de les zones industrials).
- La dotació de serveis i millora general del conjunt de zones existents.
- El reaprofitament d'espais industrials que quedin obsolets o bé registrin trasllats d'empreses, per tal de dedicar-los progressivament a altres usos (especialment en el context dels nuclis urbans).

Aquesta visió de conjunt ha d'incloure també un dimensionament adient de l'activitat logística, amb una delimitació en el context de la normativa urbanística i la consulta de les necessitats reals de les empreses existents. Es tracta d'evitar una aposta desmesurada vers aquest tipus d'activitats però també de donar el suport necessari al teixit empresarial.

ACTUACIONS DE PRIORITAT ALTA:

5.2.3. ASSESSORAMENT CONTINUAT A LA INICIATIVA EMPRENEDORA I A LES DINÀMIQUES DE COMPETITIVITAT DE LES EMPRESES EXISTENTS

El foment de la iniciativa empresarial i la millora de la competitivitat de les empreses ha de ser inherent a l'estructura de dinamització proposada del territori, superant les funcions que en principi s'atribueixen al viver d'empreses.

Actualment, el Consell Comarcal del Tarragonès te contractat un tècnic que desenvolupa aquestes línies del Departament de Treball en l'àmbit de tot el Tarragonès i a més una oficina descentralitzada de l'ICODE a Creixell per temes d'orientació i formació. Es tracta de conjugar aquestes dues actuacions, en el context de consolidació de l'ICODE-Baix Gaià.

L'assessorament a la iniciativa empenedora ha de ser continuat i s'ha de fonamentar en una formació específica –veure acció 5.1.1- i en aquests altres components:

- La detecció selectiva i divulgació dels filons ocupació, tant aquells de caràcter genèric com aquells que es puguin considerar més específics de la zona. Implica la realització d'informes sobre vies de negoci i la seva divulgació, així com l'edició de butlletins periòdics sobre opcions empresarials concretes, incloent aquelles que es vinculen a projectes territorials en curs.
- El desenvolupament desenvolupar els programes que el Departament de Treball disposa per a l'ajuda de nous projectes empenedors, en l'àmbit específic del Baix Gaià. Entre aquests, cal esmentar el programa INICIA: assessorament per avaluar una idea de negoci, analitzar la seva viabilitat i posar-la en marxa. El programa proporciona informació, orientació, assessorament, formació, facilitats de finançament i suport a la consolidació. Aquests serveis actuen en tres àmbits principals: la difusió de la cultura d'empresa, el foment de la creació d'activitat empresarial i el suport a les microempreses i petites empreses. Es tracta d'acostar aquests serveis al territori paral·lelament al desplegament de l'ICODE a la zona, arribant fins i tot a la possibilitat de disposar de dos punts, integrant opcions com Creixell, un municipi d'interior o la seu del viver d'empreses a crear.

Pel que fa a l'àmbit de foment de la competitivitat empresarial, també a englobar en les tasques habituals de l'icode, cal considerar aquests elements:

- Priorització d'ajuts a la indústria productiva existent. Consolidar branques destacades i/o amb potencial, agilitzar tràmits d'ampliació, suports indirectes com pagaments fragmentats i exempció de llicències al llarg d'un temps, convenis amb empreses, etc. S'emmarca en la filosofia d'observatori econòmic.
- Seguiment de pautes d'internacionalització de les empreses i promoció de les empreses de la zona a l'exterior, establint un contacte amb la Cambra de Comerç de Tarragona i partint de les demandes i suggeriment de les principals empreses del territori.

- Lluita contra pautes de deslocalització, també dins la filosofia d'agència de desenvolupament extensiva a la vertebració de l'Icode. Implica l'elaboració d'informes sobre sectors crítics i empreses en situació de risc, així com l'estructuració en forma de mesa d'industrialització si és necessari. Implica evidentment el suport del Departament de Treball.
- Foment de l'associacionisme empresarial a partir de les branques principals, per tal d'identificar dificultats i oportunitats comunes. Des de l'equip tècnic cal procedir a la detecció d'opcions de complementarietat entre empreses existents.
- Divulgació a les empreses de mesures que puguin incrementar la productivitat i la competitivitat en general.

En general, és necessari fomentar la cooperació entre els àmbits públics i empresarial amb l'objectiu d'una dinamització econòmica i empresarial global.

5.2.4. FOMENT DE LA INDUSTRIALITZACIÓ QUALITATIVA DEL BAIX GAIÀ

A banda de l'ordenació de les activitats, és necessari considerar l'aterratge o *landing* d'empreses com una necessitat de qualsevol territori que vol avançar en la diversificació econòmica i empresarial i en la generació d'ocupació de qualitat.

Evidentment, no es tracta d'afavorir l'arribada d'empreses a qualsevol preu, sinó precisament desenvolupar un caràcter proactiu que converteixi el Baix Gaià en un espai atractiu per a la localització d'un determinat perfil d'empreses, a partir d'aquests punts:

- Consens del territori sobre el model d'activitats desitjat, considerant les necessitats de qualitat i les implicacions paisatgístiques, però també la progressiva transformació en espai dormitori i la necessitat de generació d'ocupació. Es vincula lògicament amb la normativa de plantejament i amb les ordenances reguladores.
- Extensió i homologació de les subvencions de creació de llocs de treball i a la inversió industrial al conjunt de municipis susceptibles de localització d'aquestes activitats. Establiment d'una línia d'ajuts específics per a la implantació d'empreses que puguin tenir un paper de suport al teixit empresarial (serveis especialitzats).
- Elaboració d'elements de promoció de l'oferta de sòl per a la captació d'un determinat perfil d'inversions.
- Establiment de contacte directe amb un perfil d'empreses prèviament seleccionat que puguin tenir interès en la seva localització a la zona i puguin ser a més un element de creació d'ocupació de qualitat i de complement del teixit empresarial existent.

La mateixa cooperació dels agents definida en actuacions prèvies ha de constituir un element per a la creació d'un clima favorable a l'arribada d'empreses.

5.2.5. INCENTIVAR UN PLA DE DINAMITZACIÓ DEL COMERÇ URBÀ EN L'ÀMBIT DEL BAIX GAIÀ

La manca d'especialització a la zona i la proximitat de centres exteriors molt competitius dificulta el manteniment i la renovació de l'oferta en els municipis de la zona. Malgrat tot, existeix un comerç de proximitat en la pràctica totalitat de poblacions, destacant especialment Torredembarra i, en menor mesura, Altafulla i Roda de Barà.

Actualment hi ha en procés diferents estudis en fase preliminar respecte a la dinamització en l'àmbit comercial. Un cop estiguin enllestits caldrà incorporar-los a la present proposta. En part es fonamenten sobre les opcions dels nuclis de l'interior en aquest sector.

Un cop es disposi dels estudis específics que s'estan realitzant es proposa sol·licitar a la Generalitat un Pla de Dinamització del comerç urbà supramunicipal, on es determini quines són les zones a potenciar i quines actuacions s'han de prioritzar. En principi, els criteris són els següents:

- Millora del context urbà per a la localització dels comerços (peatonalitzacions, estacionaments, enllumenat, mobiliari urbà, senyalització). Fomentar la singularització de determinats nuclis, en el context de la millora dels nuclis antics (p.ex. Altafulla). La previsió d'un nou mercat a Creixell pot anar en aquesta mateixa orientació d'aprofitament de sinergies.
- Fomenta d'una oferta bàsica de tipus polivalent en els nuclis interiors, sempre que comptin amb una certa dimensió.
- Disponibilitat d'una figura de dinamització conjunta que dinamitzi associativament el sector i promogui campanyes promocionals i el desenvolupament d'activitats d'animació.

En definitiva, es tracta de l'aplicació a la zona dels programes que la Generalitat impulsa en el suport al comerç (Singularització, Comerç i Ciutat, Centres i Eixos Comercials Urbans), així com d'altres particularitats o especificitats per a la zona. També cal recordar que la Generalitat de Catalunya disposa de línies d'ajut que es fonamenta en els següents eixos d'actuació: millora d'estructures comercials i espais de compra; cooperació empresarial; millora de la competitivitat de l'empresa; aplicacions de la funció social del comerç urbà.

Aquesta visió de conjunt inclouria afavorir una major capacitat de les noves polaritats exteriors en relació a determinat tipus de comerç i activitats lúdiques. Tot i això, caldria limitar de manera explícita aquelles possibles implantacions que no generin una diferenciació real.

La finalitat darrera és disposar d'un teixit comercial viu i amb perspectives de continuïtat, facilitant la generació d'una oferta atractiva per al conjunt dels residents a la zona i, de manera complementària amb l'oferta turística, l'atracció de persones exteriors. La política d'impuls d'esdeveniments concrets pot ser un element de suport clar en aquesta orientació.

ACTUACIONS DE PRIORITAT MITJA:

5.2.6. ORGANITZACIÓ DE JORNADES PERIÒDIQUES DE DESENVOLUPAMENT SOCIOECONÒMIC DEL BAIX GAIÀ

En principi es planteja la seva realització amb caràcter anual, prioritzant temes monogràfics, seguint el model que té lloc a les Terres de l'Ebre. Algunes de les temàtiques poden ser els filons d'ocupació, les energies alternatives, l'actualització del model turístic o la competitivitat dels recursos humans en general.

La primera edició pot ser adient per a la presentació a la societat de la zona, al teixit empresarial i als seus potencials emprenedors el Programa de Desenvolupament Socioeconòmic del Baix Gaià, amb l'objectiu d'identificar clarament l'àmbit com un espai apte per al desenvolupament integrat. Per tant, és important partir de la divulgació del document i del consens sobre les prioritats d'actuació.

És important, en el context organitzatiu, propiciar les pauses de cafè i altres moments per tal d'afavorir la interacció entre els participants.

També és fonamental partir d'una base de dades àmplia i actualitzada sobre aquells agents que clarament han de participar des d'una òptica d'interès per al territori. Això inclou, evidentment, l'àmbit empresarial i d'emprenedoria però també els representants públics.

La presentació a de córrer preferentment a càrrec de Consellers de la Generalitat de Catalunya, com pot ser el Conseller del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa. És important que les jornades tinguin també una projecció exterior al territori.

5.2.7. FOMENT DEL TELETREBALL I EL TREBALL A DOMICILI PER A LA FIXACIÓ DE L'OCUPACIÓ AL TERRITORI I LA CREACIÓ DE NOVES ACTIVITATS

Actualment la zona registra una important localització de nous residents i un ritme molt inferior de generació d'ocupació, a banda de presentar un teixit feble de serveis especialitzats.

Aquesta realitat motiva una clara dependència funcional i laboral en relació a l'exterior. Amb l'objectiu de reduir aquesta dependència i d'incrementar les opcions de generació d'ocupació a desenvolupar en els domicilis. A més de la pròpia millora del treball i el teixit terciari, la mesura tindria efectes positius en el context ambiental, reduint els desplaçaments, i també en el context social, afavorint la socialització per la disponibilitat de temps.

Més concretament, es pensa en l'impuls de les activitats terciàries a domicili, responnent bàsicament a dos perfils: persones que ja actualment desenvolupen una activitat en una localització exterior al territori i persones que volen generar una nova activitat a partir de la detecció d'alguna oportunitat o nínxol de mercat (p.ex. serveis a les persones o serveis a les empreses).

S'emmarca plenament en les pautes d'assessorament empresarial de l'equip tècnic, i ha de comptar amb elements de suport com ara:

- L'adequació d'una part de l'oferta formativa proposada a la capacitat per a aquest tipus de tasques.
- La prioritització de les necessitats de xarxes i elements de suport tecnològic, incloent la millor cobertura del conjunt del territori.

La concepció del treball a domicili superaria la visió tradicional com a conjunt de tasques molt directament vinculades a l'àmbit tecnològic.

Pot representar l'impuls de línies d'ajut específic. Un element de suport pot ser l'impuls de jornades i congressos en determinats àmbits al territori. La disponibilitat de punts físics de suport a les TIC pot constituir un altre element de suport i de trobada per als treballadors.

Cal recordar que actualment existeix a la seu del Consell Comarcal del Tarragonès un Telecentre, per la qual cosa caldria actuar amb la mateixa orientació de descentralització de serveis plantejada en l'àmbit de dinamització empresarial i inserció laboral.

5.2.8. FOMENT DE L'ARTESANIA VINCULADA A LA TRADICIÓ I LES CARACTERÍSTIQUES DEL TERRITORI

Es tracta de facilitar alhora l'accés al treball de les persones potencialment interessades i, de manera complementària, el desenvolupament d'oficis tradicionals.

És important prioritzar la vinculació directa amb els recursos propis del territori. Entre aquests hi podria haver els productes vinculats al món de l'oli i el món del vi, les plantes aromàtiques i medicinals, la fusta, els embotits i altres obradors artesanals, etc.

Es vincula també amb l'estructura de dinamització empresarial, així com amb l'estructuració d'una oferta formativa específica i amb la creació d'una marca territorial. Entre els elements de suport hi ha l'assessorament per a l'obtenció de la carta d'artesà i les passes per a la creació de l'activitat en general, així com el suport per a l'estructuració dels canals comercials. La realització d'un calendari d'esdeveniments és un altre punt de suport significatiu.

Línia Estratègica 6: MILLORA DEL BENESTAR SOCIAL I LA COHESIÓ

PROGRAMA 6.1. MILLORA DE LA GESTIÓ D'ÀMBITS ESPECÍFICS DE BENESTAR SOCIAL

ACTUACIONS DE PRIORITAT ALTA:

6.1.1. MILLORA INTEGRAL DE L'ATENCIÓ SANITÀRIA

Es vincula amb la necessitat d'adaptació a l'evolució dels municipis de la zona, tant aquells de característiques més rurals –mancats en general d'atenció, com a les litorals, les quals s'identifiquen per un ràpid creixement demogràfic i per la població estacional.

Es planteja a partir dels següents components fonamentals, els quals tenen força a veure amb l'adequació de la sanitat a les problemàtiques i necessitats específiques del conjunt del país.

- a) Millora del funcionament de l'Àrea Bàsica de Salut, en el context de la consolidació de la gestió i el funcionament com a xarxa integrada del conjunt de centres d'atenció. S'emmarca en el procés de desplegament definitiu de serveis previstos per a les respectives Àrees Bàsiques de Salut:
  - Ampliació i consolidació de l'edifici i els serveis del Centre d'Assistència Primària de Torredembarra.
  - Continuitat en la millora dels consultoris, a partir de criteris de prioritització, accessibilitat i adequació als possibles creixements de població i a les necessitats de la població estacional.
  - Gestions per a la possible adaptació de l'àmbit de l'Àrea Bàsica de Salut a l'àmbit del Baix Gaià, partint de la constatació que pugui existir una demanda social real en aquest sentit.
  - Concreció de les previsions de construcció d'un CAP nou i vertebració de l'Àrea Bàsica Roda de Barà-Creixell-la Pobla de Montornès. Evidentment, aquesta previsió tindria implicacions en relació al punt previ, però cal considerar en general les opcions de cohesió.
- b) Millora de l'atenció mèdica local, prioritzant la mateixa en els nuclis rurals i evitant la pèrdua de serveis.
  - Negociació d'un major desplegament d'efectius i personal sanitari, per tal de fer front als horaris de visita previstos i una eventual ampliació.
  - Extensió de la filosofia del servei compartit en la zona més interior (coordinació entre els consultoris locals i els horaris d'atenció).

- Extensió i consolidació de les opcions que es detecten en medicina a domicili i recepta electrònica, considerant especialment les poblacions interiors. És interessant considerar en aquest cas l'exemple de Cornudella de Montsant i el seu entorn (Priorat).
- Desplegament de farmacioles per tal de cobrir la manca d'opcions de disponibilitat de farmàcia per raons demogràfiques-legals.

c) Millora del transport sanitari:

- Disponibilitat de vehicles adaptats, amb suport dels ajuntaments en la mesura de les possibilitats.
- Increment de les dotacions de transport urgent i menys urgent, atenent a la singularitat de les poblacions més rurals i a la major demanda dels municipis grans.
- Complementarietat en relació al conjunt del transport públic.

Es tracta d'una acció d'abast territorial, que comporta gestions a diferents nivells i amb implicació de diferents administracions. El Consell Comarcal pot realitzar una tasca de coordinació del conjunt, com a interlocutor principal de cara a la Generalitat de Catalunya.

6.1.2. IMPULS D'UNA POLÍTICA D'HABITATGE ADAPTADA A LES NECESSITATS DELS DIFERENTS COL·LECTIUS

Un posicionament proactiu a l'hora de gestionar les diferents necessitats en la política d'habitatge a la zona hauria d'incorporar almenys una part significativa d'aquests grans components:

- a) Creació d'habitatge protegit, considerant les previsions en l'adaptació de la normativa urbanística dels municipis, amb orientació a la fixació demogràfica a l'interior i a la cohesió social al litoral. Es tracta de promoure la disponibilitat d'habitatge, amb preus adients, per tal de fixar les persones a les poblacions i resoldre la problemàtica de col·lectius concrets. Es proposa:
- La concreció de les previsions d'habitatges de protecció oficial. Inclou la construcció d'habitatges dotacionals, a crear en espais d'equipaments, orientats tant a persones grans (pisos tutel·lats) com joves. És important, per tant, la cobertura de les previsions d'habitatge en el procés de redacció dels POUM.
  - La disponibilitat de parcel·les a les poblacions petites per a la fixació de parelles joves.
  - L'agilització de tràmits i processos de construcció.
- b) Impuls del mercat d'habitatge de lloguer:

- Adaptació d'un servei de borsa d'habitatge al conjunt territorial del Baix Gaià, considerant les diferents tipologies de demanda.
- Foment dels processos de rehabilitació, especialment en les poblacions petites, amb orientació concreta al mercat de lloguer. Inclou el control de cèdules d'habitabilitat.
- Generalització dels ajuts a l'habitatge jove en diferents modalitats, prioritant el lloguer.
- Canalització de les demandes mitjançant l'estructura de dinamització en procés de creació.

En general, es tracta de prioritzar les necessitats respectives en els municipis, amb voluntat d'equilibri territorial relatiu. S'emmarca plenament en les previsions de crear una Oficina Local d'Habitatge amb visió supramunicipal.

ACTUACIONS DE PRIORITAT MITJA:

6.1.3. MILLORA DE L'ENSENYAMENT INFANTIL I PRIMARI

Es planteja sobre aquest seguit de components i variables:

- a) Millora de l'ensenyament infantil i primari.
  - Construcció dels CEIP necessaris i reforma d'aquells que ho requereixin, a partir d'unes prioritats consensuades amb el Departament. Inclou el possible reaprofitament d'equipaments, en el context d'un funcionament progressiu com a xarxa.
  - Definició del dimensionament i els recursos humans i educatius necessaris, dins l'adequació de les Zones Escolars Rurals (ZER) a les orientacions de futur i l'evolució dels municipis. Cal considerar evidentment les demandes que els centres puguin plantejar i l'evolució demogràfica dels diferents municipis.
  - Gestió per a la continuïtat de les escoles als pobles en cas que sigui necessari, amb el suport del Consell Comarcal.
  - Consolidació dels serveis de transport i menjador escolar.
- b) Impuls de serveis equivalents a la llar d'infants, considerant especialment les necessitats dels municipis petits i de conciliació entre família i treball.
  - Construcció de centres d'ensenyament infantil i llar d'infants previstos, definint també les prioritats més clares. En les poblacions de major dimensió que encara no en tinguin, caldria consolidar pròpiament un servei d'escola bressol.
  - Increment de la dotació de professionals.
  - Avaluació de les opcions tècniques i legals per a serveis equivalents a l'interior i/o en determinades urbanitzacions: funcionament a partir d'una associació de pares i contractació d'una noia; implantació de mainaderes personals per a dos o tres nens als pobles més petits (model finlandès); impuls d'una activitat privada de serveis infantils que pugui realitzar activitats de manera descentralitzada o itinerant.
  - Cal considerar les limitacions legals al desplaçament de nens entre poblacions.

Es tracta d'una altra de les accions que s'emmarquen no només en un procés de millora de la qualitat de vida, sinó també de dinamització i de fixació de la població en general.

6.1.4. MILLORA DE L'ENSENYAMENT SECUNDARI

D'entrada, cal consolidar les instal·lacions dels IES de Torredembarra i Altafulla – amb extensió també a Batxillerat en aquest cas- i desenvolupar el centre previst a Roda de Barà, amb adequació a les necessitats previstes a mig termini i projecció supralocal en ambdós casos. Cal recordar en el darrer cas la cessió de terrenys efectuada per l'Ajuntament per a la construcció del centre.

Aquesta adequació inclou l'adaptació de l'oferta formativa –ampliant especialment els cicles formatius- i la dotació professional o de tècnics. En la mesura de les possibilitats, caldria afavorir el contacte periòdic entre ambdós centres.

Complementàriament, caldria avaluar el desplaçament coordinat als centres universitaris.

6.1.5. ESTRUCTURACIÓ DE SERVEIS D'ATENCIÓ INTEGRAL A LA GENT GRAN

Amb una voluntat d'avançar en una atenció social de qualitat i d'afrontar el procés d'envelliment i de situacions de dependència, contempla aquests components:

- a) Atenció domiciliària a la gent gran i universalització de la teleassistència.
  - Evidentment, d'entrada és fonamental la consolidació del servei de teleassistència, a partir de la detecció de les necessitats més clares (a partir del Consell Comarcal).
  - Cal gestionar i consolidar les diferents possibilitats d'ajuts a domicili i les desplegadas per la Llei de Dependència, amb el suport dels treballadors/es socials. Els ajuts en forma de prestació econòmica han de partir d'unes bases clares.
  - L'estructura de treballadores provindrà bàsicament de persones procedents de mòduls sociosanitaris o altres atribuïdes fins ara a serveis socials. Inclou l'assegurança per a treballadores fins ara no reconegudes. S'emmarca en un procés de formació i professionalització en general.
  - En el context de la dinamització empresarial, es pot animar clarament a la creació d'alguna activitat privada en aquests àmbits.
  - Es complementa amb la consolidació de l'anomenat *xec servei* a partir del Consell Comarcal, la difusió de centres de dia o equivalent, les figures de mediació i el suport a les famílies en els tràmits de sol·licitud d'ajuts de la Llei de Dependència.
- b) Realització d'equipaments equivalents a la funció de centre de dia (pensant sobretot en les necessitats dels municipis de l'interior).
  - Realització d'equipaments adaptats a les necessitats de les poblacions, incloent la possible adaptació puntual d'equipaments ja existents. Priorització d'aquelles poblacions on existeix algun avantprojecte o fins i tot idea relativament madura.

- Estructuració d'un sistema intermunicipal d'atenció, considerant les limitacions legals que poden existir (vinculades als desplaçaments i a la titulació de tècnics).
- Realització dels centres de dia previstos i/o que atenguin a criteris de viabilitat tècnica i legal en els casos necessaris (incloent evidentment els municipis amb més població).

6.1.6. ADEQUACIÓ DE L'ESTRUCTURA D'ATENCIÓ SOCIAL A L'ÀMBIT DEL BAIX GAIÀ

Es tracta d'adaptar bàsicament l'estructura de serveis socials del Consell Comarcal a les necessitats de la població. Aquests serveis d'atenció primària engloben ajuda a domicili, teleassistència i centres d'intervenció educativa.

Inclou la possible ampliació de figures d'assistent social i educador de carrer en l'àmbit comarcal, a banda d'incrementar les visites mensuals d'assistent social, en el marc de l'optimització de la permanència i coordinació horària dels tècnics. A més, caldria avaluar la readaptació de les àrees bàsiques a la realitat territorial, considerant en aquest cas el Baix Gaià.

La tasca d'aquest tècnics inclou la gestió en àmbits com la intervenció específica en casos de pobresa, situacions de violència domèstica i drogodependències.

Un altre gran àmbit de suport és optimitzar la divulgació dels ajuts en l'àmbit de dependència. Es tracta de detectar les necessitats bàsiques per a fons d'urgència en necessitats com llum i aigua i les rendes mínimes d'inserció. Inclou un programa de garantia social o equivalent, amb abast comarcal. Les tasques a desenvolupar poden tenir a veure amb la millora del medi ambient o la recuperació del patrimoni.

PROGRAMA 6.2. FOMENT DE LA COHESIÓ INTERNA I LA IDENTITAT TERRITORIAL

ACTUACIONS DE PRIORITAT ALTA:

6.2.1. POTENCIACIÓ DE FÒRUMS DE DEBAT AMB CARÀCTER SUPRALOCAL

Es tracta de potenciar, en el marc del Consell Econòmic i Social que es proposa en el present programa, la realització de taules rodones i sessions de debat per tal d'impulsar els valors i necessitats del territori, prioritzant les temàtiques vinculades amb l'ordenació del territori, el paisatge i el patrimoni en general. Es tracta bàsicament de recollir problemàtiques i propostes de millora.

Caldria considerar fins i tot un àmbit superior al corresponent al Tarragonès. En aquest sentit, a mig termini es pot propiciar el contacte amb els Consells Comarcals de l'Alt Camp i la Conca de Barberà –i eventualment el Baix Penedès– per a la realització d'iniciatives similars i, preferentment, la realització de tasques conjuntes.

Caldria donar caràcter rotatori a les trobades per a incentivar la participació de tots els municipis i segments socials. És important evitar una visió elitista o restringida a la dinamització econòmica.

La disponibilitat d'una base de dades de participants potencials i d'un seguit de contactes clau que prioritzin representants de les entitats ha de facilitar l'assoliment de la màxima assistència. Des de l'equip tècnic de l'ICODE-Baix Gaià caldria realitzar una tasca de síntesi de les diferents aportacions, per tal de determinar els punts de major consens i una possible priorització d'intervencions.

Es completa amb la realització de jornades i congressos sobre àmbits específics que afecten el territori, i que es vinculen de manera més directa a la tasca de les pròpies entitats.

D'altra banda, en el context local o municipal, es pot plantejar l'impuls de *comissions de futur* que prioritzin les possibles actuacions amb una visió territorial.

Finalment, l'estructuració de mitjans telemàtics per al territori hauria de permetre disposar de canals per a la recepció de propostes de manera continuada.

6.2.2. IMPULS D'UNA DINAMITZACIÓ CULTURAL I FESTIVA CONJUNTA

Tot i que s'emmarca perfectament en un determinat plantejament de territori i en pot resultar complementari, es planteja a banda del Parc Cultural.

En aquest cas, fa referència a intervencions concretes que fomentin la cohesió en el conjunt de l'àmbit o bé entre algunes de les zones o municipis. S'emmarca en la voluntat de cohesió i de posicionament competitiu del territori, i es proposa a partir d'aquests components:

- Estructuració d'un calendari cultural anual, amb caràcter coordinat i que doni peu a una presència activa del conjunt de municipis en l'oferta territorial. Es complementa amb la realització de tasques de dinamització sociocultural coordinada en les petites poblacions al llarg de l'any, en especial a l'hivern. Inclou exemples com *l'hora del conte* o sessions de cinema.
- La realització d'activitats esportives i culturals conjuntes en general (organitzades *ad hoc*).
- La realització de trobades territorials de joves, dones i gent gran.
- L'impuls de comissions de festes i la renovació de les festes majors del conjunt de pobles sota criteris populars, a afegir als referents tradicionals que constitueixen un element d'identitat.
- La consolidació de referències lúdiques a l'estiu, amb visió supralocal. Pot ser un element de cohesió, promoció i dinamització, afavorint especialment l'afluència de visitants a l'interior. En aquest sentit, cal afavorir especialment activitats que puguin representar alhora dinamització cultural i animació turística.

És complementari a altres mesures de vertebració i cohesió territorial, com:

- L'impuls d'una identitat corporativa i una política de comunicació conjunta (incloent una possible publicació periòdica).
- L'impuls de dinàmiques de cooperació concretes entre municipis veïns.
- L'avaluació d'opcions de cooperació transnacional i agermanament amb altres municipis.
- La potenciació de la participació de la gent del territori en la presa de decisions, dins la filosofia dels debats territorials.
- Gestions per a l'estructuració d'àrees bàsiques (sanitàries, educatives, etc) que tinguin l'abast territorial del Baix Gaià en aquells àmbits en que sigui viable. Aquesta filosofia ja es reflecteix en diferents actuacions del Programa.

La realització, el 2009, del 1er Festival de Jazz del Baix Gaià s'emmarca plenament en aquestes orientacions.

ACTUACIONS DE PRIORITAT MITJA:

6.2.3. COORDINACIÓ I POTENCIACIÓ DE LES ENTITATS ASSOCIATIVES

Moltes són les entitats que treballen en l'àmbit del Baix Gaià. Un exemple de dinamisme correspon a l'àmbit de la natura i la protecció del territori. Algunes associacions significatives a la zona són: GATA, Associació Mediambiental la Sínia, Associació de Joves del Baix Gaià, Associació Cultural Kaleodoscopio, Salvem la Platja Llarga, Centre d'Estudis del Gaià, Associació Cultural del Baix Gaià, Associació Cultural La Pleta de la Nou de Gaià, etc. Aquestes entitats fan una tasca molt important d'aprofundir en aspectes concrets, molts d'ells referents a la identitat territorial. Per això es proposa efectuar una tasca de coordinació i suport de totes elles.

No obstant això, cal fomentar de manera genèrica la participació, per la necessitat de revertir d'alguna manera la dinàmica social que tendeix a l'individualisme i la dinàmica accelerada de creixement demogràfic i desvertebració territorial de la zona.

Amb un paper actiu del Consell Comarcal del Tarragonès, caldria plantejar:

- La creació d'una coordinadora sota criteris de representativitat i pluralitat, facilitant fins i tot la seva presència en les activitats del Consell Econòmic i Social.
- El seguiment del nivell de renovació de les entitats en actiu, per tal de fomentar la seva continuïtat.
- El suport a la creació de noves entitats en general, prioritzant de manera relativa les poblacions amb menor dinamisme i optimitzant en general la divulgació sobre les passes a seguir.

S'emmarca en la voluntat d'impulsar la dinamització sociocultural amb una visió territorial.

6.2.4. ACTUALITZACIÓ DEL PARC D'EQUIPAMENTS CULTURALS I ESPORTIUS

Partint de l'inventariat del parc d'equipaments en el conjunt dels municipis amb una voluntat de sostenibilitat i de coordinació, cal realitzar i dinamitzar equipaments polivalents adaptats a la dimensió de les poblacions de la zona, amb una intervenció prioritària en l'apartat dels equipaments especialitzats.

Engloba aquests grans components:

- Realització d'equipaments polivalents adients, sobretot en les petites poblacions. Inclou el manteniment dels equipaments actuals, amb possible readaptació de funcions (p.ex. hotels d'entitats). Es tracta d'adaptar els equipaments culturals i esportius a les necessitats actuals.
- Reactivació de casals i sales d'exposicions, amb una major projecció territorial.

- Establiment d'un sistema de biblioteques públiques en equipaments polivalents.

Novament, en aquest cas el Consell Comarcal ha de realitzar una tasca de recollida de necessitats i propostes locals i de suport tècnic a la realització dels projectes, actuant alhora com a interlocutor de suport amb la resta de les administracions. En la mesura de les possibilitats, cal facilitar que els equipaments a crear donin cobertura a necessitats actuals de les poblacions, però també que segueixin una distribució de conjunt.

És important l'adequació dels equipaments a les expectatives demogràfiques, partint de la població real o de fet (en general superior a l'empadronada).

6.2.5. IMPULS DE MESURES D'ACOLLIDA I COHESIÓ PER ALS NOUS RESIDENTS

En l'actual context social i territorial, és de la màxima importància l'afavoriment de la integració dels nous residents, incloent els procedents d'àrees properes a la dinàmica de les poblacions, prioritzant les entitats socioculturals pel seu efecte de cohesió en relació a la població ja resident. Es proposa a partir d'aquests grans components:

- Divulgació de les opcions als ajuntaments, per tal que les puguin realitzar en funció de les seves necessitats i possibilitats, sempre amb el suport de la resta d'administracions.
- Realització de festes anuals de recepció de nous residents.
- Divulgació a domicili del conjunt d'entitats existents. Cal fomentar l'entrada a les mateixes de nous residents, prioritzant aquelles que –com les colles castelleres- puguin generar un efecte més immediat de cohesió.
- Acollida específica adient a la immigració exterior: sessions per a l'acollida i la divulgació de drets i deures (seguint pautes ja establertes des d'Acció Social i Ciutadania). Es complementa amb el seguiment de determinades demandes laborals, la divulgació de la formació en general i la determinació de necessitats de mediació.
- Utilització de les escoles com a nodes d'integració en els municipis, sobretot si existeixen diferents nuclis. Incorpora l'organització de berenars, festivals, sortides o excursions, instal·lació de plafons informatius (amb introducció de diversos idiomes, etc). També cal contemplar experiències educatives que puguin afavorir la integració, especialment en els joves de procedència estrangera (p.ex. la realització de vídeos en català fets en localitzacions del territori, una experiència amb èxit en poblacions com ara Reus).
- Consolidació de festes a les urbanitzacions, amb divulgació al conjunt (prioritzant lògicament els municipis respectius).

- Foment d'activitats esportives com a vehicle d'integració i de participació. Es proposa per exemple la realització d'una lliga de futbol sala de l'àmbit del Baix Gaià, que inclogui la participació d'equips d'urbanitzacions i/o col·lectius de diversos orígens.
- Realització d'activitats concretes de creació de nova imatge i identitat dels municipis (p.ex. tallers de creació d'elements festius nous però sobre base tradicional, adequació de la nomenclatura dels carrers a la realitat local i territorial, edició de publicacions divulgatives del patrimoni i la història dels municipis i la zona, etc).

Aquesta orientació a la cohesió es planteja sobretot per a persones de procedència urbana i immigrants exteriors, però ha d'ajudar també a la implicació i sensibilització dels autòctons en relació a la nova població. Per això, caldrà afavorir el caràcter obert de les activitats i una tasca divulgativa dels beneficis de la nova població, especialment aquella d'origen estranger.

6.2.6. ACTUALITZACIÓ DELS PLANS DE DINAMITZACIÓ JUVENIL I ACTIVITATS AMB VISIÓ SUPRALOCAL

El Programa d'Actuació del Departament de Joventut del Consell Comarcal del Tarragonès inclou plans de dinamització bàsicament per als municipis d'interior, amb la figura de tècnics mancomunats de Joventut per a diversos municipis (ja existent en alguns casos). Es tracta de consolidar aquesta orientació i actuar amb un criteri d'adequació al marc territorial.

Comporta l'extensió i consolidació dels plans de dinamització pels diversos municipis, amb un criteri d'extensió en sentit litoral-interior i, al mateix temps, de caràcter supralocal pel que fa als municipis amb menys població. Al mateix temps que es realitzen aquests plans, cal determinar des del Consell Comarcal –amb el consens dels municipis- quins criteris poden resultar aptes per al seu funcionament com a equivalent d'un pla de dinamització zonal. És important, per exemple:

- L'afavoriment de la inclusió d'aquelles generacions o col·lectius que es mostren fins ara menys participatius.
- L'organització d'activitats conjuntes, com ara desplaçaments conjunts a l'exterior (esquiades, viatges, concerts, Saló del Còmic, etc) o altres iniciatives diverses: campionats de jocs en entorn multimèdia, festes periòdiques, edició de material informatiu, etc.
- L'impuls d'una coordinadora de joves de caràcter territorial, així com d'associacions de joves en el context local (ja emmarcada en els objectius dels plans de dinamització).
- L'estructuració de les iniciatives amb una lògica temporal adient al llarg de l'any.

Lògicament, cal considerar que una part de l'oferta lúdica i cultural descentralitzada serà orientada en bona part a aquest col·lectiu. En general, cal adaptar a aquestes orientacions les propostes que ja es troben en curs.

6.2.7. ALTRES INICIATIVES DE MILLORA DE LA COHESIÓ TERRITORIAL

Es complementa amb el conjunt de mesures afavoridores de la participació ciutadana i el foment de la identitat cultural i la cohesió.

A partir de l'impuls directe del Consell Comarcal del Tarragonès i el suport dels diferents municipis es proposa un calendari anual que inclogui:

- L'organització de sortides per l'interior per a residents a municipis de la costa.
- L'edició de materials divulgatius especialment orientats als nous residents i escoles.
- La realització d'activitats com ara caminades i plantades d'arbres, entre veïns de les diferents poblacions, i amb l'objectiu d'afavorir la cohesió i la implicació amb el context territorial, així com la seva millora.
- La realització de xerrades divulgatives sobre aspectes patrimonials i altres elements sobre el conjunt del territori.
- La creació de xarxes ciutadanes amb suport telemàtic.

Tot i que es vincula de manera molt directa amb l'àmbit de la gestió ambiental, es planteja considerant la necessitat d'incrementar la cohesió i la participació tant en el context de cada població com en el conjunt del territori. A partir d'accions concretes d'informació i formació, cal impulsar una major implicació de la ciutadania en les orientacions de futur del Baix Gaià.

Aquests elements complementen més concretament actuacions com la vertebració de taules de debat.

ESQUEMA SINTÈTIC DE LA PROPOSTA ESTRATÈGICA DE DESENVOLUPAMENT

Línia Estratègica 1: ESTRUCTURACIÓ DE LA GESTIÓ CONJUNTA PER A LA PROMOCIÓ ECONÒMICA

PROGRAMA 1.1. FOMENT DE LA COL·LABORACIÓ ENTRE ELS AGENTS SOCIOECONÒMICS I OBERTURA D'OPORTUNITATS ESTRATÈGIQUES DE TREBALL

ACTUACIONS ESTRATÈGIQUES:	ACTUACIONS DE PRIORITAT ALTA:	ACTUACIONS DE PRIORITAT MITJA
<p>1.1.1. ESTRUCTURACIÓ D'UNA OFICINA TÈCNICA DE DESENVOLUPAMENT (ICODE – Baix Gaià)</p> <p>1.1.2. CREACIÓ D'UN CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL DEL BAIX GAIÀ</p>	<p>1.1.3. CREACIÓ DE TAULES SECTORIALS PER A FOMENTAR LA COL·LABORACIÓ ENTRE LES EMPRESES</p> <p>1.1.4. IMPULS D'UN PLA DE COMUNICACIÓ PER A LA DIFUSIÓ DEL MODEL DE DESENVOLUPAMENT</p>	

PROGRAMA 1.2. MILLORA DEL POSICIONAMENT COMPETITIU DEL TERRITORI I OPTIMITZACIÓ DE LA PROMOCIÓ

ACTUACIONS ESTRATÈGIQUES:	ACTUACIONS DE PRIORITAT ALTA:	ACTUACIONS DE PRIORITAT MITJA:
	<p>1.2.1. IMPULS DEL CONTACTE AMB ALTRES ZONES AMB PROBLEMÀTIQUES I OPORTUNITATS SIMILARS PER A LA FORMACIÓ DELS AGENTS SOCIALS I ECONÒMICS I EL FOMENT DE LA SEVA INTERRELACIÓ</p>	<p>1.2.2. IMPULS D'UNA MARCA TERRITORIAL DE PROMOCIÓ I IDENTIFICACIÓ</p>

Línia Estratègica 2: IMPULS DE L'ORDENACIÓ DEL TERRITORI PER A LA COMPETITIVITAT, LA QUALITAT DE VIDA I LA SOSTENIBILITAT

PROGRAMA 2.1. MILLORA DE LES EINES DE PLANEJAMENT I DE LA QUALITAT DELS NUCLIS DE POBLACIÓ

ACTUACIONS ESTRATÈGIQUES:	ACTUACIONS DE PRIORITAT ALTA:	ACTUACIONS DE PRIORITAT MITJA:
	<p>2.1.1. MILLORA COORDINADA DELS NUCLIS ANTICS DE LES POBLACIONS</p> <p>2.1.2. REDACCIÓ D'UN PLA DIRECTOR URBANÍSTIC PER A L'ÀMBIT DEL BAIX GAIÀ</p> <p>2.1.3. ADEQUACIÓ DE LA NORMATIVA URBANÍSTICA DELS MUNICIPIS</p>	<p>2.1.4. ALTRES ACCIONS DE MILLORA INTEGRAL I QUALITATIVA DELS NUCLIS DE POBLACIÓ</p> <p>2.1.5. REORDENACIÓ I ADEQUACIÓ QUALITATIVA DE LES URBANITZACIONS DEL BAIX GAIÀ</p>

PROGRAMA 2.2. MILLORA DE LES INFRASTRUCTURES PER A LA MOBILITAT I LA COMPETITIVITAT DEL TERRITORI

ACTUACIONS ESTRATÈGIQUES:	ACTUACIONS DE PRIORITAT ALTA:	ACTUACIONS DE PRIORITAT MITJA:
	2.2.1. ADEQUACIÓ DE LES INFRASTRUCTURES DE MOBILITAT A LES NECESSITATS DEL TERRITORI 2.2.2. ACCIONS INTEGRADES DE MILLORA DE LES XARXES DE SERVEIS	2.2.3. GESTIÓ PER A LA MILLORA DE LA MOBILITAT 2.2.4. MILLORA INTEGRAL DE LA XARXA DE CAMINS 2.2.5. ADEQUACIÓ DE LES INFRASTRUCTURES ENERGÈTIQUES

PROGRAMA 2.3. MILLORA DE LA GESTIÓ AMBIENTAL ADAPTADA A LES ESPECIFICITATS DE LA ZONA

ACTUACIONS ESTRATÈGIQUES:	ACTUACIONS DE PRIORITAT ALTA:	ACTUACIONS DE PRIORITAT MITJA:
	2.3.1. DESENVOLUPAMENT D'UN PROJECTE INTEGRAL D'EDUCACIÓ AMBIENTAL 2.3.2. REALITZACIÓ DE LES ACTUACIONS PRIORITÀRIES DE SANEJAMENT I DEPURACIÓ 2.3.3. IMPULS DE LA GESTIÓ DELS ESPAIS NATURALS I LA RECUPERACIÓ D'ESPAIS SINGULARS	2.3.4. REALITZACIÓ D'UN DOCUMENT DE PROPOSTA DE GESTIÓ DE LES UNITATS DE PAISATGE DE LA ZONA 2.3.5. ACCIÓ ESPECÍFICA EN EL CONTEXT DEL PANTÀ DE GAIÀ 2.3.6. CONSOLIDACIÓ DE LES ACCIONS PER A LA MILLORA DE LA QUALITAT DE L'AIGUA 2.3.7. MILLORA DE LA DISTRIBUCIÓ, I FOMENT DE L'ESTALVI D'AIGUA 2.3.8. MILLORA DEL CONTROL DE LA QUALITAT DE L'AIRE 2.3.9. MILLORA DE LA GESTIÓ FORESTAL 2.3.10. OPTIMITZACIÓ DE LA RECOLLIDA DE RESIDUS SÒLIDS URBANS

Línia Estratègica 3: RENOVACIÓ DEL MODEL TURÍSTIC A PARTIR DE LA VERTEBRACIÓ DEL PARC CULTURAL I LA CREACIÓ DE PRODUCTE

PROGRAMA 3.1. GESTIÓ COORDINADA I INTEGRADA DE L'ACTIVITAT TURÍSTICA I MILLORA DE LA PROMOCIÓ COM A DESTINACIÓ, EN EL CONTEXT DE LA COSTA DAURADA

ACTUACIONS ESTRATÈGIQUES:	ACTUACIONS DE PRIORITAT ALTA:	ACTUACIONS DE PRIORITAT MITJA:
3.1.1. CONTRACTACIÓ D'UN TÈCNIC ESPECÍFIC DE TURISME I ORGANITZACIÓ GENERAL DEL SECTOR 3.1.2. COORDINACIÓ EFECTIVA DE LES DIFERENTS OFICINES DE TURISME 3.1.3. FOMENT D'ACTIVITATS DE DINAMITZACIÓ TURÍSTICA PER AFAVORIR LA DIVERSIFICACIÓ DE L'OFERTA I L'ALLARGAMENT DE L'ESTADA	3.1.4. IMPULS D'UN PLA DE MÀRQUETING I COMUNICACIÓ PER AL POSICIONAMENT DEL BAIX GAIÀ COM A DESTINACIÓ DINS LA COSTA DAURADA 3.1.5. FORMACIÓ ESPECÍFICA DELS AGENTS TURÍSTICS PER A LA SEVA ADEQUACIÓ AL MODEL D'OFERTA DESITJAT	3.1.6. GESTIÓ DEL SISTEMA D'INFORMACIÓ GEOGRÀFICA EN L'ÀMBIT TURÍSTIC 3.1.7. CREACIÓ I CONSOLIDACIÓ D'UN WEB DE PROMOCIÓ TURÍSTICA 3.1.8. PLA INTEGRAL DE SENYALITZACIÓ TURÍSTICA DEL BAIX GAIÀ 3.1.9. PROMOCIÓ DE LES RELACIONS AMB ÀMBITS TURÍSTICS PROPERS PER A UN MILLOR POSICIONAMENT COMPETITIU

PROGRAMA 3.2. MODERNITZACIÓ I AMPLIACIÓ SELECTIVA DE L'OFERTA TURÍSTICA

ACTUACIONS ESTRATÈGIQUES:	ACTUACIONS DE PRIORITAT ALTA:	ACTUACIONS DE PRIORITAT MITJA:
3.2.1. MILLORA QUALITATIVA DE L'OFERTA DE RESTAURACIÓ I IMPULS DE LES PROPOSTES GASTRONÒMIQUES DE QUALITAT	3.2.2. MILLORA QUALITATIVA DE L'OFERTA D'ALLOTJAMENT 3.2.3. PROMOCIÓ D'UN PROCES DE MILLORA DE LA QUALITAT DELS PRODUCTES, SERVEIS I ESTABLIMENTS TURÍSTICS	3.2.4. CONDICIONAMENT DE ZONES D'APARCAMENT I ALTRES REALITZACIONS PER A LA MILLORA DELS ESPAIS D'ACTIVITAT TURÍSTICA 3.2.5. CREACIÓ D'UN PROGRAMA DE TURISME ACTIU QUE AJUDI A COMPLEMENTAR I VERTEBRAR L'OFERTA

PROGRAMA 3.3. PROGRAMA ESPECÍFIC D'IMPULS DEL PARC CULTURAL DEL BAIX GAIÀ I VERTEBRACIÓ DE PRODUCTE ASSOCIAT COM A ELEMENT VERTEBRADOR DE LA RENOVACIÓ TURÍSTICA

ACTUACIONS ESTRATÈGIQUES:	ACTUACIONS DE PRIORITAT ALTA:	ACTUACIONS DE PRIORITAT MITJA:
3.3.1. IMPULS DEL PARC CULTURAL DEL BAIX GAIÀ 3.3.2. CREACIÓ D'UNA ESTRUCTURA DE CENTRES TEMÀTICS QUE FACILITI L'IMPULS DEL GUIATGE I ELS PAQUETS DE TURISME CULTURAL	3.3.3. MILLORA DELS EMPLAÇAMENTS TURÍSTICS DIRECTAMENT VINCULATS AL PARC CULTURAL I ALS ESPAIS FLUVIALS 3.3.4. POTENCIACIÓ DE LES ACTIVITATS DESENVOLUPADES ALS ESPAIS D'INTERÈS NATURAL I LES LOCALITZACIONS SINGULARS: PROGRAMA COMPARTIT DE DINAMITZACIÓ CULTURAL	3.3.5. REHABILITACIÓ I CONDICIONAMENT D'ALTRES RECURSOS PATRIMONIALS DE MANERA PRIORITZADA I ASSOCIADA AL PARC CULTURAL 3.3.6. FOMENT DEL SENDERISME COM A MITJÀ D'UNIÓ DE NODES I DE CREACIÓ DE PRODUCTE 3.3.7. ACTUALITZACIÓ I POTENCIACIÓ DEL GAIÀ FOLK COM A MODEL PER A LA DINAMITZACIÓ SOCIOCULTURAL AMB PROJECCIÓ SOBRE EL TURISME

Línia Estratègica 4: MODERNITZACIÓ DEL SECTOR AGRARI I VALORITZACIÓ DE LA PRODUCCIÓ AGROALIMENTÀRIA

PROGRAMA 4.1. POTENCIACIÓ DE L'ACTIVITAT AGRÀRIA

ACTUACIONS ESTRATÈGIQUES:	ACTUACIONS DE PRIORITAT ALTA:	ACTUACIONS DE PRIORITAT MITJA:
4.1.1. CREACIÓ DE L'ESPAI DE PROTECCIÓ AGRÀRIA DEL BAIX GAIÀ	4.1.2. CONTRACTACIÓ D'UN TÈCNIC AGROALIMENTARI QUE DINAMITZI LES INICIATIVES EN EL SECTOR	4.1.3. MILLORA DE LES INFRAESTRUCTURES AGRÀRIES BÀSIQUES 4.1.4. MODERNITZACIÓ DE LES ESTRUCTURES DEL SECTOR 4.1.5. IMPULS DELS CONTRACTES GLOBAIS D'EXPLOTACIÓ PER A LA VIABILITAT DEL TREBALL EN EL SECTOR 4.1.6. MODERNITZACIÓ DE L'ACTIVITAT RAMADERA

PROGRAMA 4.2. MILLORA DE LA QUALITAT I LA COMERCIALIZACIÓ DELS PRODUCTES

ACTUACIONS ESTRATÈGIQUES:	ACTUACIONS DE PRIORITAT ALTA:	ACTUACIONS DE PRIORITAT MITJA:
4.2.1. POTENCIAR LA "CISTELLA DE PRODUCCIÓ DE QUALITAT" A DOMICILI	4.2.2. CONTINUÏTAT DE LES INVERSIONS DE MILLORA DE LA TRANSFORMACIÓ 4.2.3. MILLORA DE LA QUALITAT DELS PRODUCTES AGROALIMENTARIS DEL BAIX GAIÀ 4.2.4. MILLORA DE LA IDENTIFICACIÓ DELS PRODUCTES DE QUALITAT 4.2.5. CREACIÓ D'UNA XARXA D'AGROBOTIGUES 4.2.6. FOMENT DELS VINCLES ESTRATÈGICS ENTRE L'AGRICULTURA I EL SECTOR DE LA RESTAURACIÓ I EL TURISME	4.2.7. POTENCIACIÓ D'UN MERCAT ITINERANT DE PRODUCTES LOCALS 4.2.8. REALITZACIÓ I EDICIÓ D'UN CATÀLEG DELS PRODUCTES AGROALIMENTARIS DEL BAIX GAIÀ 4.2.9. FOMENT DE L'ENOTURISME AL BAIX GAIÀ EN L'ÀMBIT DE LA DO TARRAGONA 4.2.10. FOMENT DE LA CULTURA DE L'OLI AL BAIX GAIÀ

Línia Estratègica 5: FOMENT DE LA COMPETITIVITAT DELS RECURSOS HUMANS I LA DIVERSIFICACIÓ DE L'ACTIVITAT ECONÒMICA

PROGRAMA 5.1 MILLORA DE LA FORMACIÓ, L'ORIENTACIÓ I LA INSERCIÓ LABORAL

ACTUACIONS ESTRATÈGIQUES:	ACTUACIONS DE PRIORITAT ALTA:	ACTUACIONS DE PRIORITAT MITJA:
	5.1.1. IMPULS D'UN PLA DE FORMACIÓ INTEGRAL PER AL BAIX GAIÀ 5.1.2. CONSOLIDACIÓ DE LA BORSA DE TREBALL I OBSERVATORI DEL MERCAT LABORAL ADAPTAT A LA REALITAT DE LA ZONA	5.1.3. MILLORA DE LA SITUACIÓ OCUPACIONAL DE COL·LECTIUS ESPECÍFICS 5.1.4. ACCIONS DE MILLORA DE LA QUALITAT DE L'OCUPACIÓ

PROGRAMA 5.2. DINAMITZACIÓ DE LES INICIATIVES EMPRESARIALS I LA DIVERSIFICACIÓ DELS SECTORS INDUSTRIAL I TERCIARI

ACTUACIONS ESTRATÈGIQUES:	ACTUACIONS DE PRIORITAT ALTA:	ACTUACIONS DE PRIORITAT MITJA:
5.2.1. CREACIÓ D'UN VIVER D'EMPRESES 5.2.2. ORDENACIÓ I IMPULS DEL SÒL EMPRESARIAL ESTRATÈGIC	5.2.3. ASSESSORAMENT CONTINUAT A LA INICIATIVA EMPRENEDORA I A LES DINÀMIQUES DE COMPETITIVITAT DE LES EMPRESES EXISTENTS 5.2.4. FOMENT DE LA INDUSTRIALITZACIÓ QUALITATIVA DEL BAIX GAIÀ 5.2.5. INCENTIVAR UN PLA DE DINAMITZACIÓ DEL COMERÇ URBÀ EN L'ÀMBIT DEL BAIX GAIÀ	5.2.6. ORGANITZACIÓ DE JORNADES PERIÒDIQUES DE DESENVOLUPAMENT SOCIOECONÒMIC DEL BAIX GAIÀ 5.2.7. FOMENT DEL TELETREBALL I EL TREBALL A DOMICILI PER A LA FIXACIÓ DE L'OCUPACIÓ AL TERRITORI I LA CREACIÓ DE NOVES ACTIVITATS 5.2.8. FOMENT DE L'ARTESANIA VINCULADA A LA TRADICIÓ I LES CARACTERÍSTIQUES DEL TERRITORI

Línia Estratègica 6: MILLORA DEL BENESTAR SOCIAL I LA COHESIÓ SOCIAL

PROGRAMA 6.1. MILLORA DE LA GESTIÓ D'ÀMBITS ESPECÍFICS DE BENESTAR SOCIAL

ACTUACIONS ESTRATÈGIQUES:	ACTUACIONS DE PRIORITAT ALTA:	ACTUACIONS DE PRIORITAT MITJA:
	6.1.1. MILLORA INTEGRAL DE L'ATENCIÓ SANITÀRIA 6.1.2. IMPULS D'UNA POLÍTICA D'HABITATGE ADAPTADA A LES NECESSITATS DELS DIFERENTS COL·LECTIUS	6.1.3. MILLORA DE L'ENSENYAMENT INFANTIL I PRIMARI 6.1.4. MILLORA DE L'ENSENYAMENT SECUNDARI 6.1.5. ESTRUCTURACIÓ DE SERVEIS D'ATENCIÓ INTEGRAL A LA GENT GRAN 6.1.6. ADEQUACIÓ DE L'ESTRUCTURA D'ATENCIÓ SOCIAL A L'ÀMBIT DEL BAIX GAIÀ

PROGRAMA 6.2. FOMENT DE LA COHESIÓ INTERNA I LA IDENTITAT TERRITORIAL

ACTUACIONS ESTRATÈGIQUES:	ACTUACIONS DE PRIORITAT ALTA:	ACTUACIONS DE PRIORITAT MITJA:
	6.2.1. POTENCIACIÓ DE FÒRUMS DE DEBAT AMB CARÀCTER SUPRALOCAL 6.2.2. IMPULS D'UNA DINAMITZACIÓ CULTURAL I FESTIVA CONJUNTA	6.2.3. COORDINACIÓ I POTENCIACIÓ DE LES ENTITATS ASSOCIATIVES 6.2.4. ACTUALITZACIÓ DEL PARC D'EQUIPAMENTS CULTURALS I ESPORTIUS 6.2.5. IMPULS DE MESURES D'ACOLLIDA I COHESIÓ PER ALS NOUS RESIDENTS 6.2.6. ACTUALITZACIÓ DELS PLANS DE DINAMITZACIÓ JUVENIL I ACTIVITATS AMB VISIÓ SUPRALOCAL 6.2.7. ALTRES INICIATIVES DE MILLORA DE LA COHESIÓ TERRITORIAL